

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PROBLÉMOVÉ ASPEKTY SPRÁVNÍCH
DISCIPLINÁRNÍCH DELIKTŮ PŘÍSLUŠNÍKŮ
BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ**

Zpracovatel práce: Ondřej Zajíček

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Josef Kříha

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2018

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Josefu Kříhovi, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Děkuji pak také všem svým blízkým z okruhu rodiny a přátel za jejich neutuchající podporu a trpělivost.

ABSTRAKT

ZAJÍČEK, O. *Problémové aspekty správních disciplinárních deliktů příslušníků bezpečnostních sborů : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2018. 74 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Josef Kříha.

Klíčová slova: disciplinární delikt, kázeňský přestupek, jednání, které má znaky přestupku, služební poměr, příslušník bezpečnostního sboru

Bakalářská práce (dále jen „práce“) formou teoreticko-praxeologického vhledu reflektuje vybrané hmotněprávní a procesněprávní aspekty disciplinárních deliktů příslušníků bezpečnostních sborů upravených v zákoně č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o služebním poměru“)¹. V rámci úvodní části práce jsou tyto delikty zasazeny do širšího kontextu z hlediska celkové problematiky správního trestání, práce pojednává o vztahu těchto deliktů k právní úpravě obecného správního řízení dle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“)² a obecné úpravy přestupkového práva, které v českém právním řádu doznalo změn v podobě zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“)³. Práce komparativně demonstruje disciplinární delikty příslušníků bezpečnostních sborů a srovnává je s dalšími kategoriemi disciplinárních deliktů, porovnány jsou jejich znaky společné a znaky odlišující.

V rámci navazujících samostatných kapitol práce jsou rámcově objasněny a částečně vyloženy základní instituty zákona o služebním poměru, s důrazem na úpravu disciplinárních deliktů v tomto zákoně, které zákon dělí na kázeňské přestupky a jednání, které má znaky přestupku. Zpracovatel práce podává základní přehled a teoretický rozbor podložený svými vlastními praktickými zkušenostmi z aplikační praxe a pojednává o problematických aspektech spojených s aplikací jednotlivých ustanovení zákona týkajících se disciplinárních deliktů.

Závěrečná část obsahuje rozbor tří inspirativních soudních rozhodnutí, na jejichž

¹ ČESKO, Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 31. 10. 2003. ISSN 1211-1244

² ČESKO, Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. In *Sbírka zákonů České republiky*. 24. 9. 2004. ISSN 1211-1244

³ ČESKO, Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In *Sbírka zákonů České republiky*. 3. 8. 2016. ISSN 1211-1244

základě je poukázáno na jisté korekční mechanismy soudního přezkumu rozhodnutí služebních funkcionářů ve věcech kázeňských, poslední podkapitola podává zpracovatelský pohled na právní úpravu „de lege lata“ a „de lege ferenda“ dané problematiky.

ABSTRACT

ZAJÍČEK, O. *Problematical aspects of disciplinary offences by members of safety forces : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2018. 74 p. Supervisor : Mgr. Josef Kříha.

Key words: disciplinary offence, conduct that has the characteristics of a misdemeanor, service relationship, safety forces member

The thesis deals with the disciplinary offenses of members of the security forces, as amended by Act No. 361/2003 Coll., On the employment relationship of members of the security corps, as amended. In the first part of the thesis, these delinquents are placed in a wider context from the point of view of the overall issue of administrative punishment, the work deals with the relation of these offenses to the legal regulation of the general administrative proceedings pursuant to Act No. 500/2004 Coll., The Administrative Code and general regulations of the law of misdemeanors. the Czech legal order has undergone changes in the form of Act No. 250/2016 Coll., on Liability for Offenses and Proceedings on Offenses. The thesis defines the disciplinary offenses of members of the security corps with respect to other categories of disciplinary offenses, their common features are compared and the characters distinguishing.

The second part of the thesis provides an explanation of the basic institutes of Act No. 361/2003 Coll., And about the regulation of disciplinary offenses in this law which divides the law into disciplinary offenses and acts that have the characteristics of a misdemeanor. The author gives a basic overview and a theoretical analysis based on his / her own practical experience in application practice and deals with problematic aspects related to the application of individual provisions of the Act relating to disciplinary offenses.

The last part contains an analysis of three interesting court decisions pointing to certain correction mechanisms of judicial review of the decision of the officials in disciplinary matters, the last subchapter gives the author's view of the law “de lege lata” and “de lege ferenda” of the given issue.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	13
2 Správní řízení a správní trestání	14
2.1 Správní řízení.....	14
2.1.1 Správní řád	16
2.2 Správní delikty.....	18
2.3 Reforma přestupkového práva.....	19
2.4 Správní disciplinární delikty	20
3 Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.....	22
3.1 Zákon o služebním poměru	22
3.2 Jednotlivé instituty zákona o služebním poměru	24
3.2.1 Bezpečnostní sbor	24
3.2.2 Služební funkcionář	26
3.2.3 Příslušník bezpečnostního sboru a služební poměr.....	29
3.2.4 Práva a povinnosti příslušníků bezpečnostních sborů.....	32
3.3 Řízení ve věcech služebního poměru.....	34
3.3.1 Obecné poznatky k řízení ve věcech služebního poměru	34
3.3.2 Řízení ve věcech kázeňských.....	40
3.3.3 Kázeňský přestupek a řízení o něm.....	40
3.3.4 Jednání, které má znaky přestupku a řízení o něm.....	47
3.3.5 Přezkum rozhodnutí ve věcech služebního poměru.....	50
4 Rozhodovací praxe soudů ve věcech kázeňských.....	53
4.1 Vzorek judikatury NSS ve věcech kázeňských.....	53
4.1.1 Rozsudek NSS 4 Ads 176/2011–129	53
4.1.2 Rozsudek Městského soudu v Praze 7 Ca 210/2009-52	60
4.1.3 Rozsudek NSS 3 Ads 133/2012-19.....	64
5 Zhodnocení právní úpravy „de lege lata“ a „de lege ferenda“	71

Závěr.....	72
Seznam použitých zdrojů	73
Seznam tabulek a grafů	75
Přílohy	75

Úvod

Volba tématu teoreticko-praxeologicky orientované práce byla determinována zájmem zpracovatele o uváděnou problematiku a jeho praxeologickými zkušenostmi, kterých mohl v rámci zpracování tématu díky svému pracovněprávnímu zařazení využít. Zpracovatel je již čtvrtým rokem zaměstnancem Policie ČR⁴ zařazeným ke Krajskému ředitelství policie Jihočeského kraje a od roku 2017 zároveň externím spolupracovníkem Vazební věznice České Budějovice. Při plnění každodenních pracovních povinností se mimo dalšího zabývá také aplikací řady institutů, které jsou upraveny zákonem o služebním poměru. Hlavní pracovní náplní je zpracování kompletní agendy spojené s vedením jednotlivých druhů řízení dle zákona o služebním poměru, kdy jako oprávněná osoba v rámci jednotlivých řízení tato vede a provádí kompletní škálu úkonů od zahájení řízení až po přípravu samotného rozhodnutí, dále zpracovatel provádí kontrolu jednotlivých návrhů rozhodnutí služebních funkcionářů z různých organizačních článků policejních součástí Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje a spolupracuje na revizi již vydaných rozhodnutí z hlediska jejich formální správnosti. Jedním z druhů řízení upraveným v zákoně o služebním poměru, se kterými se zpracovatel běžně zabývá, jsou řízení, v rámci kterých jsou služebními funkcionáři projednávány správní disciplinární delikty jím podřízených příslušníků, tyto obecně řečeno správní disciplinární delikty, zákon o služebním poměru rozděluje na kázeňské přestupky a na jednání, které má znaky přestupku. Zpracovatel se v rámci práce rozhodl zaměřit na tyto druhy správních disciplinárních deliktů z hlediska jejich aplikační praxe a zachytit problémové aspekty, které vyvstávají při aplikaci těchto zákonných institutů. Za necelé čtyři roky svého působení na Krajském ředitelství policie Jihočeského kraje měl zpracovatel práce možnost řešit poměrně různorodou škálu jednotlivých problémů a aplikačních nejasností, které se v rámci těchto řízení v souvislosti s aplikací zákona o služebním poměru vyskytují, a těchto zkušeností se rozhodl využít právě při zpracování práce. Při hledání řešení aplikačních problémů zpracovatel narazil a opětovně naráží na mnohé, často protichůdné, názory a různorodá výkladová stanoviska vztahující se k řešení těchto situací, se kterými se lze v rámci Policie ČR a jejích jednotlivých útvarů setkat. Tato názorová roztržičnost a výkladová neurčitost, která ovlivňuje diskreci aplikujících orgánů, a má vliv na jednotlivá konkrétní rozhodnutí, která jsou v těchto jednotlivých problematických případech často nejednotná, může mít zcela zásadní vliv na rozhodování jednotlivých služebních

⁴ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů české republiky*. 11. 8. 2008. ISSN 1211-1244

funkcionářů. V optice meritorního rozhodování se výskyt těchto metodických diskrepancí může projevit poměrně negativně, např. právě v oblasti projednávání a udílení kázeňských trestů příslušníkům za jednání, které má znaky přestupku, jelikož se jedná o citlivou oblast, a to dokonce z několika možných hledisek. Na různorodé posuzování jednotlivých případů má zcela jistě negativní vliv okolnost, která spočívá v jisté asertivitě současných příslušníků. Příslušníci se v rámci řízení, při kterých dochází k projednání některého z disciplinárních deliktů, nechávají častěji, než tomu bývávalo zvykem v minulosti, zastupovat advokátem či obecným zmocněncem (osoba s právním povědomím ve vztahu k zákonu o služebním poměru). Každý úkon služebního funkcionáře je tak podroben pečlivému rozboru z hlediska zákonnosti jeho postupu již v samém prvopočátku řízení. Je tak zcela zřejmé, že postup služebního funkcionáře v případech, kdy je příslušník v řízení zastoupen, je daleko opatrnější, zdrženlivější a svědomitější, než v případech, kdy příslušník v řízení zastupován není a služební funkcionář může být tímto faktorem ovlivněn. Z hlediska obecné roviny právních zásad, kdy i v oblasti správních disciplinárních deliktů příslušníků bezpečnostních sborů, platí zásada rovnosti před zákonem, která by se měla projevit v aplikaci zásady obdobného postupu v obdobných případech, je tato skutečnost určitým faktorem, který může v konečném důsledku ovlivnit rozhodnutí služebního funkcionáře na základě kritérií, která ne zcela korespondují se zákonným postupem při rozhodování. Příslušníci či především jejich zmocněnci jsou si této skutečnosti poměrně dobře vědomi a případné odchýlení od této zásady rovného zacházení při rozhodování je často napadáno jako nezákonný postup. K tomuto je nutné dodat, že je skutečně až s podivem, s kolika možnými řešeními situací spadajících do režimu jednoho zákona se lze v rámci jednotlivých bezpečnostních sborů, ale i jednotlivých útvarů Policie ČR setkat. Dalším možným důvodem, proč je poměrně obtížné najít shodu v postupech jednotlivých bezpečnostních sborů a i jednotlivých útvarů Policie ČR, může být samotné znění zákona o služebním poměru, jeho určitá nedokonalost a neurčitost znění jeho jednotlivých ustanovení, která připouští různé výklady těchto ustanovení zákona. Vzhledem k této nejednoznačnosti zákona se odlišuje postup jednotlivých bezpečnostních sborů, které jsou nuceny vytvářet si své metodické postupy a doporučení k jednotlivým ustanovením zákona o služebním poměru, kdy tyto nejsou žádným způsobem koordinovány na nejvyšší, řekněme sjednocující, úrovni. Na toto má vliv i poměrně složitá hierarchie rozhodujících služebních funkcionářů. Pro názornost zde bude vhodné nastínit organizační hierarchii služebních funkcionářů, kteří mohou v rámci svých pravomocí rozhodovat o správních disciplinárních deliktech jím

podřízených příslušníků, jinak obecně nazývanou také jako kázeňskou pravomoc. Místní a věcnou působnost služebních funkcionářů, kteří mohou u konkrétních příslušníků rozhodovat o udělení kázeňských trestů, zákon o služebním poměru neobsahuje. Zákon o služebním poměru v rámci aplikace ustanovení § 2 definuje obecnou pravomoc jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru⁵. S odkazem na aplikaci ustanovení § 5 zákona o služebním poměru je nutné konstatovat, že pravomoc rozhodovat o správních disciplinárních deliktech, je upravena služebním předpisem (interním aktem řízení)⁶. Tímto předpisem je závazný pokyn policejního prezidenta č. 75 ze dne 12. dubna 2013, kterým se stanoví rozsah pravomocí služebních funkcionářů jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků Policie ČR (personální pravomoc), kdy je pravomoc k rozhodování o udělování kázeňských trestů upravena čl. 12 tohoto předpisu⁷. Tato pravomoc je odrazem hierarchického uspořádání Policie ČR, pro názornost je dále v práci přiložena tabulka organizační struktury Policie ČR a Policejního prezidia ČR a jako samostatný dokument je přiložen samotný závazný pokyn policejního prezidenta č. 75/2013, jako příloha č. 1 práce. V neposlední řadě je třeba zmínit, že do aplikační rozhodovací praxe příslušných služebních funkcionářů vstupuje také bohatá soudní judikatura, především judikatura Nejvyššího správního soudu, která v případech, které k tomuto soudu doputují, zpětně hodnotí zákonnost postupu služebních funkcionářů a do budoucna koriguje mantinely rozhodování služebních funkcionářů. Roztříštěnost v přístupu služebních funkcionářů osobně spatřuji ve skutečnosti, že tito často vnímají nutnost vedení řízení a dovozování odpovědnosti příslušníků v rámci formálního procesu za činnost značně obtěžující, tuto činnost vnímají jako jakési nutné zlo, které musí řešit nad rámec svých již tak značně široce stanovených povinností. Poměrně neutěšenou situaci zapříčiňuje požadavek na značnou odbornost služebních funkcionářů a zpracovatelů těchto rozhodnutí, kterých se ne vždy dostává. Vlivů, které mají dopad na tuto neutěšenou situaci, je celá řada a v rámci práce by se zpracovatel chtěl těmto problematickým aspektům zákona o služebním poměru blíže věnovat, pokusit se je analyzovat a nastolit alespoň některá východiska k řešení těchto situací.

Dalším důležitým bodem zájmu práce, o kterém se vzhledem k současné situaci

⁵ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 28

⁶ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 36

⁷ POLICEJNÍ PREZIDIUM ČR, Závazný pokyn policejního prezidenta č. 75/2013 ze dne 12. dubna 2013, kterým se stanoví rozsah pravomocí služebních funkcionářů jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků Policie ČR (personální pravomoc)

nelze nezmínit, je prozkoumání vlivu reformy českého přestupkového práva, tedy konkrétně zákona o odpovědnosti za přestupky, jakožto předpisu „lex generalis“, na změny a znění zákona o služebním poměru jakožto „lex specialis“ a možné aplikační problémy, které tato novela zcela jistě přinese. V zákoně o služebním poměru je mimo dalšího upravena speciální právní úprava správního trestání příslušníků bezpečnostních sborů za jednání, které má znaky přestupku. Reforma provedená zákonem o odpovědnosti za přestupky a souvisejícím zákonem č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích (dále jen „zákon o některých přestupcích“) a změny dalších navazujících zákonů byla reformou dlouho připravovanou a tato změna provedla také řadu změn v základním přístupu a v pojmosloví k přestupkům v českém právu a zákonitě tak musela mít dopad na celý právní řád. Reforma předchozího přestupkového zákona č. 200/1990 Sb., (tento platil v podobě tvořené cca. 80 novelami přes 26 let) již byla zcela nasnadě. Vypovídající hodnotu o rozsahu této reformy pak má především znění zákona č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích, v jehož rámci došlo ke změně cca. 250 různých, na zákon o přestupcích navazujících či odkazujících zákonů. V části 140. tohoto zákona jsou pak upraveny změny jednotlivých ustanovení zákona o služebním poměru., které musely být provedeny tak, aby tento zákon korespondoval se zněním nového zákona o odpovědnosti za přestupky a zároveň byla tato příležitost využita ke změně některých ustanovení, které v aplikační praxi způsobovaly potíže. Další změna zákona o služebním poměru a jeho jednotlivých ustanovení, kterou bylo nutné zapracovat, spočívala v doplnění, které reagovalo na zavedení povinnosti k zápisu některých přestupků do evidence trestů, jakožto prevence recidivy. Je však otázkou, zda byla změna znění o služebním poměru provedena takovým způsobem, aby byla prospěšná a nezpůsobovala další nové aplikační problémy.

Hlavním tématem práce však zůstává zkoumání správních disciplinárních deliktů v zákonné úpravě zákona o služebním poměru, tedy hmotně-právní aspekty těchto deliktů, procesně-právní aspekty těchto deliktů, jejich základní členění, porovnání této zvláštní právní úpravy s úpravou obecnou a pak především prozkoumání některých konkrétních příkladů rozhodovací praxe spojené s projednáváním těchto deliktů, jak rozhodovací praxe služebních funkcionářů, tak i rozhodovací praxe soudů, které daná rozhodnutí přezkoumávaly.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem práce je formou teoreticko-praxeologického vhledu demonstrovat a vymezit problematické aspekty správního trestání příslušníků bezpečnostních sborů a upozornit na problémy vznikající při jejich praktické aplikaci. Vedlejším či doprovodným cílem práce, je pak komparace obecné právní úpravy nového přestupkového práva a speciální právní úpravy obsažené v zákoně o služebním poměru, týkající se jednání příslušníků, které má znaky přestupků. Tato problematika bude v první řadě přiblížena pomocí komparace obecné právní úpravy přestupků a speciální právní úpravy tohoto institutu v zákoně o služebním poměru. V souvislosti s realizovanou komparací bude zachycen rozsah úpravy zákona o služebním poměru oproti úpravě obecné a dále dojde ke komparaci specifičnosti právní úpravy dle „lex generalis“ a „lex specialis“ postihu rozdílů mezi jednotlivými ustanoveními zákona o služebním poměru a zákona o odpovědnosti za přestupky. tam, kde se rozcházejí či kde je nejednoznačnost výkladu. Zpracovatelovou snahou je také poukázat na vztah jednotlivých uvedených zákonů ke správnímu řádu, především ve vztahu k vybraným procesním aspektům správního řádu. V závěrečné kapitole by zpracovatel rád poukázal na konkrétní příklady relevantní judikatury Nejvyššího správního soudu a jejího vlivu na rozhodování a přístup k rozhodování služebních funkcionářů v rámci problematiky projednávání daných správních disciplinárních deliktů.

Primární metoda zpracování práce spočívá v analýze jednotlivých zákonných ustanovení a odborných textů vztahujících se k této problematice a následné syntéze takto získaných poznatků do práce. Analýza spočívá převážně v nastudování a rozboru odborných textů a judikatury vztahující se k jednotlivým konkrétním ustanovením právních předpisů, syntézou těchto poznatků pak zpracovatel dospěl k závěrům zachyceným v práci. Sekundární metodou použitou při zpracování práce byla metoda komparativní, kdy došlo ke srovnání jednotlivých právních úprav. Terciální metoda zpracování práce spočívala v zapracování praxeologických vhledech zpracovatele práce.⁸

⁸ DUŠEK, J., Metodika pro tvorbu bakalářských prací VŠERS. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2016. 66 s.

2 Správní řízení a správní trestání

Dříve než bude možné přistoupit k jednotlivým zvláštnostem správních disciplinárních deliktů příslušníků bezpečnostních sborů, bude nutné v širších souvislostech uvést obecnou teorii správního trestání a správního řízení jako takového. Je zcela nepochybné, že správní disciplinární delikty příslušníků bezpečnostních sborů spadají svou povahou do oblasti veřejného práva a konkrétně pod oblast práva správního⁹. Toto vychází ze samotného charakteru těchto deliktů, stejně tak i z obecné teorie správního práva, která sem tyto delikty jednoznačně zařazuje¹⁰. Aby bylo možné porozumět charakteristice těchto deliktů, je nejprve nutné popsat obecné charakteristiky a zásady, na kterých jsou vystaveny principy správního trestání příslušníků bezpečnostních sborů. V této kapitole bude popsán vztah obecného správního řízení a zvláštních druhů správních řízení, bude vymezena definice správního deliktu a dělení správních deliktů.

2.1 Správní řízení

Alespoň ve velmi zkrácené a zhuštěné formě se zpracovatel pokusí vymezit pojem správního řízení. Tento pojem, jinak také označován jako správní rozhodování, je v českém právním řádu zakotven poměrně pevně a stabilně¹¹. Jedná se o poměrně dlouhodobě užívaný a historicky zakořeněný postup, kterým se v určitých věcech předem tvoří konkrétní rozhodnutí a opatření, popřípadě se na základě tohoto řízení určitá věc deklaruje, či jde o kombinaci výše uvedeného¹². Jedná se tedy o rozhodovací proces, ve kterém se nějakým způsobem zakládají, mění, ruší či osvědčují práva a povinnosti určitých přesně definovaných nebo i obecně definovaných osob, přičemž tento proces podléhá formalizovaným a přesně stanoveným pravidlům¹³. Na procesu se podílejí jak orgány, jež o dané věci rozhodují, tak i samotné osoby, jejichž práva mají být nějakým způsobem upravena¹⁴. Formalizovaný proces probíhá různými fázemi, od zahájení řízení, přes proces zajišťování podkladů a zjišťování rozhodných skutečností,

⁹ SLÁDEČEK, V., *Obecné správní právo* 2. vydání, Praha : ASPI – Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987-80-7357-382-9, str. 205

¹⁰ HENDRYCH, D. a kol., *Správní právo : obecná část* 7. vydání, Praha : C. H. Beck, 2009. 837 s. ISBN 978-80-7400-049-2, str. 481

¹¹ HENDRYCH, D. a kol., *Správní právo : obecná část* 7. vydání, Praha : C. H. Beck, 2009. 837 s. ISBN 978-80-7400-049-2, str. 367

¹² SKULOVÁ, S., *Správní právo procesní*, Plzeň : Aleš Čeněk, 2008. 428 s. ISBN 978-80-7380-110-6, str. 26

¹³ HORZINKOVÁ, E. NOVOTNÝ V., *Správní právo procesní* 3. aktualizované a doplněné vydání, Praha : Leges, 2010. 360 s. ISBN 978-80-87212-34-9, str. 30-31

¹⁴ HEJDA, J., *Správní právo*, České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. 149 s. ISBN 978-80-87472-14-9, str. 25

vydání samotného rozhodnutí, jeho případný přezkum a konečně až po samotný výkon daného rozhodnutí. Poměrně typickým znakem správního řízení je pak postavení subjektů tohoto řízení, tedy nadřazenost rozhodujícího orgánu a podřazenost účastníka řízení. Jedná se o veřejnoprávní vztah, kdy jeden subjekt upravuje práva a povinnosti v dané věci jemu podřízených subjektů.

Cílem správního řízení je tedy vydání nějakého správního aktu, který je schopný uvést v život účinky v něm uváděné a zamýšlené. Jak již bylo řečeno, osoby, o jejichž právech a povinnostech se v daném rozhodnutí licituje, se na samotném procesu vytváření mohou a často také musejí samy podílet¹⁵. K tomuto jsou tyto osoby vybaveny tzv. procesními právy, jež zajišťují řádný průběh daného řízení a umožňují jim tak přístup k procesu tvorby tohoto správního aktu¹⁶. Je logické, že osoba, o jejíž právech a povinnostech se má rozhodovat disponuje v řízení řadou oprávnění, která jí z procesu nevylučují, ba naopak. Skutečnost, že tyto osoby pak svá práva v řízení již nereflektují je „de facto“ také projevem těchto práv, tato osoba se tedy rozhodne, že se do procesu aktivně zapojovat nebude, což pro ni může mít negativní účinky. Avšak pokud o skutečnosti, že se zapojit může, věděla a této možnosti nevyužila, nebrání vydání daného správního aktu. Obecně jsou osoby, jejichž práva a povinnosti jsou předmětem řízení, nazývány účastníky řízení. Účastník řízení má v rámci procesu rozhodování celou řadu práv, označovaných jako procesní práva, která mu právě určitým způsobem v jednotlivých fázích rozhodovacího procesu umožňují do procesu vstupovat a tento proces ovlivnit¹⁷.

V různých procesech existuje celá řada typů a druhů práv účastníků, a lze zde stanovit i jakousi hierarchii těchto práv, určenou především podle toho, jakou právní sílu má předpis, který dané právo účastníka řízení zakotvuje. Nejsilnějšími procesními právy jsou práva zakotvená předpisy ústavní síly, tedy ústavními zákony a Listinou základních práv a svobod. Jedná se o práva účastníků, která jsou těmto přiznána v rámci všech řízení a při jejichž porušení dochází k závažným právním následkům v podobě např. zrušení vydaného správního aktu pro jeho nezákonnost. Dalšími právy jsou práva zakotvená v zákonných předpisech, dále pak v podzákonných předpisech. Jedná se často o práva působící pouze v určité fázi procesu, pouze určitou dobu a také je zde často při jejich porušení možná náprava, či jejich porušení samo o sobě není důvodem

¹⁵ HENDRYCH, D. a kol., Správní právo : obecná část 7. vydání, Praha : C. H. Beck, 2009. 837 s. ISBN 978-80-7400-049-2, str. 391

¹⁶ HEJDA, J., Správní právo, České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. 149 s. ISBN 978-80-87472-14-9, str. 29

¹⁷ BANDŽAK, J., Správní právo - obecná část, Praha : Univerzita Jana Amose Komenského, 2011. 288 s. ISBN 978-80-7452-021-1, str. 40

nezákonnosti vydaného rozhodnutí.

Stejně jako jsou zakotvena práva účastníků, tak existuje v různých právních předpisech stanovení povinností účastníků, jejichž splnění je předpokladem k řádnému dokončení rozhodovacího procesu a bez jejichž splnění není možné daný proces rozhodování řádně dokončit. Jedná se o povinnosti např. předložení určitého dokumentu, uhrazení správního poplatku a podobně. Stejně jako u práv platí i u povinností to, že jsou zakotveny právními předpisy různé právní síly, od nichž se odvíjí jejich závažnost pro daný rozhodovací proces.

Dále je nutné zmínit, že správní řízení se typicky dělí na správní řízení obecné a správní řízení zvláštní¹⁸. Pro oba druhy řízení platí znaky řízení uvedené výše, s tím rozdílem, že obecná právní úprava platí pro všechny druhy řízení a zvláštní právní úprava pak platí pouze pro ten druh řízení, který je stanoven zvláštní právní úpravou. Odchytky od obecné úpravy jsou vždy upraveny zvláštní úpravou, která má před touto obecnou úpravou přednost¹⁹. Jedná se o uplatnění zásady „*lex specialis derogat lex generali*“, pokud tedy je něco upraveno zvláštním zákonem, hledí správní orgán při aplikaci tohoto zákona primárně na tuto úpravu, pokud některý institut absentuje, pak se použije úprava obecná. V některých případech se lze také setkat s tím, že zvláštní zákon použití obecné úpravy výslovně vylučuje. V českém právním řádu je tato zásada promítnuta do obecné právní úpravy správního řízení dle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), kde je zakotvena obecná úprava správního řízení. V ustanovení § 1 odst. 2 zákona je pak zachycena samotná úprava vztahu správního řádu ke zvláštním zákonům, kdy je zde výslovně uvedeno, že jednotlivá ustanovení tohoto zákona se použijí v případě, nestanoví-li zvláštní zákon jinak²⁰.

2.1.1 Správní řád

Jak již bylo uvedeno výše, správní řád je v českém právním řádu právním předpisem, ze kterého vychází obecná právní úprava správního řízení. Vztah tohoto předpisu a zvláštních předpisů je upraven v ustanovení § 1 odst., dále pak ustanovení § 1 vymezuje předmět úpravy tohoto zákona pozitivním i negativním způsobem. Positivně vymezuje předmět tak, že zákon upravuje postup, zkráceně řečeno, všech orgánů, které

¹⁸ HORZINKOVÁ, E. NOVOTNÝ V., Správní právo procesní 3. aktualizované a doplněné vydání, Praha : Leges, 2010. 360 s. ISBN 978-80-87212-34-9, str. 31

¹⁹ HORZINKOVÁ, E. NOVOTNÝ V., Správní právo procesní 3. aktualizované a doplněné vydání, Praha : Leges, 2010. 360 s. ISBN 978-80-87212-34-9, str. 32

²⁰ ONDRUŠ R., Správní řád: komentář, Praha : Linde, 2003. 683 s. ISBN 978-80-7201-371-5, str. 35

vykonávají působnost v rámci veřejné správy. Negativně se vymezuje tak, že se nepoužije ve vztazích, které jsou svým charakterem soukromoprávní povahy a při vztazích orgánu téhož samosprávného celku při výkonu samostatné působnosti²¹. Charakter obecného právního předpisu pak dále rozvíjejí ustanovení § 2-8, které formulují obecné zásady vztahující se na správní řízení, přičemž jsou tyto zásady uplatňovány i v rámci zvláštních právních úprav tam, kde úprava těchto zásad chybí. Tyto základní zásady fungování správních orgánů by měly fungovat vždy a ve všech typech správních řízení, jedná se o samotnou podstatu principů správního rozhodování, kterých by se při své činnosti správní orgány měly držet a při všech prováděných úkonech mít tyto zásady jako základ svého rozhodování²². Systematika správního řádu vychází „de facto“ ze samotných fází rozhodovacího procesu. První jsou tedy upravena obecná ustanovení o řízení, kam spadají základní zásady řízení, následují úpravy způsobu vedení řízení a způsobu doručování v řízení, dále jsou vymezení účastníci řízení a jejich úkony, lhůty a počítání času, postup před zahájením řízení a průběh prvostupňového řízení od zahájení až po vydání rozhodnutí. Následuje úprava možných způsobů přezkumu rozhodnutí, jak nepravomocných tak i pravomocných a poslední část obecných ustanovení se věnuje exekučnímu řízení. Zvláštní část správního řádu pak upravuje některé další instituty a zvláštní způsoby rozhodování.

Z výše uvedeného je pak pro další části práce podstatná ta skutečnost, že správní řád je určitým zastřešujícím právním předpisem pro všechny jednotlivé druhy správního rozhodování. Jedním z typů správního rozhodování je pak také správní trestání. Správním trestáním rozumíme kategorii správního rozhodování o vině a trestu subjektů, které se dopustili protiprávního jednání, které lze souhrnně označit jako správní delikt, či správní přestupek²³. V českém právním řádu lze tuto definici dále podpořit negativním vymezením správního deliktu, který je protiprávním jednáním odlišným od trestného činu, který je projednáván před soudem, kdežto správní delikt je projednáván před příslušným orgánem veřejné správy, tedy správním orgánem²⁴.

²¹ VEDRAL, J., Správní řád komentář, Praha : BOVA POLYGON, 2006. 1042 s. ISBN 80-7273-134-3, str. 19

²² VEDRAL, J., Správní řád komentář, Praha : BOVA POLYGON, 2006. 1042 s. ISBN 80-7273-134-3, str. 45

²³ HENDRYCH, D. a kol., Správní právo : obecná část 7. vydání, Praha : C. H. Beck, 2009. 837 s. ISBN 978-80-7400-049-2, str. 439

²⁴ SLÁDEČEK, V., Obecné správní právo 2. vydání, Praha : ASPI – Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987-80-7357-382-9, str. 186

2.2 Správní delikty

Jak již tedy bylo zmíněno, správním deliktem lze spatřovat v protiprávním jednání ohrožující některý ze zájmů společnosti, kterého se dopustil daný subjekt v oblasti veřejné správy²⁵. Nejedná se o trestný čin, svou povahou je protiprávní jednání méně závažné a společensky ne tolik nebezpečné. Pro správní delikty je také typická obecná formulace jejich skutkové podstaty, která často směřuje na obecné definice povinností subjektů, které při nedodržení těchto povinností poruší zákon a naplní skutkovou podstatu správního deliktu²⁶. Z obecného hlediska lze poměrně přesně definovat, co právním deliktem není, obecnou pozitivní definicí správního deliktu však v žádném právním předpise nenajdeme, jelikož legální definice správního deliktu v českém právním řádu absentuje²⁷. V nedávné době došlo k reformě českého přestupkového a de facto celého správního trestního práva. Před účinností nového zákona o odpovědnosti za přestupky byly správní delikty děleny na přestupky, jiné správní delikty fyzických osob, správní delikty právnických osob a podnikajících fyzických osob, dále veřejné disciplinární delikty a správní pořádkové delikty. Rozlišovacím znakem jednotlivých deliktů byl především v subjektu, který se deliktu mohl dopustit. Mezi jednotlivými druhy správních deliktů však můžeme najít jejich společné znaky, které jsou pro ně podstatné. Každý správní delikt musí být spáchán nějakým jednáním (případně opomenutím), musí jít o protiprávní jednání (tedy jednání v rozporu se zákonem či jiným právním předpisem), subjekt spáchání musí být za spáchání odpovědný, musí být přítomno zavinění subjektu, který se jednání dopustil, a tímto jednáním musí dojít k naplnění skutkové podstaty daného správního deliktu²⁸. Podle jednotlivých specifík těchto pojmových znaků pak lze také v podstatě rozlišovat jednotlivé druhy správních deliktů. Nová právní úprava sloučila pod pojem přestupku původní přestupky, jiné správní delikty fyzických osob, správní delikty právnických osob a správní delikty podnikajících fyzických osob. Tyto kategorie správních deliktů byly sloučeny z důvodu své podobné povahy a účelu a funkce jejich trestání²⁹. Stranou nové veliké kategorie dále zůstávají správní (či veřejné) disciplinární delikty a správní

²⁵ BANDŽAK, J., Správní právo - obecná část, Praha : Univerzita Jana Amose Komenského, 2011. 288 s. ISBN 978-80-7452-021-1, str. 103

²⁶ SLÁDEČEK, V., Obecné správní právo 2. vydání, Praha : ASPI – Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987-80-7357-382-9, str. 185

²⁷ HENDRYCH, D. a kol., Správní právo : obecná část 7. vydání, Praha : C. H. Beck, 2009. 837 s. ISBN 978-80-7400-049-2, str. 447

²⁸ SLÁDEČEK, V., Obecné správní právo 2. vydání, Praha : ASPI – Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987-80-7357-382-9, str. 187

²⁹ PRÁŠKOVÁ, H., Nové přestupkové právo, Praha : Leges, 2017. 448 s. ISBN 978-80-7502-221-9, str. 17

pořádkové delikty. Správní disciplinární delikty jsou zvláštními druhy správních deliktů, které jsou přestupkům částečně podobné, ale odlišují se zvláštním subjektem, který se jich může dopustit a také určitým specifickým charakterem. Správní pořádkové delikty jsou delikty, které se vztahují pouze k určitému subjektu v postavení účastníka řízení, jedná se de facto o odpovědnost za porušení či nesplnění procesní povinností v rámci probíhajícího řízení³⁰.

2.3 Reforma přestupkového práva

Jak již bylo uvedeno v předchozím odstavci, proběhnuvší reforma českého přestupkového práva v podstatě zahýbala s přístupem ke správním deliktům v českém právu jako takovým. Podle zákona o odpovědnosti za přestupky se oproti staré právní úpravě, která pojem přestupku vztahovala pouze k fyzickým osobám, pojem přestupku vztahuje i k osobám právnickým a také k osobám fyzickým, které podnikají. Došlo ke sjednocení roztržitosti správního disciplinárního práva, kdy byly pod jeden zákon shrnuty správní delikty podobného charakteru³¹. Mimo dalšího došlo k novému formulování pojmu přestupku, kdy je dle ustanovení § 5 zákona o odpovědnosti za přestupky přestupkem společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen, který vykazuje znaky stanovené zákonem a nejedná se o trestný čin³². Dle nové právní úpravy se stal také pokus přestupku právně postižitelným. Pojem přestupku je pak používán v konkrétních zákonech, které mají definovat jednotlivé skutkové podstaty z oblasti právní úpravy, kterou tyto zákony řeší. Nově je tak obecným právním předpisem, kterým je zákon o odpovědnosti za přestupky, řešena komplexní procesní úprava přestupků, které jsou hmotně definovány v jiných zákonech, kdy je tato procesní úprava pro všechny přestupky stejná³³. Změna přestupkového práva přinesla celou řadu změn v celé škále zákonů, z hlediska předmětu zájmu práce je pak ale stěžejním, že se tato změna dotkla také právní úpravy správních disciplinárních deliktů a konkrétně právní úpravy zákona o služebním poměru, který částečnou úpravu správních disciplinárních deliktů obsahuje. Zároveň byla tato změna určitým prostorem pro změnu některých problematických ustanovení zákona o služebním poměru.

³⁰ PRÁŠKOVÁ, H., *Nové přestupkové právo*, Praha : Leges, 2017. 448 s. ISBN 978-80-7502-221-9, str. 19

³¹ JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P., *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich : Zákon o některých přestupcích : Komentář*, Praha : C. H. Beck, 2017. 1153 s. ISBN 978-80-7400-666-1, str. 2

³² JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P., *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich : Zákon o některých přestupcích : Komentář*, Praha : C. H. Beck, 2017. 1153 s. ISBN 978-80-7400-666-1, str. 47

³³ PRÁŠKOVÁ, H., *Nové přestupkové právo*, Praha : Leges, 2017. 448 s. ISBN 978-80-7502-221-9, str. 52

Důležitým aspektem z hlediska práce je pak právní úprava osobní působnosti zákona o odpovědnosti za přestupky. Současná právní úprava podle ustanovení § 4 odst. 5³⁴ a také již předchozí právní úprava zákona č. 200/1990 Sb., zákona o přestupcích ve svém ustanovení § 10, vymezovala osobní působnost s tím, že přestupky osob, které byly ve speciálním postavení popsaném v tomto ustanovení zákona, byly projednány v režimu stanoveném speciálním zákonem upravujícím jejich postavení³⁵. U příslušníků bezpečnostních sborů byl a nadále tímto zákonem je zákon o služebním poměru, který projednání, tzv. jednání, které má znaky přestupku řeší částečně sám a částečně opět odkazuje na obecnou právní úpravu, obsaženou v zákoně o odpovědnosti za přestupky.

2.4 Správní disciplinární delikty

Nežli bude pojednáno o konkrétní právní úpravě správních disciplinárních deliktů obsažené v zákoně o služebním poměru, bude v této podkapitole přiblížen pojem správního disciplinárního deliktu, někdy též označovaným jako veřejný disciplinární delikt³⁶. Jedná se o speciální druh deliktu, který svým charakterem vychází z dodržování určité disciplíny konkrétního subjektu, který je ve speciálním právním postavení uvnitř nějaké organizace či společenské instituce³⁷. Jde o zaviněné porušení povinností vyplývajících z daného právního vztahu. Jedná se o osoby v postavení obdobném zaměstnaneckému poměru, po nichž se vyžaduje dodržování specifických pravidel vycházejících z dané právní úpravy. Určitým ekvivalentem k této úpravě byla dřívější zákonná úprava pracovního poměru, která upravovala pojem pracovní kázně, s novou koncepcí zcivilnění pracovního práva však bylo v pracovněprávních vztazích od tohoto donucovacího prostředku k dodržování kázně upuštěno a tento institut zůstal zakotven pouze u těchto zvláštních právních vztahů. V českém právním řádu se jedná typicky o porušení disciplíny či služební kázně, které se dopustí příslušníci bezpečnostních sborů, vojáci z povolání či státní zaměstnanci. Tyto kategorie osob jsou osobami ve zvláštním veřejnoprávním vztahu, který podléhá specifickému režimu konkrétních zákonů, které tyto právní vztahy upravují³⁸. U vojáků z povolání je tímto zákonem zákon č. 221/1999

³⁴ PRÁŠKOVÁ, H., *Nové přestupkové právo*, Praha : Leges, 2017. 448 s. ISBN 978-80-7502-221-9, str. 87

³⁵ JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P., *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich : Zákon o některých přestupcích : Komentář*, Praha : C. H. Beck, 2017. 1153 s. ISBN 978-80-7400-666-1, str. 25

³⁶ MATES, P., *Základy správního práva trestního*. 6. vydání, Praha : C. H. Beck, 2015. 204 s. ISBN 978-80-7400-567-1, str. 145

³⁷ SLÁDEČEK, V., *Obecné správní právo* 2. vydání, Praha : ASPI – Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987-80-7357-382-9, str. 205

³⁸ HENDRYCH, D. a kol., *Správní právo : obecná část* 7. vydání, Praha : C. H. Beck, 2009. 837 s. ISBN 978-80-7400-049-2, str. 481

Sb., o vojácích z povolání, u státních zaměstnanců je tímto zákonem zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, a právní postavení příslušníků bezpečnostních sborů upravuje zákon o služebním poměru. Každá z těchto právních úprav má svá specifika a zvláštnosti, předmětem práce je pak pojednání o správních disciplinárních deliktech příslušníků bezpečnostních sborů, který vychází z příslušných ustanovení zákona o služebním poměru. Z hlediska zákona o služebním poměru se lze setkat se dvěma typy správního disciplinárního deliktu. Jedním je klasický disciplinární delikt, v tomto zákoně označovaný jako kázeňský přestupek, kterého se příslušník dopustí tím, že nedodrží služební kázeň. Tento typ deliktu lze označit jako pravý správní disciplinární delikt. Druhým typem správního disciplinárního deliktu, který lze označit jako tzv. nepravý správní disciplinární delikt, je jednání příslušníka, které má znaky přestupku. Oba dva typy, jejich specifika a především problémy se kterými se lze setkat při jejich interpretaci v praxi, budou podrobně rozebrány v následujících kapitolách.

3 Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

V rámci této kapitoly bude rozebráno základní pojmosloví, zásady a východiska, na kterých je založen a které upravuje zákon o služebním poměru. Pojmy, které se vyskytují v rámci práce, budou popsány a budou vysvětleny tak, aby jejich opakované používání bylo možné v dalších kapitolách práce bez nutnosti bližšího přiblížení či opakování jejich významu. Jedná se především o vysvětlení pojmů jako bezpečnostní sbor, příslušník bezpečnostního sboru, služební funkcionář, řízení ve věcech služebního poměru, kázeňský přestupek a další, které s danými pojmy souvisí. V rámci služebního poměru a celého zákona, který tento upravuje, je charakteristickým rysem jeho veřejnoprávní, autoritativní povaha, vyplývající ze vztahu podřízenosti a nadřízenosti mezi příslušníky bezpečnostních sborů a jednotlivými bezpečnostními sbory, za které jednájí služební funkcionáři, kteří zde de facto přebírají roli státního orgánu, s určitou výhradou lze říci správního orgánu³⁹. Služební funkcionáři v rámci rozsahu svých oprávnění, která jsou jim stanovena buďto ze zákona či na základě služebního předpisu, poté rozhodují o právech a povinnostech jím podřízených příslušníků.

3.1 Zákon o služebním poměru

V první řadě považuje zpracovatel za nutné, alespoň v krátkosti, představit zákon o služebním poměru a v něm zakotvenou zákonnou úpravu služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů a alespoň nastínit stručnou genezi tohoto zákona. V první řadě je nejdůležitější zmínit charakter zákona, ve stručnosti řečeno, zákon o služebním poměru představuje veřejnoprávní normu upravující vzájemná práva a povinnosti subjektů uvedených v tomto zákoně. Jedná se o ucelený kodex, který má za úkol komplexně upravit právní vztahy mezi státem, reprezentovaným jednotlivými bezpečnostními sbory a příslušníky těchto bezpečnostních sborů, a to jak před vznikem služebního poměru, v průběhu služebního poměru, tak i po skončení služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru. Snahou zákonodárce bylo, aby tento zákon byl ideálně jediným, či obecným a hlavním právním předpisem, ze kterého se bude v rámci uplatňování práv a povinností mezi subjekty tohoto zákona vycházet primárně, používání jiných právních norem pro úpravu poměrů příslušníka bezpečnostního sboru

³⁹ JURNÍKOVÁ, J., Správní právo – zvláštní část 6. doplněné vydání, Brno : MU, 2009. 397 s. ISBN 978-80-210-4847-8, str. 89

je v zákoně zmíněno pouze ve vymezených případech a pokud možno co nejméně⁴⁰. Vzhledem k určitým nedokonalostem zákona o služebním poměru, na které bude v rámci práce také poukázáno, je však v některých ne zcela ojedinělých případech ve vztazích vyplývajících ze služebního poměru použita jiná právní úprava, a to buď pomocí analogie zákona či dokonce práva, která upravuje instituty zákonem služebním poměru explicitně neupravené, které je však z hlediska úpravy práv a povinností příslušníků použít nutné. V části zákona, která se týká správního trestání příslušníků, se jedná především o použití institutů vycházejících z obecné úpravy správního řízení, tedy správního řádu, dále zákona o odpovědnosti za přestupky a některých dalších zákonů.

Z hlediska historického vývoje služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů pak zákon o služebním poměru navazuje na předchozí právní úpravu služebních poměrů příslušníků uvedenou v zákoně č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky. Tento zákon původně upravoval služební poměr příslušníků Policie České republiky a Vězeňské služby České republiky. Následně byli pod režim tohoto zákona převedeni příslušníci Celní správy České republiky v roce 1997 na základě zákona č. 113/1997 Sb. a konečně posledním bezpečnostním sborem, jehož příslušníci byli zařazeni do režimu zákona č. 186/1992 Sb. se stali v roce 2001 příslušníci Hasičského záchranného sboru dle zákona č. 238/2000 Sb. Zákon o služebním poměru pak pokračoval v nastoleném trendu a pod svá křídla mimo čtyř výše uvedených bezpečnostních sborů zahrnul také Bezpečnostní informační službu, Úřad pro zahraniční styky a informace a později na základě zákona byli pod režim zákona o služebním poměru zařazeni i příslušníci Generální inspekce bezpečnostních sborů⁴¹. Koncepce zákona o služebním poměru vychází z filozofie služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru jako celoživotního poslání (a když ne celoživotního, tak alespoň dlouhodobého), kdy je služební poměr vnímán jako jeden celek, kontinuita trvání služebního poměru nekončí např. přechodem příslušníka z jednoho bezpečnostního sboru do jiného, či dokonce při skončení služebního poměru a jeho následném opětovném vzniku⁴². Specifičnost služebního poměru je pak také jeho promítnuta do silné pozice příslušníka z hlediska možnosti skončení služebního poměru ze strany bezpečnostního sboru, zákon o služebním poměru ve svém ustanovení § 42 stanovuje přísně taxativní výčet okolností, při kterých je příslušný služební funkcionář

⁴⁰ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 12

⁴¹ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 9

⁴² TOMEK, P., Slovník služebního poměru, Olomouc : ANAG, 2009. 304 s. ISBN 978-80-7263-541-2, str. 205

nucen propustit příslušníka ze služebního poměru. Kromě vlastní žádosti příslušníka o propouštění ze služebního poměru, jde o výčet okolností, které nějakým objektivním způsobem příslušníkovi zamezují v dalším setrvání ve služebním poměru. Služební poměr tedy není možné zrušit na základě jednostranného projevu vůle služebního funkcionáře, aniž by došlo zároveň k zákonem předpokládaným okolnostem, při kterých je naopak služební funkcionář povinen příslušníka ze služebního poměru propustit⁴³. V tomto ohledu vystupuje do popředí určitá výhoda příslušníka bezpečnostního sboru z hlediska trvání služebního poměru, která je např. oproti úpravě skončení pracovního poměru zcela imanentní. Jedná se o jakousi garanci trvalosti služebního poměru jako jakéhosi celoživotního poslání či úřadu, které je dle zákona o služebním poměru v mnohých případech velkoryse kompenzováno.

3.2 Jednotlivé instituty zákona o služebním poměru

3.2.1 Bezpečnostní sbor

Bezpečnostním sborem dle zákona o služebním poměru, jak bylo uvedeno již výše, je Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace⁴⁴. Nejvýše postaveným představitelem každého bezpečnostního sboru je pak osoba, která dle ustanovení § 1 odst. 2 zákona o služebním poměru nese obecné označení ředitel bezpečnostního sboru. Dle tohoto ustanovení zákona je nejvyšším představitelem Policie České republiky policejní prezident, v čele Hasičského záchranného sboru ČR, v čele Celní správy ČR a v čele Vězeňské služby ČR je generální ředitel, označení ředitel pak nesou nejvyšší představitelé Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace⁴⁵. Jednotlivé bezpečnostní sbory pak plní práva a povinnosti České republiky ve vztahu vůči příslušníkům, či případně vůči dalším osobám v tomto zákoně zmíněným. Jednotlivé bezpečnostní sbory mají různorodé úkoly z hlediska plnění svého účelu, za kterým byly zřízeny, a je tedy jasné, že rozdílné budou i potřeby těchto sborů z hlediska např. personálního obsazení, úpravy vnitřního fungování a podobně. Z tohoto

⁴³ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2,, str. 14

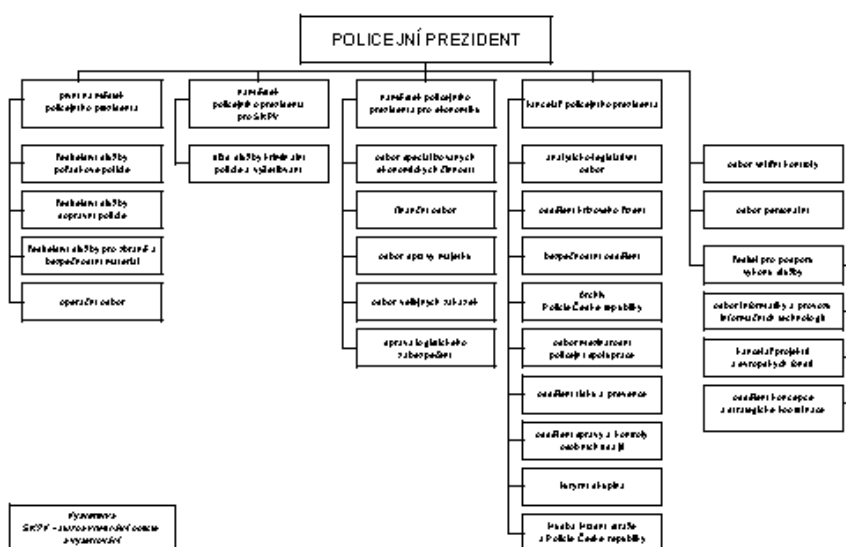
⁴⁴ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 25

⁴⁵ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 26

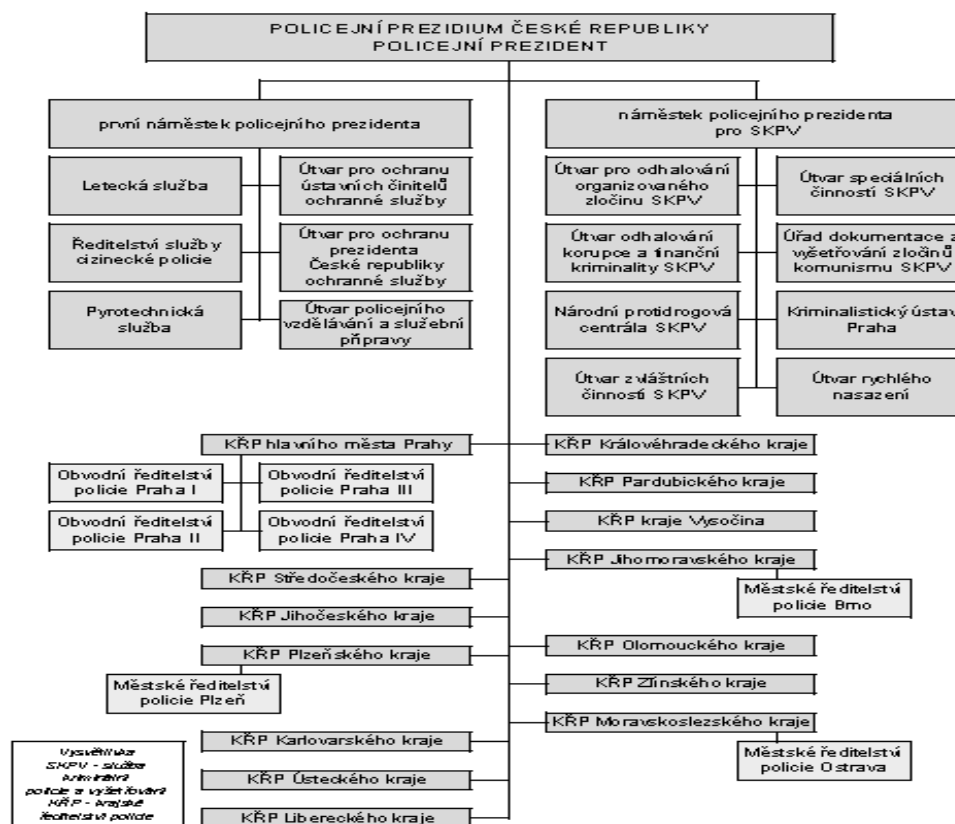
hlediska nabývá na obrovské důležitosti zmocňovací ustanovení zákona o služebním poměru uvedené v § 2 tohoto zákona⁴⁶, kde je stanovena pravomoc ředitele bezpečnostního sboru své pravomoci delegovat na níže postavené vedoucí jednotlivých organizačních částí bezpečnostního sboru. Pro lepší představu poslouží organizační schéma Policie ČR (obrázek č. 2) a organizační schéma Policejního prezidia ČR (obrázek č. 1), kde jsou zřejmé vztahy nadřízenosti a podřízenosti v rámci organizační struktury. Pouze pro úplnost a lepší přehlednost je nutné doplnit, že útvary řízené policejním prezidentem, či některým z jeho náměstků jsou útvary s tzv. celostátní působností, útvary s omezenou územní působností jsou pak Krajská ředitelství policie.

Průběh č. 2 k RPP č. 40/2014

Organizační schéma Policejního prezidia České republiky

⁴⁶ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 30

Na základě takto přesně hierarchicky vybudované struktury je zcela zřejmá služební hierarchie jednotlivých vedoucích organizačních článků Policie ČR, tedy vztahy nadřízenosti a podřízenosti jednotlivých útvarů Policie ČR. Struktura řízení je v jednotlivých bezpečnostních sborech odlišná a podléhá konkrétním potřebám daných bezpečnostních sborů. V některých případech je více centralizována, v jiných případech je rozhodovací pravomoc rozmělněna mezi větší počet služebních funkcionářů. Tyto odlišnosti jsou odvislé především od velikosti bezpečnostních sborů, od skutečnosti zda má bezpečnostní sbor působnost v rámci celé ČR či je členěn dle územních celků a podobně.

3.2.2 Služební funkcionář

Kdo může práva a povinnosti jakožto zástupce a představitel svrchované moci České republiky ve věcech služebního poměru projevem své vůle vykonávat, je možné

dovodit z ustanovení § 2 zákona⁴⁷. Toto vymezení se v zákoně o služebním poměru stanovuje pravomoc jednotlivých osob k jednání ve věcech služebního poměru, tyto osoby jsou na základě zákona souhrnně označovány jako služební funkcionáři⁴⁸. Je zde nutné zdůraznit, že ne každá osoba, která řídí některý organizační článek, je zároveň služebním funkcionářem. Služebním funkcionářem rozumíme pouze osoby, kterým je svěřena pravomoc jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků, nikoliv všechny osoby, které jsou oprávněny příslušníkům zadávat úkoly. Tyto osoby jsou tedy dle zákona označeny pojmem služební funkcionář. Toto označení se souhrnně používá pro jakéhokoliv představitele bezpečnostního sboru, který je na základě zákona, či na základě zmocňovacího ustanovení uvedeném v § 2 odst. 1 zákona a vydaném podzákoněm předpise oprávněn rozhodovat ve věcech služebního poměru⁴⁹. Tato legislativní zkratka je tedy označením pro skupinu osob, které mají podle zákona o služebním poměru, podle jiného zákona či případně podle podzákoněho služebního předpisu oprávnění rozhodovat ve věcech služebního poměru jednotlivých příslušníků. V rámci Policie ČR je hierarchická struktura vystavena následovně. Nejvyšším představitelem, který v rámci zákona o služebním poměru rozhoduje ve věcech služebního poměru, je ministr vnitra. Tento může na základě ustanovení § 2 odst. 2 zákona o služebním poměru jednat ve věcech služebního poměru ředitele bezpečnostního sboru, tedy policejního prezidenta a dále je oprávněn rozhodovat dle ustanovení § 2 odst. 3 zákona o služebním poměru ve věcech příslušníků zařazených ve škole nebo ve školském zařízení, které jsou mimo organizační strukturu Policie ČR, dále dle ustanovení § 2 odst. 4 zákona o služebním poměru rozhoduje ve věcech služebního poměru příslušníků zařazených k ministerstvu vnitra či zařazených v Policejní Akademii ČR. Pravomoc dle ustanovení § 2 odst. 3 a 4 zákona o služebním poměru může ministr delegovat na osoby v těchto zákonných ustanoveních uvedené. Poslední, jakési speciální zmocňovací ustanovení § 2 odst. 5 zákona opravňuje ministra, na žádost ředitele bezpečnostního sboru pověřit rozhodováním ve zde uvedených věcech danou osobu. Druhou osobou v hierarchii, která může rozhodovat ve věcech služebního poměru je dle ustanovení § 2 odst. 1 zákona o služebním poměru v rámci Policie ČR ředitel bezpečnostního sboru, tedy policejní prezident. Jiná konkrétní osoba v ustanovení § 2 odst. 1 zákona o služebním poměru zmíněna není a z tohoto důvodu

⁴⁷ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 30

⁴⁸ TOMEK, P., Slovník služebního poměru, Olomouc : ANAG, 2009. 304 s. ISBN 978-80-7263-541-2, str. 196

⁴⁹ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 29

tak nabývá zcela zásadního významu věta druhá tohoto zákonného ustanovení, která praví, že v rozsahu stanoveném ředitelem bezpečnostního sboru, tedy v rámci Policie ČR policejním prezidentem, rozhoduje též vedoucí organizační složky Policie ČR. V rámci Policie ČR je tento rozsah stanoven závazným pokynem policejního prezidenta č. 75/2013, ze dne 12. dubna 2013, kterým se stanoví rozsah pravomoci služebních funkcionářů jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků Policie České republiky (personální pravomoc)⁵⁰. Tento služební předpis upravuje tzv. personální pravomoc jednotlivých služebních funkcionářů v rámci celé struktury Policie České republiky, a dále upravuje kázeňskou pravomoc služebních funkcionářů pro udílení kázeňských trestů a kázeňských odměn. Na základě tohoto služebního předpisu vymezil policejní prezident, kdo je z hlediska rozhodování ve věcech služebního poměru a rozhodování ve věcech kázeňských služebním funkcionářem a těmto služebním funkcionářům stanovil okruh jím podřízených příslušníků, na které se jejich rozhodování vztahuje. Struktura daného předpisu v podstatě kopíruje hierarchickou strukturu Policie ČR a Policejního prezidia ČR a je tak základním předpisem, ze kterého je třeba vycházet při určení věcné a také místní příslušnosti služebních funkcionářů, kteří mají ve věcech služebního poměru rozhodovat, v rámci tohoto předpisu je také možné přesně určovat, kdo je v případě odvolání příslušníků odvolacím orgánem. Předpis také řeší konkurenční a kolizní případy jednotlivých pravomocí služebních funkcionářů a postup při zjištění podjatosti služebního funkcionáře.

Praktický komentář zpracovatele: K problematice rozhodování kompetentního služebního funkcionáře je nutné podotknout, jaké případné důsledky může mít z hlediska zákonnosti rozhodnutí, které vydal nepřislušný služební funkcionář. Takovéto rozhodnutí je z hlediska zákona nezákonným rozhodnutím a může v případě napadení takového rozhodnutí způsobit jeho neplatnost. Pro názornost zpracovatel zmíní jeden z druhů rozhodnutí, u kterého dochází, dle jeho zkušeností k absolutnímu nepochopení příslušnosti služebních funkcionářů k rozhodování ve věcech služebního poměru. Jedná se o kolizi rozhodovací pravomoci ředitele Krajského ředitelství policie a jeho náměstka pro ekonomiku. Náměstek krajského ředitelství policie pro ekonomiku má dle ustanovení čl. 9 odst. 2 rozhodovací pravomoc ve věcech náhrady škody ve vztahu k policistovi zařazenému v krajském ředitelství policie, obvodním ředitelství policie a městském ředitelství. Jedná se o případy, kdy příslušník utrpí ve výkonu služby v přímé

⁵⁰ POLICEJNÍ PREZIDIUM ČR, Závazný pokyn policejního prezidenta č. 75/2013 ze dne 12. dubna 2013, kterým se stanoví rozsah pravomocí služebních funkcionářů jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků Policie ČR (personální pravomoc)

souvislosti s výkonem služby nějakou škodu (ať již na zdraví či na penězích) a pakliže je prokázána příčinná souvislost mezi vznikem škody a vzniklou škodou, přísluší příslušníkovi z tohoto titulu náhrada vzniklé škody. Toliko je dané rozhodnutí v pořádku. Zpracovatel se však v mnohých případech setkal s praxí, kdy je v rámci rozhodnutí ekonomického náměstka o náhradě škody vzniklé v důsledku služebního úrazu příslušníkovi zároveň přiznán nárok na služební příjem dle ustanovení § 124 odst. 5 písm. b) zákona o služebním poměru, ačkoliv k takovému rozhodnutí není ekonomický náměstek oprávněn. Přiznání nároku na tento služební příjem není náhradou škody, a tudíž nespadá do rozhodovací pravomoci náměstka pro ekonomiku, a jelikož není stanoveno jinak, měl by o tomto příjmu rozhodovat služební funkcionář s personální pravomocí, tedy ten služební funkcionář, v jehož personální pravomoci je daný příslušník ustanoven. Tento nesoulad logicky není napadán v případech, kdy je příslušníkům služební příjem přiznán. Problematickým pak však bude řešení případů, kdy dojde z nějakého zákonem předpokládaného důvodu k rozhodnutí, na jehož základě dojde k nepřiznání nároku na služební příjem a takovéto rozhodnutí bude následně napadeno.

3.2.3 Příslušník bezpečnostního sboru a služební poměr

Obecně neexistuje jednotný právní názor ohledně povahy služebního poměru, tedy zda je služební poměr vztahem pracovněprávním či veřejnoprávním. Lze se setkat s názorem, že se jedná o zvláštní druh pracovněprávního vztahu, obdobně jako s názorem opačným, že se jedná o právní vztah, který je možno zařadit do oblasti veřejného práva práva⁵¹. Zpracovatel se v tomto bodě přiklání k myšlence, že služební poměr je specifickým druhem veřejnoprávního vztahu, kdy jsou práva a povinnosti vymezeny konkrétním zákonem, tedy zákonem o služebním poměru. Příslušníkem bezpečnostního sboru je fyzická osoba, která je ve služebním poměru k České republice, jak je upraveno v ustanovení § 1 odst. 3 zákona o služebním poměru a dle ustanovení § 1 odst. 1 zákona o služebním poměru je ve služebním poměru za účelem výkonu služby. Kdo se může stát příslušníkem bezpečnostního sboru, bude nejlepší popsat pomocí způsobu, jakým služební poměr vzniká. Vznik služebního poměru, respektive jeho podmínky, jsou upraveny v části druhé hlavy první zákona o služebním poměru. V ustanovení § 13 zákona jsou uvedeny předpoklady, které musí občan ČR splnit, aby

⁵¹ JURNÍKOVÁ, J., Správní právo – zvláštní část 6. doplněné vydání, Brno : MU, 2009. 397 s. ISBN 978-80-210-4847-8, str.90

mohl být přijat do služebního poměru. V rámci přijímacího řízení, které je dle ustanovení § 16 zákona zahájeno písemnou žádostí občana ČR o přijetí do služebního poměru, je bezpečnostním sborem, který zastupuje příslušný služební funkcionář, přezkoumáváno, zda tento občan splňuje podmínky pro přijetí do služebního poměru. V případě splnění všech těchto zákonných podmínek pak může dojít k přijetí občana ČR do služebního poměru příslušníka bezpečnostních sborů. Služební funkcionář tímto deklaruje vůli státu k přijetí občana do služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru, zároveň však také může rozhodnout o nepřijetí uchazeče, který splnil veškeré zákonem předpokládané požadavky⁵². Služební poměr tedy vzniká na základě jednostranného rozhodnutí příslušného služebního funkcionáře, který tímto rozhodnutím v zastoupení ČR deklaruje vůli přijmout uchazeč, který splnil veškeré zákonné podmínky pro přijetí, do služebního poměru. Tento charakter vzniku služebního poměru je pak nutné vnímat během celé doby trvání služebního poměru a částečně i po skončení služebního poměru. Zároveň je tímto nutné poukázat a zdůraznit důležitou skutečnost, a to, že služební poměr by neměl být přirovnáván k pracovněprávnímu vztahu. Ačkoliv se jedná o druh závislé činnosti, podstata služebního poměru je postavena na zcela jiných zásadách a parametrech právního vztahu, i když samozřejmě částečně a laickým pohledem vzato může služební poměr pracovně právní vztah připomínat. Služební poměr příslušníka je samozřejmě druhem závislé výdělečné činnosti, avšak podléhá zcela jiným zásadám a zákonitostem, než na jakých je postaven pracovně právní poměr mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Dále je v této souvislosti nutné také upozornit na skutečnost, že právní řád ČR zná ještě dva další druhy tzv. služebního poměrů, které je však třeba od služebního poměru příslušníka bezpečnostních sborů striktně odlišovat. Prvním z nich je služební poměr státních zaměstnanců, který je upraven zákonem č. 234/2014 Sb., zákon o státní službě. Tento zákon upravuje dle ustanovení § 1 odst. 1 písm. a) právní poměry státních zaměstnanců vykonávajících ve správních úřadech státní správu⁵³. Někdy je tento služební poměr označován jako tzv. civilní služební poměr, osoby spadající do režimu tohoto zákona nemají úkoly na poli bezpečnosti, ale vykonávají jiný druh činnosti v rámci státní správy⁵⁴. Druhým odlišným služebním poměrem je služební poměr vojáka z povolání, který je definován v zákoně č. 221/1999 Sb., který dle ustanovení § 1

⁵² TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 57

⁵³ VAVERA F., HULÍNSKÝ P., MLSNA P., MATES P., CHRÁSTKOVÁ K., ŠKODA J., Zákon o státní službě s poznámkami, Plzeň : Aleš Čeněk s.r.o., 2015. 320 s. ISBN 978-80-7380-518-0, str. 17

⁵⁴ HENDRYCH, D. a kol., Správní právo : obecná část 7. vydání, Praha : C. H. Beck, 2009. 837 s. ISBN 978-80-7400-049-2, str. 492

odst. 1 upravuje vznik, změnu, zánik a obsah služebních poměrů vojáků z povolání⁵⁵. Tyto dvě zmíněné právní úpravy služebních poměrů v nich definovaných jsou v některých aspektech podobné, ale zároveň jsou také modifikovány na prostředí a oblast svého dopadu. Dle názoru zpracovatele je však v krajních případech, např. při užívání analogie zákona, daleko legitimnějším postupem odpovídajícím obecným právními zásadám používat analogie mezi těmito třemi právními úpravami navzájem, než používat přednostně analogie mezi úpravou služebních zákonů a zákoníku práce. Co je však podstatným znakem vystupujícím ve všech druzích služebních poměrů, je vztah nadřízenosti bezpečnostního sboru na straně jedné a příslušníkem bezpečnostního sboru na straně druhé. Mimo předpokladů v rámci přijímacího řízení je v rámci zákona o služebním poměru dále striktně nastaveno, jakým způsobem se příslušníci v rámci služebních vztahů mají chovat a jak vystupovat a případně co mohou a co nemohou činit. Z hlediska zákona se v některých případech jedná o omezení základních občanských práv, která jsou vzhledem k povaze služby v postavení příslušníka potlačena na úkor plnění úkolů bezpečnostního sboru.

Praktická poznámka zpracovatele: V tomto bodě si zpracovatel dovolí zmínit poznámku k používání určitého dvojího metru, kterého si povšiml v rámci posuzování uchazečů o přijetí do služebního poměru a již sloužících příslušníků. Tento poznatek se týká některých předpokladů a omezení, které jsou kladeny na uchazeče již při přijímacím řízení a které se následně mění v povinnosti příslušníků, které jsou svou podstatou stejné. Prvním příkladem odlišného posuzování jsou požadavky bezpečnostního sboru související s vizáží, tedy s osobním projevem uchazeče o služební poměr. V rámci Policie ČR byla donedávna nastavena striktní pravidla, která neumožňovala přijmout uchazeče, který by byl potetován. Následně, po vyhodnocení situace, kdy docházelo z tohoto důvodu k poměrně velikému odpadu uchazečů, bylo stanoveno, že tetování může být umístěno na částech těla, které budou zakryty služebním stejnokrojem. Uchazeč, který tyto podmínky nesplní, nebude přijat do služebního poměru. Toliko k uchazečům. Pro již přijaté příslušníky bezpečnostních sborů stále platí služební předpis, který striktně použití tetování zakazuje, porušení této povinnosti může být vyhodnoceno jako porušení služební kázně. Tento předpis je částečně korigován názorem policejního prezidia, které vztahuje obdobná pravidla na příslušníky jako na uchazeče, tedy že tetování nesmí být viditelné. Při svém kontaktu s příslušníky se zpracovatel setkává často s tetováním policistů, které je značně přesahující přes

⁵⁵ TOMEK, P., DLUHOŠ J., HEMZA S., Služební poměr vojáků z povolání, Olomouc : Anag, 2003. 295 s. ISBN 80-7263-185-3, str. 47

služební stejnokroj, avšak nikdy se nesešel s praxí, kdy by za takovéto porušení byl nějaký příslušník postižen. Dalším případem dvojího metru při posuzování uchazečů a příslušníků je pak posuzování jiné výdělečné činnosti odlišné od služebního poměru. Dle ustanovení § 13 odst. 1 písm. i) zákona o služebním poměru platí, že do služebního poměru může být přijat pouze uchazeč, který nevykonává živnostenskou nebo jinou výdělečnou činnost. Uchazeč, který takovouto činnost vykonává, ji musí před přijetím do služebního poměru ukončit, případně přerušit. Obdobnou povinnost během trvání služebního poměru pak ukládá příslušníkům znění ustanovení § 48 odst. 2 zákona, která však připouští zákonem stanovené výjimky a výjimky stanovené interními akty ředitelů bezpečnostních sborů. V rámci Policie ČR je tímto aktem závazný pokyn policejního prezidenta č. 100/2012, kde je v čl. 8 uveden soubor činností, na něž se zákaz výdělečné činnosti nevztahuje. Jedná se o činnosti konané v pracovně-právním či obdobném vztahu k ČR, obci, městské části obce, kraji, či hl. m. Praze, dále pak činnosti sociálního, výchovného, zdravotního, humanitárního, charitativního, kulturního, sportovního, nebo záchranného charakteru směřující k uspokojení zájmů a potřeb společnosti, činnosti jako publicistická, literární, umělecká, vědecká a pedagogická, správa vlastního majetku, činnost znalce či tlumočnicka, odborného komisaře a jiné další. Kromě činností konaných na základě pracovně právního vztahu není definováno, jakým způsobem je možné tyto vykonávat. Na základě dostupného stanoviska policejního prezidia je pak možné, že pokud se jedná o zmíněné výdělečné činnosti, tedy především jejich charakter, pak je možné tyto vykonávat i n základě např. živnostenského oprávnění. V některých případech se zpracovatel již setkal s dotazem příslušníků, jak je možné, že při přijímacím řízení jim bylo striktně tvrzeno, že vykonání živnosti není možné, a následně se dozvěděli, že např. pedagogickou činnost, kterou vykonávali na živnostenské oprávnění a kterou byli nuceni přerušit, jako příslušníci vykonávat mohou. Toto je spíše otázka obratnosti a schopnosti jednotlivých osob, které provádějí přijímací řízení, především schopnosti podat relevantní informace.

3.2.4 Práva a povinnosti příslušníků bezpečnostních sborů

V rámci zákona o služebním poměru je na příslušníky kladeno nespočet povinností, které vycházejí ze služebního poměru, při jejichž nesplnění vzniká možnost postihu příslušníka zákonem o služebním poměru stanoveným způsobem. Zároveň s těmito povinnostmi je recipročně stanovena celá řada oprávnění a práv příslušníků, které je za zákonem splněných podmínek bezpečnostní sbor povinen zajistit ve prospěch

příslušníků. Povinnosti příslušníků bezpečnostních sborů lze nalézt napříč celým zákonem, jedná se o povinnosti, které příslušníka zavazují k určité činnosti či naopak příslušníku ukládají zákaz určitých činností. Základní vymezení povinností příslušníků však vymezuje zákon o služebním poměru ve svém ustanovení § 45, kde jsou vymezeny základní povinnosti příslušníků. Hned první zmíněnou a zcela nejdůležitější povinností, je povinnost příslušníka dodržovat služební kázeň. Služební kázeň dle ustanovení § 46 zákona pak spočívá v nestranném řádném a svědomitém plnění služebních povinností příslušníka, které pro něj plynou z právních předpisů, služebních předpisů a rozkazů. Z uvedeného je zřejmé, že služební povinnosti příslušníka nelze hledat pouze v zákoně o služebním poměru, povinnosti jsou stanoveny napříč různými právními předpisy upravujícími činnost bezpečnostních sborů, např. zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. Stanovení služební kázně, ale i jiných služebních povinností je odrazem zájmu bezpečnostního sboru na řádném, nerušeném a včasném výkonu služby, který směřuje k ochraně zájmů společnosti⁵⁶. Dodržování služební kázně či jiných služebních povinností je primárním předpokladem, že úkoly bezpečnostního sboru budou plněny dle očekávání. Bezpečnostní sbor disponuje v rámci zákona celou řadou prostředků, kterými je schopný dodržování kázně vynucovat. Jedním z nejmarkantnějších prostředků je pak především potrestání příslušníka uložením kázeňského trestu za porušení služební kázně. Dle názoru zpracovatele je nejvíce upřednostňovaným atributem kázeňského trestání jeho preventivní povaha, kdy hrozba sankce, někdy značně citelné nutí příslušníky služební kázeň dodržovat. Na druhém pólu motivační stupnice pak stojí kázeňské odměny, které jsou institutem, který příslušníky motivuje k plnění služebních povinností v míře větší než základní.

Praktický komentář zpracovatele: Zpracovatel by se v rámci nadstavbového odměňování příslušníků bezpečnostních sborů rád vyjádřil k jedné kuriozitě, se kterou se v rámci poskytování odměn příslušníkům bezpečnostních sborů setkal. Zákon o služebním poměru příslušníků zná dva způsoby motivačního ohodnocování příslušníků. Prvním z nich je kázeňská odměna dle ustanovení § 49 zákona, kde jsou uvedeny tři typy ocenění, písemná pochvala, peněžitý či věcný dar a udělení služební medaile. Tato odměna je udělována za projevení osobní statečnosti nebo za splnění zvlášť významného služebního úkolu anebo za účelem ocenění příkladného plnění služebních povinností, čímž lze rozumět i opakované dosahování velmi dobrých výsledků ve výkonu služby konstatované v závěru služebního hodnocení. Nejčastěji udělovaným typem

⁵⁶ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 175

odměny je udělení peněžitého, případně věcného, daru příslušníkovi. Jelikož se jedná o dar, je částka přiznaná příslušníkovi nezdaněná, nejedná se o složku služebního příjmu příslušníka, efektem je tedy že příslušník obdrží v rozhodnutí přiznanou částku. Druhým způsobem pozitivní motivace příslušníků k co nejlepším výkonům je možnost služebního funkcionáře dle ustanovení § 123 zákona o služebním poměru přiznat příslušníkovi odměnu (peněžní), kterou lze jednorázově ocenit 3 skutečnosti, splnění mimořádného nebo zvlášť významného služebního úkolu, dále splnění naléhavých služebních úkolů za nepřítomného příslušníka a nakonec dosavadní výkon služby při dovršení 50 let věku. Tento druhý způsob motivačního ohodnocení je pouze peněžitý, takto poskytnutá odměna je součástí služebního příjmu a jako taková podléhá zákonnému zdanění. Oba druhy odměn jsou nenárokové, tzn., že o přiznání odměny je podmíněno vydáním rozhodnutí, na jehož základě je příslušníkovi odměna přiznána. Zcela formálně správně by samotnému vydání rozhodnutí mělo předcházet klasické řízení ve věcech služebního poměru, avšak ze zcela evidentních důvodů se takové řízení v těchto případech nezahajuje a celý proces začíná a končí vydáním rozhodnutí. Jelikož je zde v rámci rozhodnutí příslušníkovi přiznáno určité plnění, není zde v 99 procentech příkladů předpoklad, že by se příslušník proti tomuto rozhodnutí ohradil a domáhal se např. jeho zrušení. Avšak i zde historie nalezne výjimky, kdy někteří příslušníci nebyli např. zcela spokojeni s výší přiznané odměny a odvolali se s tím, že odměna jim měla být přiznána vyšší. Zcela ojedinělým případem pak byl přístup příslušníka, který napadal přiznání odměny jako takové, s tím že tuto odměnu nechce, neboť si ji dle svého mínění nezaslouží. Odvolací orgán se s námitkami příslušníka musel zabývat a výsledkem bylo skutečně rozhodnutí odvolacího orgánu, kterým bylo předmětné rozhodnutí o přiznání odměny zrušeno.

3.3 Řízení ve věcech služebního poměru

3.3.1 Obecné poznatky k řízení ve věcech služebního poměru

V rámci zákona o služebním poměru jsou, jak již bylo řečeno, upraveny vztahy, tedy práva a povinnosti, mezi příslušníkem bezpečnostního sboru a bezpečnostním sborem. Obecným, formalizovaným způsobem, jakým je rozhodování ve věcech služebního poměru realizováno, je vydání rozhodnutí ve věcech služebního poměru, kde služební funkcionář v rámci řízení ve věcech služebního poměru určitým způsobem zakládá, mění či ruší povinnosti příslušníka k bezpečnostnímu sboru a případně naopak deklaruje povinnost bezpečnostního sboru ke splnění nároku příslušníka, tímto

způsobem lze vyložit ustanovení § 170 zákona o služebním poměru⁵⁷. Rozhodnutí ve věcech služebního poměru vydává příslušný služební funkcionář. Samotné řízení, tedy jednotlivé úkony v tomto řízení, může služební funkcionář provádět sám, či za tímto účelem pověřit úřední osobu, která tyto úkony bude provádět místo něj.

Zákon o služebním poměru zná dva způsoby zahájení řízení, dle ustanovení § 178 zákona je řízení možné zahájit na žádost účastníka, který se svou žádostí domáhá svých práv. Řízení je v tomto případě zahájeno dnem doručení žádosti věcně příslušnému služebnímu funkcionáři, toto znamená, že se žádost příslušníka dostane do sféry vlivu konkrétního služebního funkcionáře, tedy např. na podatelnu budovy, ve které služební funkcionář sídlí. K řízení, které je zahájeno na žádost příslušníka je nutné upozornit také na znění ustanovení § 175 zákona o služebním poměru, které upravuje obecné náležitosti podání a také způsob řešení, pokud podání trpí některými vadami, které např. způsobují nemožnost dalšího postupu v řízení. Druhým způsobem zahájení řízení je zahájení z podnětu bezpečnostního sboru, v tomto případě je řízení zahájeno jakýmkoliv prvním úkonem vůči účastníku řízení, dále je pak účastník o tomto řízení pouze vyrozuměn⁵⁸.

Okruh účastníků, o jejichž právech a povinnostech služební funkcionář rozhoduje je vymezen v ustanovení § 169 zákona. K tomuto ustanovení zákona o služebním poměru je nutné podotknout, že okruh účastníků je vymezen poměrně stroze. Je otázkou, proč je z okruhu účastníků vyjmut např. poškozený v souvislosti se spácháním jednání příslušníka, které má znaky přestupku. V aplikační praxi tento nedostatek způsobuje nemalé obtíže služebnímu funkcionáři, který v dané věci rozhoduje.

Jelikož zákon o služebním poměru neupravuje pozitivní vymezení okruhu práv a povinností, na které se formalizované řízení vztahuje, je třeba vycházet z předpokladu, že řízení ve věcech služebního poměru se vede ve všech případech, kdy zákon předpokládá vydání určité formy rozhodnutí, tedy kromě případů vyjmenovaných v ustanovení § 171 zákona⁵⁹. Zde je uvedeno, na které druhy úkonů, stanovení práv a povinností a jiného druhu rozhodování se formalizované řízení nevztahuje.

Řízení ve věcech služebního poměru je možné označit jako speciální druh správního řízení, toto lze dovodit z obecné právní úpravy správního řízení dle

⁵⁷ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 450

⁵⁸ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 461

⁵⁹ TOMEK, P., Slovník služebního poměru, Olomouc : ANAG, 2009. 304 s. ISBN 978-80-7263-541-2, str. 188

správního řádu a dále také z bohaté a především konstantní judikatury správních soudů⁶⁰. Řízení ve věcech služebního poměru je dále s určitými modifikacemi používáno i pro řízení, v rámci kterých je s příslušníkem bezpečnostního sboru vedeno řízení o kázeňském přestupku a o jednání, které má znaky přestupku, takováto řízení jsou pak označována jako řízení ve věcech kázeňských. Dále je také nutno zmínit skutečnost, že pokud není některý institut či nějaká situace upravena v rámci zákona o služebním poměru, pak je možné postupovat podle obecné právní úpravy uvedené ve správním řádu, případně, jak je tomu ve speciálním případě na který myslí ustanovení § 189 zákona o služebním poměru, je v případě řízení týkajícího se jednání, které má znaky přestupku postupováno ve vymezených případech podle jiného právního předpisu, kterým je zákon o odpovědnosti za přestupky. Za zcela jisté a platné tvrzení je pak nutné považovat to, že na řízení ve věcech služebního poměru se vztahují základní zásady správního řízení. Ačkoliv zákon o služebním poměru v ustanovení § 174 zákona vymezuje práva a povinnosti účastníka v řízení, není tento výčet práv a povinností taxativně uzavřen a lze říci, že v rámci řízení o služebním poměru je nutné počítat i s uplatněním jiných práv, např. práv v souvislosti s aplikací správního řádu. Samostatně je však řešeno jedno ze základních práv, a to právo na zastoupení účastníka v řízení. Dle ustanovení § 172 a § 173 zákona platí, že účastník si může v řízení zvolit jakéhokoliv zmocněnce, který se prokazuje písemnou plnou mocí, ve které musí být označen rozsah zmocněncova oprávnění. Tento zmocněnec pak jedná jménem zastoupeného a práva a povinnosti vznikají přímo zastoupenému.

Zásadní význam pro účinek zamýšlený v rozhodnutí ve věcech služebního poměru má doručení rozhodnutí, či obdobného projevu vůle služebního funkcionáře. Teprve okamžikem doručení nastávají účinky daného rozhodnutí, ať již přímo či po určité době od doručení dané písemnosti⁶¹. Doručování je v rámci zákona o služebním poměru vyřešeno poměrně specifickým způsobem v ustanovení § 176 zákona. Rozhodnutí, jakož i jiné písemnosti, které je v rámci řízení nutné příslušníkovi doručit, doručuje primárně vždy služební funkcionář, který dané rozhodnutí vydává, případně tak může učinit prostřednictvím osoby, kterou pověřil vedením řízení či pověřil pouze doručením. Účastníkovi je možné doručovat na služebně, v místě trvalého pobytu nebo kdekoliv, kde bude účastníka možné zastihnout. Nelze-li doručit takto přímo, je možné doručovat prostřednictvím držitele poštovní licence, zvláštní poštovní licence nebo

⁶⁰ TOMEK, P., Slovník služebního poměru, Olomouc : ANAG, 2009. 304 s. ISBN 978-80-7263-541-2, str. 189

⁶¹ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 458

jiného provozovatele poštovních služeb. Takto široká škála možností umožňuje služebnímu funkcionáři doručovat poměrně efektivním způsobem. Pokud se i přes tyto skutečnosti nepodaří doručit účastníkovi, dojde k takzvanému uložení zásilky po dobu 10 dní, o čemž je účastník vyrozuměn, v případě, že si účastník takto uloženou zásilku nevyzvedne je tato odeslána zpět odesílateli, tedy služebnímu funkcionáři. Povinnost doručit písemnost a splnit tak oznamovací povinnost vůči účastníku řízení je splněna ve chvíli, kdy je zásilka prokazatelně doručena účastníkovi, v případě kdy dojde k nevyzvednutí uložené zásilky či v případě, kdy účastník odmítne zásilku převzít. V případě, že je účastník zastoupen je nutné primárně doručovat zmocněnci účastníka. Tato povinnost často zůstává služebními funkcionáři opomíjena, a rozhodnutí je zasíláno přímo zastoupenému účastníkovi. Dle ustálené judikatury však toto není zásadním procesním pochybením, jež by mělo vliv na zákonnost rozhodnutí jako takového, z judikatury soudů plyne de facto jednoznačný názor, že je jedno, zda bylo rozhodnutí doručeno přímo účastníkovi či jeho zmocněnci, důležité je, že byl seznámen s obsahem tohoto rozhodnutí a mohl tak uplatnit svá další případná práva, např. právo na odvolání či očekávat přiznané plnění apod⁶².

Zákon o služebním poměru řeší samostatně také náklady řízení. Toto ustanovení řeší náklady bezpečnostního sboru, účastníka řízení a případně dalších osob, jež do řízení nějakým způsobem zasáhly, např. svědci, znalci, tlumočníci apod., a zákon jim z tohoto titulu přiznává nárok na náhradu nákladů⁶³. V obecné rovině je dle ustanovení § 177 zákona o služebním poměru stanoveno, že si náklady řízení hradí sám účastník řízení a náklady bezpečnostního sboru nese bezpečnostní sbor. Z této obecné roviny platí výjimka, kdy je účastníkovi řízení o odvolání, rozkladu, v obnoveném nebo přezkumném řízení umožněno v případě jeho úspěchu ve věci nárokovat náhradu účelně vynaložených nákladů. Musí tak učinit před ukončením řízení, není-li toto možné, může nárok uplatnit nejpozději do 3 dnů ode dne doručení, jinak jeho nárok zaniká. Problematickou částí rozhodování o nákladech řízení je pak skutečnost, zda je o nákladech řízení rozhodnuto v rámci rozhodnutí o daném opravném prostředku, či zda je o nákladech řízení možné rozhodnout vydáním samostatného rozhodnutí. Z hlediska zákona jsou možné obě varianty, je třeba vždy zvážit praktičnost každého řešení, v případech, kdy je jednoduché náklady vyčíslit, je zcela záhodno o nákladech řízení rozhodnout v rámci rozhodnutí o odvolání. Jsou však již známy případy, kdy vyčíslení

⁶² TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 458

⁶³ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 459

nákladů bylo poněkud složitější a samotné vyčíslování nákladů by protáhlo dobu vydání rozhodnutí ve věci samotné, v takovýchto případech, kterých je jistě méně, je možné rozhodnutí o nákladech řízení vydat samostatně.

Praktický komentář zpracovatele: Problematika náhrady nákladů řízení vyvstává, jak již bylo řečeno v případech, kdy jsou účastníci řízení úspěšní ve věci v rámci některého z druhů zákonných přezkumných řízení, kterými jsou řízení o odvolání, rozkladu, přezkumu řízení a obnově řízení. V případech, kdy se příslušníci nějakým způsobem pokoušejí o zvrácení prvostupňového rozhodnutí, nejčastěji tedy podáním odvolání, jsou ve velkém počtu takovýchto případů zastoupeni zmocněncem, nejčastěji advokátem. Nárokování náhrady nákladů ze strany účastníků řízení je pak v gesci právě účastníková zmocněnce. V nemálo případech, které zpracovatel sám řešil či se kterými se setkal, pak bylo uplatnění a vyčíslení nákladů řízení vynaložených účastníkem řízení předložených zmocněncem v tak neutěšeném stavu, že samotné dodatečné dokladování a přezkoumávání těchto nákladů bylo časově a administrativně náročnější než samotné řízení. V některých případech bylo zcela jasné, že zmocněnec uplatňuje i náklady, které ze zákona náhradě nepodléhají, či je uplatňuje v jiné výši, než v jaké reálně mohly vzniknout. Nejextrémnějším případem takového excesu pak byl následující případ. V rámci odvolacího řízení bylo účastníkovi řízení přiznáno plnění ve výši necelých 200.000,- Kč. Ještě před skončením řízení zmocněnec účastníka vyčísлил náklady účastníka řízení na jeho zastoupení. Toto vyčíslení provedl podle svého vyjádření v souladu s částkou účtovanou klientovi dle advokátního tarifu. Z tohoto vyčíslení bylo zřejmé, že při vyčíslení nákladů postupoval tak, jako kdyby se jednalo o občanskoprávní řízení a cenu jednoho úkonu odvíjel od v řízení uplatňované a následně přiznané částky, čímž stanovil hodnotu jednoho úkonu na cca. 2.500,- Kč. Dále do vyčíslení uvedl, že se jednalo o mimořádně složitý a mimořádně časově náročný případ a výši hodnoty jednoho úkonu tak stanovil na 7.500,- Kč. Následně uvedl pouhým konstatováním bez doložení potřebných zápisů z jednání či jakýchkoliv jiných dokladů, že v rámci řízení bylo provedeno celkem 21 úkonů, a nad rámec tohoto uvedl, že jeden z těchto úkonů proběhl v den státního svátku, čímž se hodnota tohoto úkonu opětovně ztrojnásobila a za tento samostatný úkon (trvajícím cca. 1,5 hodiny) měl účtovat klientovi 22.500,- Kč. Po započtení dalších výdajů, paušálních náhrad a náhrad cestovních výdajů pak stanovil jako náhradu nákladů na zastoupení částku, která měla být v rámci řízení klientem uhrazena a tvořit tak náklady na zastoupení, ve výši téměř se rovnající samotné částce přiznané účastníkovi v rámci daného řízení. Toto vyčíslení nákladů bylo zjevně špatné a zcela určitě nemohlo odpovídat skutečnosti. Hodnota jednoho úkonu ve správním či

obdobném řízení činí dle advokátního tarifu 1.000 Kč, navýšení nákladů z důvodu mimořádné obtížnosti či časové náročnosti není možné jednostranným prohlášením zmocněnce. Zmocněnec účastníka byl neprodleně vyzván k odstranění nedostatků tohoto vyčíslení, především pak byl poučen o správném způsobu, jakým mělo být v rámci stanovení částky za jeden úkon právních služeb postupováno, dále že řízení není možné pouhým konstatováním prohlásit za mimořádně obtížné a časově náročné a především, že je nutné řádným způsobem doložit veškeré doklady k úkonům, které měly být provedeny (kromě těch, které jsou služebnímu funkcionáři přímo známy). Po značně zdlouhavém procesu a sérii jednání se zmocněncem účastníka nakonec došlo k řádnému vyčíslení nákladů, kdy zmocněnec akceptoval skutečnost, že ve správním řízení je jeden úkon právní služby honorován částkou 1.000,- Kč, dále však trval na zvýšení této sazby z důvodu složitosti a náročnosti řízení a nedoložil podklady z jednání s klientem. Služební funkcionář následně o nákladech řízení rozhodl tak, že se přiznává náhrada nákladů za počet úkonů, které byli dohádátné ve spisovém materiálu (tzn. účast na jednáních, výsleších svědků apod.) a za každý takovýto úkon přiznal náhradu nákladů v souladu s vyčíslením dle advokátního tarifu. Celková částka přiznaných nákladů nepřesáhla 15.000,- Kč. Účastník řízení se proti tomuto samostatnému rozhodnutí o přiznání nákladů odvolal, avšak po potvrzení tohoto rozhodnutí odvolacím orgánem již toto rozhodnutí akceptoval. Lze se pouze domnívat, zda tato aktivita účastníková zmocněnce byla způsobena absolutně špatným výkladem zákona o advokacii či zda se jednalo o vylákání absolutně nepodložených peněžních částek na vrub bezpečnostního sboru.

Pokud je řízení ve věcech služebního poměru zahájeno, je logické, že toto řízení musí být také nějakým způsobem ukončeno. V první řadě je rozhodující skutečnost, zda na skončení řízení navazuje vydání rozhodnutí ve věci, či je řízení skončeno bez vydání rozhodnutí ve věci. Pokud služební funkcionář o předmětu řízení nerozhodne, je řízení zastaveno. V jakých případech tomu tak může být, upravuje ustanovení § 179 zákona o služebním poměru. Může se jednat o případy, kdy je řízení zastaveno z iniciativy účastníka, tedy např. když účastník vzal svou žádost zpět, či v případě pasivity účastníka, kdy účastník neodstraní vady žádosti, jež brání jejímu projednání, když byla podána žádost bezpředmětná či nepřípustná. Řízení zahájené na popud bezpečnostního sboru se zastaví tehdy, pokud odpadl důvod tohoto řízení⁶⁴.

⁶⁴ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 462

3.3.2 Řízení ve věcech kázeňských

Jedním z konkrétně pojmenovaných druhů řízení ve věcech služebních, na základě kterého je vydáváno rozhodnutí ve věcech služebního poměru, je také řízení, v rámci kterého je rozhodováno o odpovědnosti příslušníků za spáchání kázeňských přestupků a o odpovědnosti příslušníků za spáchání jednání, které má znaky přestupku. Souhrnně jsou specifika těchto řízení definována v ustanovení § 186 až 189a zákona služebním poměru a tato řízení jsou zkráceně nazývána také jako řízení ve věcech kázeňských.

3.3.3 Kázeňský přestupek a řízení o něm

Co se rozumí kázeňským přestupkem, je uvedeno v ustanovení § 50 zákona o služebním poměru, dle dikce tohoto ustanovení jde o zaviněné jednání, které porušuje služební povinnost, ale nejde o trestný čin nebo o jednání, které má znaky přestupku. Tímto jednáním se rozumí i dosahování neuspokojivých výsledků ve výkonu služby uvedené v závěru služebního hodnocení. Za spáchání takového jednání, v případě že je příslušník v rámci řízení o kázeňském přestupku shledán vinným, se příslušník vystavuje nebezpečí postihu v podobě udělení některého z kázeňských trestů uvedených v ustanovení § 51 zákona o služebním poměru⁶⁵. Je důležité zdůraznit, že pro kázeňský přestupek je v zákoně stanovena pouze jedna obecná skutková podstata, k jejímu naplnění může dojít při porušení služební povinnosti, která vyplývá nejen ze zákona o služebním poměru, ale i z jiného právního či služebního předpisu a povinnost uloženou rozkazem či pokynem vedoucího příslušníka, pod toto spadá i neuspokojivé plnění služebních povinností dle služebního hodnocení. Toto je pozitivní vymezení kázeňského přestupku. Negativně je pak kázeňský přestupek vymezen tak, že kázeňským přestupkem není jednání, při kterém se příslušník porušením služební povinnosti dopouští trestného činu či jednání, které má znaky přestupku, tyto kategorie protiprávních jednání jsou v porovnání s kázeňským přestupkem závažnější a jejich postih tak má před postihem za kázeňský přestupek přednost. Zákon o služebním poměru má napříč svým zněním celou řadu povinností vyplývajících pro příslušníky, je však také nutné upozornit na skutečnost, že ne veškerá jednání příslušníků spočívající v nesplnění některé ze zákonem stanovených povinností znamená pro příslušníka vystavení se nebezpečí postihu v podobě udělení kázeňského trestu, některá jednání

⁶⁵ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 186

příslušníka mohou být z hlediska správního trestání nezávadná, avšak mohou být neslučitelná např. s jinými požadavky kladenými na příslušníka a příslušník se vystavuje např. nebezpečí postihu v podobě propuštění ze služebního poměru. Takovým případem je např. porušení povinnosti příslušníka, která spočívá v zákazu politické angažovanosti, příslušník nesmí být dle ustanovení § 47 zákona členem politické strany nebo politického hnutí ani vykonávat činnost v jejich prospěch a při porušení této povinnosti musí být propuštěn ze služebního poměru dle ustanovení § 42 odst. 1 písm. f) zákona o služebním poměru. Typickou a všudypřítomnou povinností příslušníka, při jejímž nesplnění se příslušník vystavuje nebezpečí postihu v podobě udělení kázeňského trestu je pak ale povinnost příslušníka dodržovat služební kázeň, tato povinnost je uvedena v ustanovení § 45 odst. 1 zákona o služebním poměru. Co je služební kázní pak vysvětluje ustanovení § 46 odst. 1 zákona, které uvádí, že služební kázeň spočívá v nestranném, řádném a svědomitém plnění služebních povinností příslušníka, které pro něj vyplývají z právních předpisů, služebních předpisů a rozkazů. Při nesplnění této povinnosti, samozřejmě spočívající v některém konkrétním porušení povinnosti může být příslušník shledán vinným ze spáchání kázeňského přestupku a může mu být udělen kázeňský trest. V ustanovení § 50 odst. 2 a 3 zákona o služebním poměru je pak stanovena subjektivní stránka kázeňského přestupku, tedy zavinění příslušníka, kázeňský přestupek je typicky možné spáchat ve formě nedbalosti vědomé a nevědomé a úmyslu přímého a nepřímého. Dále dle ustanovení § 50 odst. 4 zákona o služebním poměru platí, že jednáním se rozumí i opomenutí konání, k němuž byl příslušník povinen. Kázeňský přestupek je tedy zaviněným projevem vnější vůle příslušníka spočívajícím v jednání či opomenutí jednání, kterým dojde k porušení některé z četných povinností příslušníka, k tomuto porušení musí dojít při výkonu služby a navíc toto jednání není tak závažné, aby zároveň byl tímto jednáním spáchán trestný čin či jednání, které má znaky přestupku⁶⁶. Jedná se o poměrně přesné vymezení skutkové podstaty, v praxi však způsobuje problémy jiná otázka, a tou je stanovení hranice toho, jaké jednání příslušníka je nutné považovat za natolik závažné, aby toto porušení bylo možné či nutné ze strany vedoucího příslušníka považovat za porušení služební povinnosti, aby na základě tohoto jednání bylo nutné dovést příslušníka k odpovědnosti za spáchání kázeňského přestupku, a naopak jaké jednání je možné či dokonce nutné vyřešit jiným způsobem, např. vyřešit ho v rámci služebního hodnocení či absolvováním pohovoru s příslušníkem. K tomuto již zákon o služebním poměru

⁶⁶ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 186

žádný návod ani vymezení nepodává a je tak na uvážení každého vedoucího příslušníka, jakým způsobem se k pochybení jemu podřízených příslušníků postaví a jaké důsledky z nich bude vyvozovat. Toto je spíše otázkou jakési vyspělosti a zkušenosti vedoucího příslušníka, který však zároveň nesmí zapomínat na skutečnost, že jeho základní služební povinností je dle ustanovení § 45 odst. 2 písm. d) zákona o služebním poměru vyvozování důsledků z porušení služebních povinností jemu podřízených příslušníků, kdy se při nesplnění této povinnosti sám může dopustit protiprávního jednání. Z hlediska hierarchie spáchání protiprávních činů je kázeňský přestupek postaven až jako třetí v pořadí, pokud se příslušník svým jednáním dopustí zároveň trestného činu či jednání, které má znaky přestupku, mají tyto druhy protiprávních činů přednost při projednání⁶⁷.

Z logiky věci vyplývá, že řízení o kázeňském přestupku je vždy zahajováno z dispozice bezpečnostního sboru. Impulsem k tomuto zahájení pak může být jakýkoliv vnější podnět, např. v podobě stížnosti na jednání nějakého příslušníka či typicky se může jednat o výsledek zjištění vyplývajícího z běžné kontroly plnění povinností a podobně. Řízení jako takové je zahájeno okamžikem, kdy je vůči účastníkovi řízení učiněn první úkon, nejčastěji a typicky se jedná o formalizované sdělení služebního funkcionáře, že s příslušníkem je vedeno řízení, v jaké konkrétní věci tomu tak je, případně jsou do tohoto sdělení zahrnuty informace o dalším postupu v řízení, a také je zde příslušník poučen o svých právech a povinnostech v probíhajícím řízení. V souvislosti se zahájením řízení je tedy nutné vnímat tři fáze tohoto řízení. První fáze je před zahájením řízení, kdy služební funkcionář nějakým kvalifikovaným způsobem zjistí skutečnost, že měl být spáchán kázeňský přestupek a zvažuje, zda zahájí s konkrétním příslušníkem řízení. Za tímto účelem zvažuje okolnosti, za jakých měl být kázeňský přestupek spáchán, zda došlé podklady vůbec mají váhu takovou, aby bylo možné řízení zahájit, a prověřuje další skutečnosti. V této fázi je nutné si uvědomit, že tyto úkony se dějí mimo formalizované řízení, a řada služebních funkcionářů si následně neuvědomuje, že v případě zahájení řízení je nutné tato zjištění a především podklady, ze kterých podezření ze spáchání kázeňského přestupku vyplývá zahrnout jako podklady do samotného řízení. Nelze se spokojit s tvrzením služebního funkcionáře, že má dané skutečnosti za prokázané, když tyto skutečnosti jsou opřeny pouze o jeho tvrzení a nejsou zahrnuta ve spisovém materiálu. V případě, že služební funkcionář vyhodnotí, že je řízení na místě, zahájí s konkrétním příslušníkem řízení. Jak

⁶⁷ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str.187

již bylo řečeno, nejčastěji se tak stane formou písemného oznámení, avšak není zcela jisté na překážku, pokud by o této skutečnosti byl účastník řízení vyrozuměn osobně a o této skutečnosti by byl např. sepsán záznam.

Praktický komentář zpracovatele: Obecně ze zákona o služebním poměru platí, že řízení vede příslušný služební funkcionář. Vzhledem ke skutečnosti, že tento má za úkol celou další škálu povinností, dochází v rámci konkrétních řízení v 99 procentech případů k situaci, kdy služební funkcionář pověří jinou jemu podřízenou osobu, nejčastěji dopředu k tomuto určenou, aby tato osoba dané řízení vedla. Jedná se o typický úkon služebního funkcionáře, který není sice přímo zákonem služebním poměru zmíněn, ale je zde používána analogie k úpravě ze správního řádu, neexistuje žádná logická ani faktická překážka, proč by daný úkon služebního funkcionáře o pověření osoby měl být protizákonný, není totiž jediný důvod, aby řízení nutně musel vést sám služební funkcionář. Pověřená osoba tak provádí veškeré úkony v řízení, až na samotné rozhodnutí ve věci či některá dílčí procesní rozhodnutí tak, jako by byla služebním funkcionářem. Oznámení o pověření osoby k provádění úkonů v řízení je příslušníkovi zasíláno souběžně s oznámením o zahájení řízení. Dále je nutné se vyjádřit k popisu skutku ve fázi zahájení řízení. Služební funkcionář řízení zahajuje pro skutek, o kterém se z dostupných podkladů domnívá, že je tím skutkem, který spáchal příslušník. V průběhu řízení však může dojít k odhalení dalších skutečností, které mohou vést ke změně vyjádření skutkové podstaty. V takovémto případě pak není nutné již probíhající řízení zastavovat a zahajovat řízení nové, příslušníkovi se pouze oznámí, že došlo ke změně posuzovaného skutku a v řízení se dále pokračuje. Jinou je však situace, pokud v rámci řízení dojde k odhalení dalších skutků příslušníka, o kterých služební funkcionář dříve nevěděl. V tomto případě je o těchto skutecích nutné zahájit samostatné řízení.

Po tomto zahájení řízení je přítomna další fáze, kterou lze označit jako fázi doručování oznámení o zahájení řízení příslušníkovi. Aby bylo možné spojit zahájení řízení s jeho účinky, např. se sdělením v oznámení o zahájení řízení, je nutné tento úkon příslušníkovi, se kterým je vedeno řízení, řádně doručit, ostatně jako kteroukoliv jinou písemnost. Není tak zcela jistě chybou příslušníka, když je v rámci dalšího postupu vyrozuměn o termínu ústního jednání, avšak příslušník se tohoto jednání nezúčastní, neboť mu oznámení o jeho konání bylo doručeno později, je zde vždy zcela na místě jistá předvídatost a vytvoření určité časové rezervy. Účastník by měl být vyrozumíván tak, aby se případně dokázal na daný úkon včas a řádně dostavit a případně připravit. Pokud je tedy řízení zahájeno v souladu se zákonem, nic nebrání dalšímu postupu v řízení. V souvislosti se zahájením řízení je také nutné zmínit související ustanovení

zákona, které se týká lhůty, ve které je možné kázeňský přestupek projednat. V dřívějším znění zákona o služebním poměru účinném do 30. 6. 2017 bylo dle ustanovení § 186 odst. 10 zákona možné uložit kázeňský trest za kázeňský přestupek do dvou měsíců od doby, kdy se o něm služební funkcionář dozvěděl a nejpozději do jednoho roku od doby kdy došlo k jeho spáchání. Toto ustanovení zákona v praxi způsobovalo neskutečné problémy, kdy často docházelo k situacím, kdy nebylo prakticky možné příslušníka za spáchání kázeňského trestu za současného splnění zákonných podmínek řízení potrestat⁶⁸. Dvuměsíční lhůta k projednání přestupku po korekci, kterou učinil Nejvyšší správní soud, znamená, že musí být v rámci této lhůty vydáno a předáno k doručení příslušníkovi prvostupňové rozhodnutí služebního funkcionáře, Nejvyšší správní soud korigoval původní uplatňovaný výklad, že v rámci dvuměsíční lhůty musí dojít k nabytí právní moci rozhodnutí o udělení kázeňského trestu. I přes tento posun však bylo v některých případech zcela nemožné řízení stihnout, a to z následujících důvodů.

Praktický komentář zpracovatele: Pokud bylo řízení zahájeno, musel služební funkcionář počítat se skutečností, že oznámení o zahájení řízení k příslušníkovi určitou dobu poputuje. Poté je vždy nutné dát příslušníkovi dostatečnou dobu na seznámení se skutečností, že je s ním vedeno řízení a dát mu dostatečnou přípravu, např. na zajištění právního zastoupení apod. Služební postup byl v tomto bodě rovněž korigován Nejvyšším správním soudem a bylo stanoveno, že přiměřená doba činí 5 dnů. Počítáme-li tedy nejzazší dobu, bylo příslušníkovi doručováno 10 dní a s připočtením 5 dnů je od doby zahájení možné příslušníka pozvat nejdříve po 15 dnech k ústnímu projednání. V případech, kdy se následně příslušník omluvil či se nechal v řízení zastupovat bylo prakticky nemožné stihnout vydat prvostupňové rozhodnutí v rámci dvuměsíční lhůty. Po novele zákona je s účinností k 1. 7. 2017 pro oba typy řízení zachována pouze roční objektivní lhůta k projednání a uložení trestu.

Další fází řízení, která navazuje na samotné zahájení řízení je pak fáze samotného projednání kázeňského přestupku. Řízení jako takové se vede ústně, s příslušníkem obviněným z konkrétního přestupku je v první řadě tento přestupek projednán, kdy je mu sděleno konkrétní obvinění z tohoto přestupku a dále je příslušníkovi dána možnost se k danému obvinění vyjádřit. Řízení o kázeňském přestupku má standardní znaky správního řízení o správním deliktu, tedy ze strany služebního funkcionáře jsou zajišťovány podklady a zjišťovány skutečnosti tak, aby došlo k odhalení, pokud možno,

⁶⁸ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 475

skutečného stavu věci, tedy pravdivého obrazu toho, co se mělo stát, tedy nejen okolnosti svědčící proti příslušníkovi, ale i okolnosti, které příslušníka zbaví odpovědnosti⁶⁹. Příslušník je naproti tomu vybaven řadou práv, která může v rámci řízení uplatnit a také má stanoveny některé povinnosti, ať již ze zákona či ty, které jsou mu v průběhu řízení uloženy. Ve chvíli, kdy je služební funkcionář přesvědčen o dostatečném zjištění stavu věci pro své rozhodnutí, má povinnost vyrozumět příslušníka o této skutečnosti, neboť příslušník má právo se před vydáním rozhodnutí vyjádřit ke všem podkladovým materiálům, a případně navrhnout jejich doplnění. O návrzích příslušníka na doplnění spisu může služební funkcionář rozhodnout dvěma způsoby. Buď příslušníkovi vyhoví a jím navržené důkazy provede, nebo na návrhy příslušníka k doplnění nepřistoupí, neboť má za dostatečné ty podklady, kterými disponuje, v tomto druhém případě musí v odůvodnění rozhodnutí služební funkcionář vysvětlit, proč na návrhy příslušníka nereagoval. Řízení je v této fázi považováno za skončené a je přistoupeno k samotnému vypracování a vydání konečného rozhodnutí.

Praktický komentář zpracovatele: Zajišťování podkladů pro rozhodnutí je stěžejním úkolem služebního funkcionáře, potažmo pověřené osoby, v celém řízení. Pouze kvalita a jednoznačnost nashromážděných podkladů a z nich vyvozených zjištění je v rámci řízení skutečně vypovídajícím ukazatelem o kvalitě a svědomitosti, s jakou služební funkcionář k řízení přistoupil. Kvalitní zpracování podkladů je také zásadní při případném posuzování rozhodnutí v rámci přezkumu, ať již přezkumu nadřízeným orgánem, či přezkumu soudního. Pokud jsou podklady zajištěny řádným způsobem a z nich vyvozená zjištění jsou podložena správnými a logickými argumenty, není žádný důvod, proč by mělo být předmětné rozhodnutí měněno či rušeno. Zákon o služebním poměru na otázku toho, co vše může být důkazem, podává poměrně jednoduchou odpověď, důkazem může být vše, co může přispět ke zjištění skutečného stavu věci, výpovědi a vyjádření, doklady a jiné písemnosti, záznamy, odborná vyjádření, znalecké posudky, potvrzení, protokoly, výčet není uzavřený, takže důkazem může být prakticky vše, co lze nějakým způsobem hmatatelně zaznamenat. V rámci obstarávání podkladů zná zákon o služebním poměru také některé povinné důkazy, např. v případě kdy je řízení zahájeno na podnět, je služební funkcionář povinen vyslechnout osobu, jež podnět podala, nemusí pouze v případě, kdy toto není nezbytné k uplatnění práv příslušníka. Samozřejmostí, ne přímo vyřčenou, je zcela jistě zákonný způsob obstarání důkazů. K provádění důkazů, tedy jejich vytěžení, se zákon o služebním poměru také

⁶⁹ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 476

nevyjadřuje, je však zcela nasnadě, že i zde se bude postupovat v souladu s obecnou právní úpravou, tedy správním řádem, potažmo zákonem o odpovědnosti za přestupky. Jediné omezení v hodnocení důkazů má služební funkcionář ohledně osobního stavu příslušníka, ohledně pravomocných rozhodnutí, která byla vydána v jiných řízení a ve skutečnosti, že si služební funkcionář nesmí udělat úsudek o tom, zda byl spáchán příslušníkem trestný čin. Služební funkcionář někdy např. disponuje určitými informacemi, avšak pokud tyto nejsou nějakým způsobem zachyceny v rámci formálního spisu, nelze s těmito informacemi v rámci rozhodování operovat, jinými slovy řečeno, co není ve spise, to pro dané řízení prakticky neexistuje. Služební funkcionáři se často dobrým způsobem vypořádají se stránkou zjišťování podkladů, ze kterých vyplývá, jak a co se skutečně odehrálo. V rámci rozhodování, kdy je příslušník na základě zjištění uznán vinným ze spáchání kázeňského přestupku, se však služební funkcionář musí vypořádat s neméně závažnou otázkou, a to jaký trest příslušníkovi uloží. Stejně jako musí být zdůvodněna vina příslušníka, musí být odůvodněn i trest, případně proč k uložení trestu nedošlo. Chybou služebních funkcionářů bývá to, že se s tímto vypořádají pouze v rámci svého vyjádřeného názoru v odůvodnění. Je však třeba si uvědomit, že ukládaný trest, případně upuštění od jeho uložení, má především sloužit k nápravě příslušníka a obnovení jeho kázně. K tomuto poznání však služební funkcionář musí dospět skrze zjištění, které učiní na základě podkladů, ze kterých je možné usoudit, zda příslušník již někdy v minulosti byl trestán a jak se to projevilo. Doporučovaným minimem, na základě kterého je pak možné dovozovat jakousi kázeňskou historii příslušníka je záznam o odměnách a trestech příslušníka, ruku v ruce s tímto by pak mělo být zahrnuto i služební hodnocení příslušníka. Pokud má služební funkcionář k dispozici tyto dva podklady, je zcela zřejmé, že lze na jejich základě dovodit, jaký trest bude adekvátní. Ostatní kritéria k ukládání kázeňských trestů nalezneme v ustanovení § 186 odst. 6 zákona, zde jsou vyjádřena obecná kritéria pro ukládání všech druhů kázeňských trestů, vyjma uložení kázeňského trestu odnětí služební hodnosti. Vzhledem ke speciálnímu charakteru a následkům, které uložení tohoto trestu způsobuje, je určeno, v jakých případech je možné tento trest udělit, pokud tato kritéria splněna nejsou, není možné udělit tento druh trestu.

Pokud je tedy řízení skončeno, není např. zastaveno, přistoupí se k vydání rozhodnutí, v rámci kterého je příslušník uznán vinným ze spáchání kázeňského přestupku a za toto jednání je mu uložen odpovídající kázeňský trest. Samotné náležitosti rozhodnutí jsou stanoveny obecně pro všechny druhy řízení ve věcech služebního poměru stejně, rozhodnutí musí být vydáno v souladu s právními předpisy,

musí být vydáno příslušným služebním funkcionářem, musí být dostatečně obsahově určité, musí obsahovat předepsané náležitosti a musí mít písemnou formu⁷⁰. Vztáhneme-li tato kritéria na rozhodnutí ve věcech kázeňských, soulad s právními předpisy je vyjádřen tím, že je příslušník shledán vinným po řádně vedeném procesu a je mu v rámci rozhodnutí udělen trest v souladu se zákonem, příslušnost služebního funkcionáře se odvíjí od již zmiňovaného ZPPP č. 75/2013⁷¹, obsahová určitost znamená, že je přesně definováno jednání příslušníka, kterým naplnil skutkovou podstatu a je zřejmé, jakým způsobem dospěl služební funkcionář ke svému rozhodnutí, předepsané náležitosti jsou pak zajištěny tím, že je přítomen výrok rozhodnutí, jeho odůvodnění a neabsentuje ani poučení příslušníka o opravných prostředcích, služební funkcionář je vlastnoručně podepsán a na rozhodnutí je připojen státní znak. Výrok rozhodnutí v případě kázeňského řízení obsahuje, jaký skutek příslušník spáchal, co tím porušil, jakou formou zavinění, a jaký je mu za toto ukládán trest. V odůvodnění je uvedeno, na základě jakých podkladů bylo vycházeno, jakými úvahami se služební funkcionář zabýval, jaké byly použity právní předpisy a jaký byl jejich výklad, jak se případně vypořádal s námitkami příslušníka a s dalšími okolnostmi řízení a co vedlo služebního funkcionáře k použití zvoleného trestu. Poučení pak obsahuje sdělení, kde je možné podat případné odvolání, jakým způsobem a především to, že odvolání proti rozhodnutí o udělení kázeňského trestu má odkladný účinek, což je poměrně zásadní. V případě, že se příslušník neodvolá, či je rozhodnutí konečné, nabývá takové rozhodnutí právní moci a je vykonatelné, nastanou tak jeho účinky.

3.3.4 Jednání, které má znaky přestupku a řízení o něm

Výše uvedená kapitola se týká v obecných rysech jak kázeňských přestupků, tak i jednání, které má znaky přestupku. Tato kapitola se pak zaměří na popis odlišností, které jsou mezi těmito dvěma kategoriemi disciplinárních deliktů. V první řadě je důležité rozebrat, proč je projednání přestupku, kterého se dopustí příslušník bezpečnostního sboru, vyjmuto z obecného projednání přestupku podle zákona o odpovědnosti za přestupky. Tato skutečnost je odůvodňována speciálním postavením

⁷⁰ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 467

⁷¹ POLICEJNÍ PREZIDIUM ČR, Závazný pokyn policejního prezidenta č. 75/2013 ze dne 12. dubna 2013, kterým se stanoví rozsah pravomocí služebních funkcionářů jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků Policie ČR (personální pravomoc)

příslušníků bezpečnostních sborů a nutností specifického přístupu k jejich provinění⁷². Důvodem tohoto vyjmutí příslušníků bývá označována ochrana nezávislosti působení bezpečnostních sborů, kdy je potrestání těchto deliktů ponecháno na bezpečnostních sborech. Je třeba vnímat skutečnost, že jednání, které má znaky přestupku podléhá velmi obdobným pravidlům, jako řízení o přestupku vedeném s osobou spadající do režimu zákona o odpovědnosti za přestupky. Přestupkem je tedy určité nezákonné jednání označené za přestupek, nyní již nikoliv zákonem 200/1990 Sb., o přestupcích⁷³, ale zákony, které pojem přestupku upravují v rámci účinnosti nového zákona o odpovědnosti za přestupky. Rozdílné jsou pak ale osoby vystupující v rámci řízení o jednání, které má znaky přestupku. Příslušným orgánem k projednání je služební funkcionář s kázeňskou pravomocí a účastníkem řízení je příslušník bezpečnostního sboru. Jednání příslušníka je s odkazem v ustanovení § 189 zákona projednáváno podle zákona o odpovědnosti za přestupky, v kombinaci s příslušnými ustanoveními o projednání kázeňského přestupku. Je otázka, zda takto komplikovaná konstrukce není nadbytečnou, zda by tento postup nebylo možné korigovat a zjednodušit.

Při přípravách nového přestupkového zákona bylo uvažováno i o variantě, kdy by podle zvláštního režimu byly projednávány pouze ty delikty, které by bezprostředně souvisely s výkonem služby, avšak do konečného znění se tato podoba neodrazila. Dále tak platí, že příslušník, který svým jednáním naplní skutkovou podstatu některého přestupku, se nedopustí spáchání přestupku, nýbrž se dopustí jednání, které má znaky přestupku a toto jednání je s určitými odchylkami projednáno jako kázeňský přestupek příslušným služebním funkcionářem. V zákoně o služebním poměru nenajdeme oproti úpravě kázeňského přestupku legální definici toho, co je jednáním, které má znaky přestupku. Z tohoto důvodu je nutné nejprve zcela přesně porozumět pojmu přestupku, aby bylo možné následně stanovit odpovědnost příslušníka bezpečnostního sboru za jednání, které má znaky přestupku. Skutková podstata jednání, které má znaky přestupku je zcela shodná se skutkovou podstatou jakéhokoliv přestupku, který je v zákoně vymezen, samozřejmě s výjimkou přestupků spáchaných právnickou osobou. Pouze je nutné zdůraznit, že dle dřívější úpravy přestupků dle zákona č. 200/1990 bylo nutné vnímat přestupkem taková jednání, která byla jako přestupek označena podle staré právní úpravy, přestupek mohla spáchat pouze fyzická osoba, nová právní úprava pojem přestupku poněkud upravila a rozšířila i na další subjekty, např. na fyzické podnikající

⁷² TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 480

⁷³ ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, E., Přestupkové řízení 11. vydání, Praha : Linde, 2009. 742 s. ISBN 978-80-7201-765-2, str. 26

osoby či na právnické osoby⁷⁴. Pojem jednání, které má znaky přestupku, tak bylo nutné dříve vnímat v plných souvislostech staré zákonné úpravy, a stejným způsobem je tomu tak i s platností nové právní úpravy přestupků dle zákona o odpovědnosti za přestupky. *Praktický komentář zpracovatele: Současná právní úprava a změna v systematice pojetí přestupků a určité uvolnění v přístupu bezpečnostních sborů k povolení jiných výdělečných činností, kdy některé tyto činnosti mohou být příslušníky vykonávány také formou živnostenského podnikání, vede k poměrně paradoxní situaci, a i z tohoto příkladu je zřejmé, že idea rozdělení na přestupky spojené s výkonem služby a jiné přestupky je zcela oprávněná. Současná právní úprava zákona o odpovědnosti za přestupky definuje mimo přestupků fyzických osob i přestupky podnikajících fyzických osob. Z hlediska účelnosti a cíle zákona je jistě zcela záhodné, pokud je přestupek podnikající fyzické osoby projednán k tomu odpovědným orgánem státní správy. V případě, že však bude podnikat příslušník bezpečnostního sboru, což je v některých případech možné, bude toto jednání projednáno nikoliv obecným správním orgánem k tomu to určeným, ale tento přestupek bude projednán příslušným služebním funkcionářem, jako jednání, které má znaky přestupku.*

Projednání jednání, které má znaky přestupku podléhá stejnému režimu jako projednání kázeňského přestupku, s výjimkami, které jsou stanoveny v ustanovení § 189 zákona o služebním poměru, kde je uvedeno, že při projednávání tohoto jednání se postupuje ve zde vyjmenovaných případech podle zvláštního právního předpisu, kterým je zákon o odpovědnosti za přestupky, případně zákony, které upravují jednotlivé skutkové podstaty konkrétních přestupků⁷⁵. Oproti dříve účinné právní úpravě došlo k rozšíření použití zvláštních právních předpisů, i o instituty, které dříve výslovně vyjmenovány nebyly, či na instituty, které byly do nového přestupkového práva zahrnuty nově, např. pokus přestupku. Služební funkcionář tak při projednávání jednání, které má znaky přestupku primárně postupuje podle zákona o služebním poměru, s tím, že v případech, kdy tak zákon předpokládá, postupuje podle zvláštního právního předpisu, tedy podle úpravy přestupkového práva. Služební funkcionář se o podezření ze spáchání jednání, které má znaky přestupku dozví nejčastěji tak, že je v zahájeném přestupkovém řízení v osobě podezřelé identifikován příslušník bezpečnostního sboru. V takovém případě pak správní orgán věc odevzdá příslušnému služebnímu funkcionáři

⁷⁴ ČECHMÁNEK, B., HORZINKOVÁ, E., Přestupky a správní trestání, Eurounion : Linde, 1998. 420 s. ISBN 978-80-7317-069-1, str. 13, FLÉGL, V., Přestupky a jiné správní delikty – Texty s předmluvou 1. vydání, Praha : C. H. Beck, 1998. 193 s. ISBN 80-7179-215-2, str. XI, ČERVENÝ, Z., ŠLAUF, V., Přestupkové právo, Praha : Linde, 2011. 457 s. ISBN 978-80-7201-830-7, str. 29

⁷⁵ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 481

k projednání. Služební funkcionář došlé oznámení vyhodnotí a případně zahájí řízení, stejně jako při projednávání kázeňského přestupku, s odlišnostmi, které jsou popsány v zákoně. Jedná se především o zahájení řízení v případech, kdy je tak možné pouze za předpokladu, že podnět podala postižená osoba a v případě přestupku ublížení na cti je nutné nejprve učinit pokus o smír. Při ukládání trestu pak služební funkcionář musí pamatovat na ustanovení § 189 odst. 3 zákona o služebním poměru, kdy musí při ukládání kázeňského trestu snížení základního limitu zůstat pod horní hranicí částky, kterou lze uložit v případě pokuty.

Praktický komentář zpracovatele: Jednou z novinek, spojenou s přijetím nového zákona o odpovědnosti za přestupky bylo také zakotvení nové povinnosti příslušníka bezpečnostního sboru k oznámení skutečnosti, že pokud s ním bude před orgánem, který standardně projednává spáchané přestupky, zahájeno řízení, musí tomuto orgánu sdělit, že je příslušníkem bezpečnostního sboru. V opačném případě se nesdělením této skutečnosti dopouští spáchaní kázeňského přestupku. K tomuto kroku zákonodárce přistoupil zřejmě pod okolnostmi, neboť docházelo k případům, kdy si příslušník nechal uložit např. blokovou pokutu a následně toto rozhodnutí napadl z hlediska věcné nepříslušnosti rozhodujícího orgánu. Orgánu rozhodujícímu nezbývalo nic jiného, než prohlásit rozhodnutí za nicotné, mohl předat věc služebnímu funkcionáři k projednání, avšak pokud uplynula lhůta, byl příslušník již nepostihnutelným. Tato nová úprava má za cíl, potrestání příslušníka i v případě, že nesdělí orgánu, který jednání projednává, že je příslušníkem bezpečnostního sboru, tak aby mohl správní orgán učinit opatření k řádnému postupu, tedy předání věci služebnímu funkcionáři.

3.3.5 Přezkum rozhodnutí ve věcech služebního poměru

Základní dělení přezkumu rozhodnutí ve věcech služebního poměru a potažmo tak i rozhodnutí ve věcech kázeňských je dvojí. Prvním dělicím kritériem, je to, zda přezkum probíhá u nadřízeného správního orgánu (nadřízeného služebního funkcionáře, či zda se jedná o soudní přezkum. Druhým kritériem dělení je typické dělení na opravné prostředky řádné a mimořádné. Řádnými opravnými prostředky jsou ty, které směřují proti nepravomocnému rozhodnutí, zákon o služebním poměru zná v podstatě dvě formy tohoto prostředku, nejčastěji používaným je odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí, modifikací odvolání je pak rozklad, který směřuje proti rozhodnutí předsedy

vlády, ministra nebo určeného člena vlády⁷⁶. U obou těchto opravných prostředků se postupuje podle ustanovení § 190 zákona o služebním poměru. Mimořádné opravné prostředky jsou pak ty, které směřují proti pravomocnému rozhodnutí. Podle zákona o služebním poměru jsou jimi obnova řízení a přezkumné řízení. Částečná úprava obou těchto druhů opravných prostředků je upravena v jednotlivých ustanovení zákona o služebním poměru, avšak pro některé případy je nutné postupovat i v souladu s úpravou těchto institutů obsaženou ve správním řádu⁷⁷. Posledním mimořádným opravným prostředkem podle zákona o služebním poměru je pak soudní přezkum pravomocných rozhodnutí soudem. U žaloby podané proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu je pak nutné zmínit, že podání takovéto žaloby má odkladný účinek. U opravných prostředků, které jsou zmíněny v rámci zákona o služebním poměru hraje nemalou roli také ustanovení § 194 zákona o služebním poměru. Toto ustanovení zakotvuje institut tzv. poradní komise, která je v rámci projednávání odvolání jakýmsi kvalifikovaným orgánem služebního funkcionáře, která k odvolání příslušníka předává služebnímu funkcionáři své doporučení, jakým způsobem by bylo v odvolacím řízení vhodné rozhodnout. Způsoby ustanovení a fungování těchto komisí jsou ponechány zcela v dispozici konkrétních služebních funkcionářů, avšak rozhodování služebního funkcionáře bez této komise by mohlo být vnímáno jako nedodržení zákonného postupu při vydání rozhodnutí.

Nejběžněji používaným typem opravného prostředku je zcela jistě odvolání. Příslušník se proti rozhodnutí služebního funkcionáře může odvolat ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení odvolání, odvolání se podává u služebního funkcionáře, který předmětné rozhodnutí vydal. Je tomu tak z jednoduchého důvodu, služební funkcionář odvolání příslušníka může vyhovět a sám tak své rozhodnutí korigovat. V opačném případě pak služební funkcionář postoupí odvolání příslušníka společně se svým stanoviskem nadřízenému orgánu do 15 dnů ode dne doručení odvolání. Od této chvíle je pak vedeno řízení o odvolání příslušníka, tedy druhostupňové řízení. Odvolací orgán přezkoumá rozhodnutí v rozsahu, jaký je uveden v odvolání, přičemž zákonnost rozhodnutí přezkoumává v celém rozsahu. S účinností od 1. 7. 2017 je pak v možnostech odvolacího orgánu následující, v 90 denní lhůtě odvolací orgán může rozhodnutí změnit či zrušit a řízení zastavit, popřípadě rozhodnutí nebo jeho část zruší a vrátí věc k novému projednání služebnímu funkcionáři, který rozhodoval v prvním stupni, a

⁷⁶ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 484

⁷⁷ TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN 978-80-7263-752-2, str. 489 a 491

v případě, kdy shledá rozhodnutí v pořádku, odvolání zamítne a potvrdí rozhodnutí. Samotné rozhodnutí o odvolání je konečné a nelze proti němu podat odvolání, takové rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníku řízení. Důležitým aspektem při odvolání proti udělení kázeňského trestu je skutečnost, že podané odvolání má odkladný účinek. V právní úpravě účinné do 30. 6. 2017 neexistovala možnost odvolacího orgánu zrušit rozhodnutí či jeho část a vrátit věc prvostupňovému služebnímu funkcionáři. Tato jemná nuance způsobovala v aplikační praxi nemalé problémy, především v případech, kdy se odvolací orgán setkal se skutečně špatným prvostupňovým rozhodnutím. Často docházelo ke snahám napravit chyby prvostupňového orgánu v rámci odvolacího řízení, avšak z hlediska zákona byl takovýto postup nevhodným. Odvolací řízení nemůže suplovat řízení prvostupňové a chyby prvostupňového orgánu lze korigovat pouze do té míry, která nezmění charakter řízení natolik, že se v podstatě jedná o opětovně provedené řízení. V současném stavu zákona však tento problém odpadl, čehož si byl zákonodárce při přípravě novely zákona plně vědom.

4 Rozhodovací praxe soudů ve věcech kázeňských

V rámci této kapitoly budou představena dvě zajímavá rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a jedno rozhodnutí Městského soudu v Praze, jež se týkají rozhodovací praxe služebních funkcionářů.

4.1 Vzorek judikatury NSS ve věcech kázeňských

4.1.1 Rozsudek NSS 4 Ads 176/2011–129

Z rozsudku Nejvyššího správního soudu 4 Ads 176/2011–129⁷⁸ vyplývá, že vykonatelnost rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 74 odst. 1 správního řádu, znamená jeho exekuční proveditelnost (vymahatelnost) jako možnost toto rozhodnutí nuceně vykonat, tedy vymoci splnění rozhodnutím uložené povinnosti formou exekuce i proti vůli osoby, které je tato povinnost uložena. Od rozhodnutí, která jsou vykonatelná, je třeba odlišovat rozhodnutí, která vyvolávají jiné právní účinky ve smyslu odst. 3 téhož ustanovení (např. rozhodnutí o osobním stavu, rozhodnutí deklarující existenci právního stavu či právní status určité movité či nemovité věci); tato rozhodnutí atributem vykonatelnosti pojmově nedisponují.

Své rozhodnutí Nejvyšší správní soud odůvodnil tím, že rozhodnutím žalovaného ze dne 20. 3. 2008 bylo podle § 190 odst. 8 zákona o služebním poměru zamítnuto odvolání proti rozhodnutí ředitele HZS Královéhradeckého kraje (dále též „správní orgán prvního stupně“) ze dne 19. 12. 2007. Toto rozhodnutí bylo následně potvrzeno. Rozhodnutím správního orgánu prvního stupně byl žalobce na základě § 42 odst. 1 písm. e) zákona o služebním poměru propuštěn ze služebního poměru příslušníka HZS České republiky s tím, že podle § 42 odst. 5 písm. a) končí jeho služební poměr dnem doručení tohoto rozhodnutí o propuštění.

Při vydávání uvedených rozhodnutí vycházely správní orgány z rozhodnutí ředitele kanceláře ředitele HZS Královéhradeckého kraje (dále též „ředitel kanceláře“) ze dne 28. 11. 2007, kterým byl žalobci podle § 51 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru uložen kázeňský trest odnětí služební hodnosti, neboť se dopustil kázeňského přestupku tím, že se nepodrobil psychologickému vyšetření za účelem ověření osobnostní způsobilosti k výkonu služby, ačkoli byl k tomuto vyzván služebním funkcionářem.

⁷⁸ ČESKO. NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Ads 176/2011-129 ze dne 31. 8. 2012, dostupné z WWW: < www.nssoud.cz >

Rozhodnutím ředitele Hasičského záchranného sboru Královéhradeckého kraje (dále též „ředitel“) ze dne 19. 12. 2007 bylo následně odvolání žalobce proti rozhodnutí ředitele kanceláře zamítnuto a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 14. 10. 2008 zrušil předchozí rozhodnutí ředitele a věc tomuto vrátil k dalšímu řízení. Následně bylo rozhodnutím ředitele ze dne 26. 2. 2009 odvolání žalobce proti rozhodnutí ředitele kanceláře opakovaně zamítnuto a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Krajský soud v Hradci Králové následně rozsudkem ze dne 24. 2. 2010 zrušil jak rozhodnutí ředitele, tak i rozhodnutí ředitele kanceláře a věc vrátil řediteli k dalšímu řízení.

Rozsudkem NSS ze dne 23. 6. 2010 došlo ke zrušení rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 2. 2010 a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení. Krajský soud v Hradci Králové následně rozsudkem ze dne 26. 5. 2011 žalobu proti rozhodnutí ředitele ze dne zamítl. NSS pak rozsudkem ze dne 29. 2. 2012 zamítl kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. 5. 2011. NSS přitom vyslovil právní názor, že *„opakované neuposlechnutí výzvy nadřízeného služebního funkcionáře podrobit se psychologickému vyšetření představuje porušení § 92 odst. 3 písm. e) zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Tímto chováním stěžovatel porušil svou služební povinnost a služební přísahu (slib) a dopustil se tak kázeňského přestupku ve smyslu § 50 odst. 1 tohoto zákona.“*

V odůvodnění rozhodnutí ze dne 20. 3. 2008 žalovaný poukázal na výše uvedené rozhodnutí ředitele kanceláře ze dne 28. 11. 2007 a rozhodnutí ředitele jako správního orgánu druhého stupně ze dne 19. 12. 2007, a konstatoval, že vzhledem k tomu, že proti rozhodnutí ředitele ze dne 19. 12. 2007 nelze podle § 190 odst. 9 zákona o služebním poměru podat odvolání, bylo dne 19. 12. 2007 vydáno rozhodnutí správního orgánu prvního stupně o propuštění žalobce ze služebního poměru, přičemž argumentoval ustanovením § 42 odst. 1 písm. e) zákona o služebním poměru, podle něhož musí být příslušník propuštěn ze služebního poměru, jestliže mu byl uložen kázeňský trest odnětí služební hodnosti. Argumentoval rovněž povinností služebního funkcionáře jakožto správního orgánu prvního stupně vydat rozhodnutí o propuštění žalobce ze služebního poměru. Žalovaný uvedl, že nelze akceptovat námitku, že rozhodnutí o jeho propuštění nemělo být vydáno za situace, kdy žalobce napadl žalobou u správního soudu předcházející rozhodnutí o uložení kázeňského trestu odnětí služební hodnosti.. Podáním žaloby totiž dochází k odložení vykonatelnosti rozhodnutí pouze v případech uvedených v § 196 odst. 2 zákona o služebním poměru. Rozhodnutí o uložení

kázeňského trestu odnětí služební hodnosti však pouze deklaruje určitou skutečnost, kterou nelze vymáhat.

Proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 3. 2008 se žalobce bránil žalobou ze dne 22. 5. 2008, ve které navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a přiznal žalobci právo na náhradu nákladů řízení, přičemž argumentoval nedodržením lhůt podle § 190 odst. 5 a 8 zákona o služebním poměru a namítal porušení § 190 odst. 4 a dále § 196 odst. 2 a § 205 téhož zákona tím, že žalovaný nevzal v úvahu skutečnost, že rozhodnutí o uložení kázeňského trestu odnětí služební hodnosti bylo již ze strany žalobce v předmětném období napadeno žalobou u správního soudu.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 16. 9. 2011, žalobu zamítl. V odůvodnění rozsudku mj. konstatoval, že na zákonnost napadeného rozhodnutí nemá vliv, že ve správním řízení nebyly dodrženy lhůty podle § 190 odst. 5 a 8 zákona o služebním poměru. Zde stanovená povinnost neznamená, že by odvolání mělo být předloženo nadřízenému orgánu bezpodmínečně do 15 dnů i v případě, že nemá všechny náležitosti a toto je třeba doplnit; odstranění vad odvolání má v takovém případě přednost. Městský soud neshledal důvodnou ani hlavní žalobní námitku, totiž že služební funkcionář nebyl oprávněn rozhodnout o propuštění žalobce ze služebního poměru za situace, kdy žalobce podal žalobu proti rozhodnutí, jímž mu byl uložen kázeňský trest odnětí služební hodnosti. Ztotožnil se s interpretací předmětných zákonných předpisů tak, jak byla provedena žalovaným v napadeném rozhodnutí.

Městský soud vyložil, že vykonatelnost v tomto smyslu není dána u veškerých sankčních rozhodnutí, přičemž žádný zákon obecně nevymezuje, která rozhodnutí jsou vykonatelná a která nikoliv. To je třeba posoudit vždy podle povahy konkrétní sankce. Poukázal na § 182 odst. 2 zákona o služebním poměru a vyložil, že vykonatelnost může nastat pouze u rozhodnutí, jež jsou z povahy věci vykonatelná. Vykonatelnost naopak není dána u rozhodnutí, která nelze exekučně vynutit, typicky rozhodnutí určovacích, deklaratorních nebo statusových. Tato rozhodnutí nepochybně mají právní účinky, nejedná se ovšem o vykonatelnost. Městský soud vyložil, že účinky rozhodnutí lze členit na vynutitelnost jako vykonatelnost v užším slova smyslu a jiné právní účinky rozhodnutí, což je patrné i z § 74 odst. 3 správního řádu. Rozhodnutím tohoto druhého typu je i rozhodnutí o odnětí služební hodnosti, které sice vyvolává právní účinky (okamžikem právní moci již na žalobce nebylo možno pohlížet jako na vrchního inspektora — nadpraporčíka), ale nelze je vykonat. Městský soud dále stanovil, že správní orgán prvního stupně nepochybil, pokud v návaznosti na nabytí právní moci rozhodnutí o odnětí služební hodnosti vydal rozhodnutí o propuštění žalobce ze

služebního poměru, neboť právě takový postup mu ukládá § 42 odst. 1 písm. e) zákona o služebním poměru.

Proti rozsudku Městského soudu v Praze se žalobce (dále též „stěžovatel“) bránil kasační stížností ze dne 24. 10. 2011, podanou z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“), ve které navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. Stěžovatel především namítal nezákonnost rozhodnutí o uložení kázeňského trestu odnětí služební hodnosti, z něhož správní orgány vycházely při vydání rozhodnutí o jeho propuštění ze služebního poměru, které je předmětem přezkumu v nyní projednávané věci. Žalovaný byl podle názoru stěžovatele i v řízení o propuštění ze služebního poměru povinen přezkoumávat předcházející řízení ve věci odnětí stěžovatelovy služební hodnosti, neboť rozhodnutí o odnětí služební hodnosti bylo jediným důvodem pro jeho propuštění ze služebního poměru. Stěžovatel zdůraznil, že rozhodnutí o odnětí služební hodnosti bylo k jeho žalobě následně zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové, čímž ve smyslu § 182 zákona o služebním poměru pozbylo právní moci a vykonatelnosti, a nemohlo tak být zákonným důvodem pro vydání napadeného rozhodnutí, resp. rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 6. 12. 2011 navrhl zamítnutí kasační stížnosti, přičemž uvedl, že se ztotožňuje s argumentací městského soudu v napadeném rozsudku. Současně odkázal na svá předcházející vyjádření v této věci.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Nejvyšší správní soud se zcela se ztotožnil se závěry městského soudu v napadeném rozsudku, totiž že vykonatelností rozhodnutí ve smyslu § 196 odst. 2 zákona o služebním poměru se má na mysli jeho exekuční proveditelnost jako možnost toto rozhodnutí nuceně vykonat. Vykonatelnost ve smyslu § 74 odst. 1 správního řádu je třeba odlišovat od jiných právních účinků rozhodnutí ve smyslu odst. 3 téhož ustanovení. Nejvyšší správní soud vyšel z rozlišení základních atributů rozhodnutí správního orgánu, kterými jsou jeho právní moc a vykonatelnost. Právní

moc rozhodnutí znamená, že rozhodnutí správního orgánu je konečné (tzv. formální právní moc), závazné a nezměnitelné.

Podle § 73 odst. 1 správního řádu *„nestanoví-li tento zákon jinak, je v právní moci rozhodnutí, které bylo oznámeno a proti kterému nelze podat odvolání.“* Podle odst. 2 věty první téhož ustanovení *„pravomocné rozhodnutí je závazné pro účastníky a pro všechny správní orgány.“* Podle § 182 odst. 1 zákona o služebním poměru *„rozhodnutí, proti kterému již nelze podat odvolání (rozklad), je v právní moci.“*

Na právní moc rozhodnutí správního orgánu navazuje jeho vykonatelnost, která znamená jeho přímou vynutitelnost státní mocí, a to zpravidla prostřednictvím výkonu rozhodnutí jako zákonem podložené donucovací činnosti postihující osobní i majetkovou sféru jedince. V podmínkách správního řízení je tato přímá vynutitelnost upravena v části druhé, hlavě XI, § 103 a násl. správního řádu. Ustanovení § 103 odst. 1 správního řádu vymezuje, že *„podle ustanovení této hlavy se postupuje, pokud ten, jemuž byla exekucním titulem uložena povinnost peněžitého nebo nepeněžitého plnění (dále jen „povinný“), v určené lhůtě tuto povinnost dobrovolně nesplní.“* Podle § 104 písm. a) téhož zákona *„exekucním titulem, na jehož základě se vydává exekucní výzva nebo exekucní příkaz, je vykonatelné rozhodnutí uvedené v § 74.“* Podle § 74 odst. 1 věty první správního řádu *„je rozhodnutí vykonatelné nabytím právní moci nebo pozdějším dnem, který je v jeho výrokové části uveden.“* Podle § 182 odst. 2 zákona o služebním poměru *„je rozhodnutí vykonatelné, jestliže je v právní moci nebo jestliže odvolání (rozklad) proti němu nemá odkladný účinek. Je-li v rozhodnutí uložena povinnost k plnění, pravomocné rozhodnutí je vykonatelné, uplynula-li lhůta k plnění.“* V této souvislosti je třeba poukázat na závěry konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, totiž že i v řízeních podle zákona o služebním poměru je třeba subsidiárně aplikovat správní řád. V rozsudku ze dne 21. 9. 2011, č. j. 3 Ads 79/2011 — 62, k této otázce Nejvyšší správní soud vyložil, že *„správní řízení je upraveno jednak obecným právním předpisem, kterým je správní řád, a jednak zvláštními, složkovými právními předpisy, které obsahují zvláštní pravidla správního řízení a modifikují tak obecnou úpravu správního řízení. Za správní řízení je tedy třeba považovat jak řízení podle správního řádu, tak i řízení podle zvláštních zákonů.“* (...) *„Mezi obecnou úpravou správního řízení (správním řádem) a mezi zvláštními, speciálními právními předpisy je vztah subsidiarity, v jehož důsledku se obecný předpis (správní řád) použije jen tehdy, pokud není ve zvláštním předpise stanoveno jinak (§ 1 odst. 2 správního řádu). Správní řád se tak podpůrně (subsidiárně) použije mimo jiné také v případě, že zvláštní právní předpis na správní řád výslovně neodkazuje. Je-li přitom ve zvláštním*

předpise obsažena příslušná právní úprava, avšak některý procesní institut v něm není náležitě upraven, použije se správní řád podpůrně (subsidiárně) v rozsahu neupraveného institutu. Zákon o služebním poměru neobsahuje ustanovení, které by odkazovalo na podpůrné použití správního řádu či obecných předpisů o právním řízení, avšak na druhé straně neobsahuje ani ustanovení vylučující použití právního řádu. Podle § 170 tohoto zákona v řízení ve věcech služebního poměru „rozhoduje o právech nebo povinnostech účastníků“, přičemž služební funkcionář v něm vystupuje v pozici právního orgánu ve smyslu ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Ačkoliv zákon o služebním poměru obsahuje v části XII. poměrně autonomní úpravu řízení ve věcech služebního poměru, není tato úprava ani zdaleka komplexní. Nelze zde proto vyloučit podpůrné použití právního řádu na základě ustanovení § 1 odst. 2, které zakládá subsidiaritu právního řádu v těch právních procesech, kde zvláštní zákon nestanoví jiný postup.

Nejvyšší správní soud se dále ztotožnil se závěry právní teorie, která uvádí, že v případě, že práva a povinnosti, která z rozhodnutí správního orgánu vyplývají, nejsou vykonána dobrovolně, je třeba tyto vykonat na základě donucení ze strany orgánu veřejné moci. Vzhledem k tomu, že vykonatelnost představuje exekuční proveditelnost, je možná pouze u takových správních aktů, které ukládají nějakou povinnost k plnění. Vykonatelnost naopak nepřipadá v úvahu např. u rozhodnutí o osobním stavu, rozhodnutí deklarujícím existenci právního stavu či statusu určité movité či nemovité věci.

Nejvyšší správní soud dospěl na základě výše provedeného rozboru k závěru, že pro posouzení projednávané věci je přezkum atributu vykonatelnosti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu odnětí služební hodnosti stěžovatele nadbytečný, neboť za situace, kdy vykonatelnost rozhodnutí představuje jeho exekuční vynutitelnost, je nastoupení, resp. případný odklad vykonatelnosti rozhodnutí irelevantní pro vydání správního rozhodnutí, které na předmětné rozhodnutí obsahově navazuje, nejedná se však o rozhodnutí vydané v rámci exekuce.

Rozhodnutí o propuštění stěžovatele ze služebního poměru byl příslušný služební funkcionář povinen vydat na základě § 42 odst. 1 písm. e) zákona o služebním poměru bez ohledu na to, zda bylo rozhodnutí o uložení kázeňského trestu v době vydání navazujícího rozhodnutí vykonatelné nebo nikoliv. Vydání navazujícího správního rozhodnutí, jakým je rozhodnutí o propuštění stěžovatele ze služebního poměru, totiž nelze považovat za formu výkonu rozhodnutí. Nejvyšší správní soud konstatuje, že odůvodnění napadeného rozsudku městského soudu, jakož i napadeného

rozhodnutí žalovaného nebyla v tomto ohledu zcela přesná, tato vada však nemohla mít ani v jednom případě za následek nezákonnost rozhodnutí. Podle NSS ustanovení § 196 odst. 2 upravuje toliko odklad vykonatelnosti jako exekuční proveditelnosti, nezakotvuje však specifickou formu odkladného účinku žaloby proti takovému rozhodnutí, který by měl za následek, že do pravomocného rozhodnutí soudu o žalobě nelze — vycházejí z rozhodnutí o uložení kázeňského trestu — vydat jiné navazující správní rozhodnutí, jakým je rozhodnutí o propuštění příslušníka ze služebního poměru. V této souvislosti lze poukázat na další skupiny rozhodnutí služebního funkcionáře, jak jsou vymezeny v § 196 odst. 2 zákona o služebním poměru, u kterých je s podáním žaloby spojen odklad vykonatelnosti. Vedle rozhodnutí, kterým se ukládá kázeňský trest, jsou zde dále uvedena rozhodnutí přiznávající náhradu škody nebo povinnost vrátit bezdůvodné obohacení, tedy rozhodnutí, pro něž je atribut vykonatelnosti, jak byl výše vymezen, charakteristický.

Posouzení, zda žaloba proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu příslušníkovi bezpečnostního sboru má za následek odklad jeho vykonatelnosti, by bylo dle NSS relevantní teprve za situace, kdy by toto rozhodnutí mělo být vynuceno v rámci exekuce, k čemuž však v projednávané věci nedošlo.

Nejvyšší správní soud se nicméně vzhledem k tomu, že tato otázka tvořila podstatnou část odůvodnění napadeného rozsudku, jakož i námitek stěžovatele v kasační stížnosti, zabýval rovněž posouzením, zda rozhodnutí, z něhož vyšel žalovaný při vydání napadeného rozhodnutí, atributem vykonatelnosti disponuje či nikoliv. Dospěl přitom k témuž závěru jako Městský soud v Praze, totiž že toto rozhodnutí vůbec nemohlo nabýt vykonatelnosti ve smyslu § 196 odst. 2 zákona o služebním poměru, tedy se nemohlo stát exekučně proveditelné (vymahatelné). Rozhodnutí o uložení kázeňského trestu odnětí služební hodnosti totiž nepochybně náleží do druhé výše uvedené skupiny rozhodnutí, kam náleží např. také rozhodnutí o osobním stavu, rozhodnutí deklarující existenci právního stavu či statusu určité movité či nemovité věci apod., tedy mezi rozhodnutí, kterým nelze přiznat atribut vykonatelnosti, nýbrž toliko jiné právní účinky ve smyslu § 74 odst. 3 správního řádu.

K závěru, že na právní účinky pravomocného rozhodnutí služebního funkcionáře o uložení kázeňského trestu odnětí služební hodnosti, resp. povinnost vydat navazující rozhodnutí o propuštění příslušníka ze služebního poměru nemůže mít žádný vliv podání žaloby u příslušného správního soudu, přispívá i skutečnost, že pokud by zákonodárce zamýšlel takové účinky způsobit, fakticky by tím přiznal žalobě proti takovému rozhodnutí odkladný účinek. To by ovšem nutně způsobilo následek, který by

byl v hrubém rozporu s účelem zákona, totiž že až do doby skončení řízení před správním soudem, tedy v řádu měsíců, v některých případech několika let, by nebylo možno dotčeného příslušníka propustit ze služebního poměru.

4.1.2 Rozsudek Městského soudu v Praze 7 Ca 210/2009-52

Z rozhodnutí městského soudu vyplývá⁷⁹, že jakkoliv § 186 odst. 2 služebního zákona, oproti § 174 odst. 1 písm. a) citovaného zákona neuvádí výslovně, že účastník má právo klást svědkům otázky, v souladu se zásadou spravedlivého procesu (čl. 36 Listiny základních práv a svobod) je nutné právo klást svědkům otázky považovat za součást práva hájit se dle § 186 odst. 2 zákona o služebním poměru. Absenci kompletního výčtu práv účastníků v § 186 odst. 2 oproti § 174 odst. 1 písm. a) zákona o služebním poměru nelze vykládat ve smyslu vyloučení práva účastníka být vyzvolněn o datu výslechu, výslechu se účastnit a klást svědkům otázky.

Žalobce dne 27. 12. 2008 způsobil ve svém osobním motorovém vozidle několik dopravních přestupků a nereagoval na znamení autohlídky Policie ČR. Dále se dne 12. 1. 2009 po vystoupení z vozu odmítl podrobit vyšetření, zda není ovlivněn alkoholem.

Ze záznamu o ústním jednání ze dne 12. 2. 2009 vyplynulo, že žalobci byl poskytnut čas k prostudování spisů, po němž k věci uvedl a podepsal: „*Potvrzuji, že jsem dne 30. 12. 2008 a 27. 1. 2009 převzal záznamy o zahájení řízení o jednání, které má znaky přestupku a dnešního dne jsem si prostudoval spisový materiál [...]. K věci dále nemám nic, co bych uvedl.*“

Služební funkcionář rozhodnutím ze dne 17. 3. 2009 uznal žalobce vinným ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu a uložil mu kázeňský trest odnětí služební hodnosti asistent.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, ve kterém namítl, že v rozporu s § 174 odst. 1 písm. a) služebního zákona mu nebyla dána možnost klást otázky svědkům a být přítomen výpovědi svědků. Žalovaný rozhodnutím ze dne 20. 7. 2009 změnil rozhodnutí ředitele policie tak, že část výroku začínající „*ze spáchání přestupku [...]*“ byla pozměněna na „*ze spáchání jednání, které má znaky přestupku [...]*“. Žalovaný dále rozhodnutí ředitele policie potvrdil a konstatoval, že žalobci byl oprávněně na základě § 51 služebního zákona uložen kázeňský trest odnětí služební hodnosti asistent. Žalovaný dále uvedl, že předložený spisový materiál neobsahoval

⁷⁹ ČESKO. MĚSTSKÝ SOUD V PRAZE, Rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 7 Ca 210/2009-52 ze dne 22. 2. 2013, dostupné z WWW: < www.nssoud.cz >

písemnosti, podle kterých by žalobci bylo umožněno využít svého práva klást otázky svědkům. Žalovaný dále poukazoval na výrok žalobce ze dne 22. 1. 2009, kdy uvedl, že nemá, co by k věci dále uvedl. Po přihlédnutí ke všem okolnostem, měl žalovaný za to, že uznání žalobce vinným je oprávněné a uložený kázeňský trest je v jeho případě adekvátní.

Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu, ve které namítal, že mu v rozporu s § 174 odst. 1 písm. a) služebního zákona nebyla dána možnost klást otázky svědkům. Žalovaný se podle něj s touto jeho námitkou vypořádal nedostatečně. Tato nenapravitelná vada pak způsobila nezákonnost vydání rozhodnutí. Žalobce už ve svém odvolání vyjádřil taktéž námitku o dokazování pomocí ve spisu založených úředních záznamů a připomenul rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 16. 5. 2006, čj. 7 Ca 104/2005-26, č. 1422/2007 Sb. NSS, dle kterého *je-li možné v dané věci vyslechnout svědky, nemůže podstata dokazování spočívat pouze v provedených úředních záznamech, ale je nutné svědky vyslechnout, a to i za přítomnosti policisty, s nímž je vedeno příslušné řízení ve věci služebního poměru, aby mohly svědkům být kladeny otázky a policista tak měl i reálnou možnost vyjádřit se ke skutečnostem, které tito svědci uvádějí.*

Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že podklady pro rozhodnutí služebního funkcionáře upravuje § 180 služebního zákona a jako důkazy mohou sloužit doklady i jiné písemnosti nebo záznamy. Ze spisového materiálu, byl podle názoru žalovaného dostatečně zjištěn stav věci, o němž nebyly důvodné pochybnosti. Záznam o zjištěných skutečnostech ze dne 12. 1. 2009, i záznamy kamerového systému jednoznačně potvrdily žalobcovo protiprávní chování. Žalovaný byl nucen konstatovat účelovost tvrzení žalobce, což tento nepřímou potvrdil, když dne 12. 2. 2009 po poučení a po prostudování spisového materiálu, jehož součástí jsou i protokoly o výsledku svědků i CD s obrazovými záznamy, uvedl v záznamu o ústním jednání: *„K věci dále nemám nic, co bych uvedl.“* Tím nevyužil své právo vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k jeho podkladům, ke způsobu jejich zjištění, popřípadě navrhnout jejich doplnění.

Na základě předložených důkazů Městský soud v Praze rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení s následujícím odůvodněním.

Podle § 174 odst. 1 písm. a) služebního zákona má účastník právo *„nahlížet do spisu a pořizovat si z něj výpisy, navrhnout důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení, na poskytnutí informací o řízení potřebných k hájení svých práv a oprávněných zájmů, vyjádřit v řízení své stanovisko, klást otázky svědkům a znalcům“*.

Podle § 180 odst. 2 služebního zákona je důkazem vše, „co může přispět k zjištění skutkového stavu věci, zejména výpovědi a vyjádření účastníka, svědků a jiných osob, doklady a jiné písemnosti nebo záznamy, odborná vyšetření, znaleckého posudky, potvrzení, listiny, protokoly o ohledání a pořízená dokumentace skutkového děje“. Podle § 186 odst. 2 služebního zákona musí být příslušníkovi „před uložením kázeňského trestu dána možnost vyjádřit se k věci, navrhopat důkazy a hájit se“.

Ze správního spisu plyne, že kromě výsledku zasahujících policistů, kteří byli poučeni dle § 55 správního řádu, a výsledku A., jako účastníka řízení o kázeňském přestupku (účasten jednání žalobce v obou případech), probíhaly výsledky osob formou podání vysvětlení dle § 61 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (resp. § 12 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR). Žalobce nebyl přítomen žádnému úkonu správního orgánu. Ze spisu neplyne, že by byl o výsledku policistů někdy vyrozuměn.

Hlava I části dvanácté služebního zákona stanoví obecná ustanovení pro řízení ve věcech služebního poměru. Hlava IV služebního zákona upravuje řízení o kázeňském přestupku a o jednání, které má znaky přestupku. Vztah Hlavy I a Hlavy IV je vztah obecné a speciální úpravy, kdy platí, že nestanoví-li speciální úprava jinak, platí pravidlo obecné. Jakkoli § 186 odst. 2 služebního zákona oproti § 172 odst. 1 písm. a) citovaného zákona neuvádí výslovně, že účastník má právo klást svědkům otázky, soud má za to, že v souladu se zásadou spravedlivého procesu (čl. 36 Listiny základních práv a svobod; dále jen „Listina“) je nutné považovat právo klást svědkům otázky za součást práva hájit se dle § 186 odst. 2 služebního zákona.

Možnost zúčastnit se výsledku svědka a klást mu otázky je součástí práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.). Právo na spravedlivý proces je zakotveno v čl. 36 a násl. Listiny. Kárně obviněnému musí být dána adekvátní a náležitá příležitost, aby zpochybnil výpověď svědka proti sobě a kladl mu otázky, a to buď v okamžiku jeho výpovědi, nebo v pozdějším stadiu (srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 23. 4. 1997, *Van Mechelen*)

Žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí uvádí, že spis neobsahuje „písemnosti, podle kterých bylo odvolateli umožněno využít svého práva ve smyslu § 174 odst. 1 písm. a) služebního zákona, a klást otázky svědkům“. Žalovaný tak měl zjevně za to, že žalobce nemohl klást otázky svědkům, neboť takový výsledek svědků proveden nebyl.

K § 180 odst. 2 služebního zákona je soud toho názoru, že skutková zjištění na základě tvrzení osob, která uvádějí, co zaznamenaly svými smysly, lze učinit pouze na základě provedení jejich svědeckých výpovědí při respektování práva účastníka na obhajobu (být předem vyrozuměn o datu provedení výslechu a účastnit se jej, klást otázky svědkům). Dané nelze obcházet pořízením úředního záznamu o vysvětlení dle § 61 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb, tento zákon není podkladem ve smyslu § 180 odst. 2 služebního zákona, kterým lze bez dalšího prokázat skutkové okolnosti, a to právě z toho důvodu, že takovýto úkon správního orgánu zakládá nevyrozumění účastníka řízení o provedení podání vysvětlení.

Přestupek dle § 22 odst. 1 písm. d) a f) bodu 2, 5 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, měl žalovaný za prokázaný díky výpovědi nadstrážmistra A., jenž mj. sdělil: „vozidlo VW Passat řídil muž jménem Michal S., který svého jednání po zastavení litoval“. Výslech nadstrážmistra A. nebyl proveden formou svědecké výpovědi, o které by byl žalobce vyrozuměn a z tohoto důvodu výpověď tak neměla mít vliv na zákonnost rozhodnutí.

Jelikož ve správním spise nejsou jiné vypovídající podklady než tvrzení zasahujících policistů H. a V., které sice byly provedeny řádně formou svědecké výpovědi, avšak žalobce nebyl o provedení výslechu svědků vyrozuměn, a tedy ani účasten.

Skutková zjištění žalovaného se opírají o vadně provedené „výsledky“. Prohlášení žalobce po seznámení s podklady („K věci dále nemám nic, co bych uvedl“) je bez právních účinků ve smyslu dodatečného vzdání se práva na obhajobu. Procesní vady správního řízení nemohou být zhojeny prohlášením účastníka, zejména pokud se takto účastník výslovně neprojevil.

Skutkové zjištění žalovaného se tak opíralo pouze o vadně provedené výsledky osob, které byly přítomny jednání žalobce. Vada provedení takových výsledků měla vliv na zákonnost rozhodnutí, proto soud napadené rozhodnutí dle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. zrušil pro podstatné vady řízení spočívající v porušení práva žalobce na obhajobu dle § 186 odst. 2 služebního zákona. Podle § 78 odst. 4 s. ř. s. soud vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení k doplnění dokazování provedením výslechu osob, které byly přítomny jednání žalobce, při respektování práva žalobce na obhajobu, aby byl o provedení výslechu předem zpraven a mohl klást otázky svědkům.

4.1.3 Rozsudek NSS 3 Ads 133/2012-19

Z uvedeného rozsudku vyplývá⁸⁰, že kasační stížnost žalovaného, kterým bylo Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje, které podalo kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Brně 36 Ad 20/2011-34 ze dne 12. 9. 2011, byla zamítnuta s následujícím odůvodněním. Žalovaný svým rozhodnutím podle § 190 odst. 8 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, dále též „zákon o služebním poměru“, změnil výrok prvoinstančního rozhodnutí náměstka ředitele Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje ze dne 2. 6. 2011, č. K-JMK-2609/2011, v části vymezení skutku tak, že se žalobce uznává vinným ze spáchání kázeňského přestupku podle § 50 odst. 1 zákona, kterého se dopustil úmyslným zaviněním při porušení služební kázně ve smyslu § 46 odst. 1 zákona tak, že - 1. neuposlechl rozkazu svého přímého nadřízeného náměstka ředitele pro vnější službu, aby neopouštěl svoje pracoviště z důvodu podání trestního oznámení na služební funkcionáře vedení Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje a policejního prezidenta, neboť je to jeho mimoslužební záležitost a opustil své pracoviště - 2. bez souhlasu svého přímého nadřízeného opět opustil svoje pracoviště, ač si byl vědom existence předchozího rozkazu, za účelem podání výše zmíněného trestního oznámení - 3. bez souhlasu NVS opustil svoje pracoviště za účelem jednání s advokátem. Výrok prvoinstančního rozhodnutí v části, jíž byl uložen kázeňský trest podle zákona o služebním poměru spočívající ve snížení základního tarifu o 10 % na dobu jednoho měsíce, zůstal nezměněn.

Krajský soud v Brně se v první řadě zabýval žalobní námitkou, že v řízení ve věci kázeňského přestupku žalobce rozhodovali podjatí služební funkcionáři, čímž bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces. Vzhledem k tomu, že zákon o služebním poměru neupravuje vyloučení služebního funkcionáře z projednání a rozhodnutí věci pro podjatost, vyjádřil se krajský soud nejprve k otázce, zda se v tomto případě podpůrně aplikuje § 14 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Krajský soud přitom odkázal na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu, kde se uvádí, že ačkoliv zákon o služebním poměru obsahuje poměrně autonomní úpravu řízení ve věcech služebního poměru, není tato úprava ani zdaleka komplexní. Nelze zde proto vyloučit podpůrné použití správního řádu na základě ustanovení § 1 odst. 2, které zakládá subsidiaritu správního řádu v těch správních procesech, kde zvláštní zákon nestanoví jiný postup. Krajský soud dále konstatoval, že ačkoli je řízení podle zákona o služebním

⁸⁰ ČESKO. NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 Ads 133/2012-19 ze dne 27. 11. 2013, dostupné z WWW: < www.nssoud.cz >

poměru oproti obecnému správnímu řízení řízením v mnoha ohledech specifické, služební funkcionář jednoznačně vystupuje jako správní orgán ve smyslu § 1 odst. 1 správního řádu. Uzavřel, že pokud zákon o služebním poměru neobsahuje žádné ustanovení upravující podjatost služebních funkcionářů, použije se podpůrně § 14 správního řádu. Toto ustanovení je naplněním ústavní zásady práva na spravedlivý proces garantované čl. 36 Listiny základních práv a svobod.

Ze správního spisu vyplývá, že služební funkcionář, který rozhodoval v prvním stupni, pověřil provedením úkonů spojených s vedením řízení, s výjimkou podpisu rozhodnutí, kterým se řízení ukončuje, vedoucího analyticko-právního oddělení. Jak služební funkcionář uvedl ve sdělení k námitce podjatosti, učinil tak z důvodu maximální objektivnosti a nestrannosti. Většinou úkonů spojených s vedením kázeňského řízení byla tedy pověřena jiná osoba. I přesto má krajský soud za to, že skutečnost, že je rozhodnutí vydáno jménem služebního funkcionáře, který v řízení vystupuje současně jako svědek, vzbuzuje pochybnosti o nepodjatosti rozhodujícího orgánu. Není možné, aby služební funkcionář objektivně a nestranně posoudil svou vlastní svědeckou výpověď, která zde byla klíčovým důkazem pro zjištění, zda žalobce porušil rozkaz svého nadřízeného. Podle krajského soudu není podstatné, zda bylo rozhodnutí skutečně neobjektivní a zaujaté, ale pouze to, že lze pochybovat o nepodjatosti správního orgánu. Relevantní není ani to, zda podjatý služební funkcionář rozhodnutí pouze podepsal nebo i vypracoval. Stále totiž jde o osobu bezprostředně se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu. Krajský soud dodal, že stejně lze pochybovat i o podjatosti služebního funkcionáře, který rozhodoval v odvolacím řízení, neboť v rozhodnutí byla posuzována i jeho svědecká výpověď.

Krajský soud se dále nad rámec žalobní námitky zabýval tím, jak se správní orgány vypořádaly s žalobcem uplatněnou námitkou podjatosti. Ve svém rozhodnutí stěžovatel konstatoval, že žalobce neuplatnil námitku podjatosti bez zbytečného odkladu, a proto k ní v souladu s § 14 odst. 2 nepřihlédl. Krajský soud ze správního spisu zjistil, že žalobce uplatnil námitku podjatosti služebního funkcionáře I. stupně přípisem ze dne 14. 6. 2011 a rovněž v doplnění odvolání dne 20. 6. 2011. Zdůvodnil ji tím, že služební funkcionář ve věci zároveň vystupoval v pozici svědka, v odůvodnění rozhodnutí pak hodnotil i svoji svědeckou výpověď a odůvodňoval její věrohodnost. Podle názoru soudu žalobce nemohl námitku podjatosti uplatnit dříve, než bylo vydáno rozhodnutí, ze kterého by vyplývalo, kdo je vydal, jaké byly podklady pro jeho vydání a úvahy, kterými se správní orgán řídil. Byla tedy uplatněna v souladu s § 14 odst. 2 správního řádu, tzn. jakmile se o ní žalobce dozvěděl. Krajský soud dále dodává, že

ustanovení § 14 odst. 2 správního řádu nelze vykládat tak, že pokud účastník neuplatní námitku podjatosti bez zbytečného odkladu, není možné ke zde uvedeným skutečnostem přihlídnout. V takovém případě správní orgán o námitce podjatosti sice nerozhoduje usnesením podle § 14 správního řádu, pokud však dospěje k závěru, že rozhodnutí ve věci bylo vydáno podjatou osobou, posoudí tento postup jako nezákonnost, která je důvodem pro zrušení tohoto rozhodnutí. Stěžovatel se proto měl námitkou podjatosti zabývat po věcné stránce.

Krajský soud tedy shledal vadu řízení v tom, že služební funkcionáři prvního i druhého stupně nepostupovali v souladu se správním řádem a bezodkladně poté, co se dozvěděli o okolnostech nasvědčujících, že jsou vyloučeni, neuvědomili svého služebně nadřízeného a ve věci rozhodli. Jestliže bylo rozhodnutí vydáno podjatým služebním funkcionářem, byla porušena jedna ze základních zásad právního státu - právo na spravedlivý proces. Rozhodnutí stěžovatele proto krajský soud zrušil. Současně zrušil i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

Podanou kasační stížností napadl stěžovatel rozsudek Krajského soudu v Brně z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.. Neztotožňuje se s názorem krajského soudu, že by měl být správní řád užit ve všech případech, kdy zákon o služebním poměru vlastní právní úpravu neobsahuje. Naopak je zde třeba neexistenci právní úpravy chápat jako záměrný projev specifičnosti řízení ve věcech služebního poměru. O právech a povinnostech příslušníků bezpečnostních sborů vyplývajících z jejich služebního poměru rozhoduje služební funkcionář jednak jako příslušný „správní orgán“ a jednak jako jejich nadřízený ve smyslu subordinačním. Mezi nadřízeným služebním funkcionářem a podřízeným příslušníkem vznikají mnohem užší a rozmanitější vazby než mezi úřední osobou a jiným občanem. Prakticky na každého služebního funkcionáře by tak bylo možné nahlížet skrze § 14 správního řádu jako na osobu, o jejíž nepodjatosti lze důvodně pochybovat. V řízení ve věcech služebního poměru by proto téměř ve všech případech musel rozhodovat jiný, než podle zákona o služebním poměru a interních aktů příslušný služební funkcionář. Zákon o služebním poměru možnost předávání či postupování věci jinému služebnímu funkcionáři vůbec neřeší (s výjimkou § 175 odst. 4).

Podle stěžovatele je zákon o služebním poměru vystaven na principu tzv. nestrannosti při plnění služebních povinností příslušníka. Poukázal na znění služebního slibu „nikdy nezneužiji svého služebního postavení“. Stěžovatel připomněl, že zákon dává služebnímu funkcionáři pravomoc k vyvozování důsledků z porušení služebních

povinností. Neměla by tudíž být prokazována pravdivost jeho tvrzení výpovědi svědka, a to ani vyššího nadřízeného.

Stěžovatel poukázal na to, že kázeňský delikt v projednávaném případě vykazoval nízkou společenskou nebezpečnost, uložený kázeňský trest byl sankčním opatřením spíše preventivního charakteru směřujícím k udržení služební kázně. Stěžovatel je proto přesvědčen, že je vyloučeno uplatnění zásady spravedlivého procesu. Stěžovatel tedy tvrdí, že podjatost služebního funkcionáře, kterou shledal krajský soud, nepředstavuje porušení jednoho z principů spravedlivého procesu. Na základě uvedeného stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Brně a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Co se týče otázky, zda v projednávané věci bylo možné aplikovat § 14 správního řádu upravující institut vyloučení, uvážil Nejvyšší správní soud takto, mezi obecnou úpravou správního řízení (správním řádem) a mezi zvláštními, speciálními právními předpisy je vztah speciality, v jehož důsledku se obecný předpis (správní řád) použije vždy, pokud není ve zvláštním předpise stanoveno jinak (§ 1 odst. 2 správního řádu). Správní řád se tak použije mimo jiné také v případě, že zvláštní právní předpis na správní řád výslovně neodkazuje. V případě, že právní úprava zvláštního zákona vylučuje užití správního řádu, avšak zvláštní zákon současně neobsahuje úpravu odpovídající základním zásadám činnosti správních orgánů, uplatní se vždy základní zásady uvedené v § 2 až 8 správního řádu.

Zákon o služebním poměru neobsahuje ustanovení, které by odkazovalo na použití správního řádu či obecných předpisů o správním řízení, neobsahuje však ani ustanovení vylučující jeho použití. Jak již Nejvyšší správní soud konstatoval, použije se na základě ustanovení § 1 odst. 2 správní řád tam, kde zákon o služebním poměru nestanoví jiný postup.

Aplikace správního řádu pak nepochybně přichází v úvahu i v případě požadavku na zajištění nestrannosti služebnímu funkcionáře a vydání objektivního rozhodnutí v řízení o služebním poměru. Nejvyšší správní soud dodává, že samotné uložení povinnosti nestrannosti v rámci služební kázně zde nedostačuje.

Neobstojí ani argumentace stěžovatele o nutnosti respektovat specifickou povahu řízení ve věcech služebnímu poměru. Institut vyloučení pro podjatost je totiž odrazem zásady rovnosti a nestranného přístupu k dotčeným osobám vyjádřenou v § 7 správního řádu, jakož i zásady materiální pravdy. Jak již bylo uvedeno výše, tyto

základní zásady je třeba naplnit vždy při výkonu veřejné správy, tedy i ve správních řízeních vedených podle zvláštních zákonů.

V této souvislosti lze poukázat i na usnesení Ústavního soudu ze dne 2. 4. 2013, Pl. ÚS 30/09, a usnesení ze dne 25. 6. 2009, sp. zn. II. ÚS 1062/08, v nichž se Ústavní soud vyjádřil 3 Ads 133/2012 k otázce nestrannosti správního orgánu. Uvedl, že i když čl. 36 odst. 1 Listiny „výslovně nevyžaduje aby i "jiný orgán" vykazoval atributy nezávislosti a nestrannosti tak jako soud, z jeho účelu, jímž je vymezení základních principů spravedlivého řízení, vyplývá nutnost širší interpretace. To se ostatně "na úrovni podústavního práva" projevuje i zakotvením institutu vyloučení z projednávání a rozhodování věci pro podjatost do jednotlivých předpisů upravujících proceduru. Pokud jde o správní orgány, pro jejich rozhodovací činnost se sice logicky nepředpokládá nezávislost, nestrannost již ale ano. Nestranností je totiž třeba rozumět objektivní, předem nezaujatý přístup pověřených osob k posuzování, řešení a zejména rozhodování právních věcí, a ten je nutno vyžadovat v případě všech státních orgánů. Jiný výklad by ve svém důsledku založil procesní nerovnost, a otrásl by tak důvěrou v právní stát, jehož posláním je mimo jiné i zajistit neutrální a objektivní rozhodování jeho orgány. Námitka podjatosti úředníka rozhodujícího ve správním řízení, byť nejde o instituci soudního typu, tedy může mít ústavněprávní rozměr“.

Nejvyšší správní soud dále zdůrazňuje, že má-li mít vyloučení pro podjatost smysl, musí být podjatá osoba vyloučena ze všech úkonů řízení, jak to ostatně požaduje § 14 správního řádu. Služební funkcionář příslušný k řízení v prvním stupni ve svém sdělení k námitce podjatosti ze dne 23. 6. 2011 uvedl, že z důvodu maximální objektivnosti a nestrannosti pověřil provedením úkonů spojených s vedením řízení, s výjimkou podpisu rozhodnutí, kterým se řízení ukončuje, jinou úřední osobu. Tento postup však k naplnění požadavku rovného a nestranného přístupu k účastníkům nepostačuje. Služební funkcionář totiž svým podpisem stvrzuje, že rozhodnutí je skutečně projevem jeho vůle, resp. že se s jeho obsahem ztotožňuje. Vyhotovení rozhodnutí nemůže být závislé na doplnění podpisu osoby, o jejíž nepojatosti jsou pochybnosti.

Nejvyšší správní soud se tedy ztotožnil se závěrem krajského soudu o tom, že za situace, kdy zákon o služebním poměru institut vyloučení neupravuje, je nutno aplikovat § 14 správního řádu.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval otázkou, zda byl opodstatněn závěr krajského soudu, že v nyní projednávané věci skutečně rozhodovali služební

funkcionáři, o jejichž nepodjatosti, resp. nestrannosti ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny, byly důvodné pochybnosti.

Nejvyšší správní soud se ztotožnil s názorem stěžovatele, že samotný vztah nadřízenosti a podřízenosti služebního funkcionáře a jemu podřízeného příslušníka vyplývající ze služebního poměru není sám o sobě takovou skutečností, která by mohla založit důvodné pochybnosti o tom, že by služební funkcionář nebyl schopen ve věci služebního poměru příslušníka nestranně a objektivně jednat a rozhodnout.

Ke vztahu vyplývajícího ze služebního poměru musí tedy přistoupit další skutečnost (např. blízký příbuzenský poměr, vyostřené osobní spory), která by založila výrazně pozitivní či negativní poměr služebního funkcionáře k věci, k účastníkům řízení nebo jejich zástupcům, z něhož by vyplýval takový jeho zájem na výsledku řízení, že by bylo důvodné pochybovat o jeho nepodjatosti.

Nejvyšší správní soud má za to, že takovou skutečností je v nyní projednávané věci právě to, že žalobce jako důvod opuštění svého pracoviště (jímž se měl dopustit projednávaného kázeňského přestupku) označil podání trestního oznámení mj. na služební funkcionáře, kteří následně o tomto kázeňském deliktu rozhodovali v I. a II. stupni. Nejvyšší správní soud poznamenává, že žalobce toto výslovně uvedl v rámci projednání věci dne 13. 5. 2011 a ve své námitce podjatosti ze dne 10. 6. 2011. Služební funkcionáři obou stupňů si tedy měli být již v průběhu řízení vědomi toho, že je zde skutečnost zakládající pochybnost o jejich nestrannosti. Nejvyšší správní soud připomíná, že se zde nejedná o subjektivní hledisko služebního funkcionáře, zde se cítí být podjatým, ale o objektivní úvahu o tom, zda lze o jeho podjatosti důvodně pochybovat. Fakt, že si byl sám služební funkcionář I. stupně vědom možných pochybností o jeho objektivitě, dokládá ostatně to, že pověřil vedením řízení jinou úřední osobu. Nejvyšší správní soud proto stejně jako krajský soud dospěl k závěru, že skutečnost, že věc byla projednána a rozhodnuta, aniž se služební funkcionáři obou stupňů vypořádali s důvodnými pochybnostmi o své nepodjatosti v souladu s § 14 správního řádu, představuje vadu, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud uzavřel, že napadený rozsudek Krajského soudu v Brně netrpí nezákonností z důvodu tvrzeného stěžovatelem podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., z úřední povinnosti pak nebyly zjištěny ani vady dle § 109 odst. 3 s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost zamítl.

Tři výše uvedené rozsudky jsou pouze nepatrnou stopou soudní rozhodovací praxe v oblasti zákona o služebním poměru a problematiky správního trestání

příslušníků bezpečnostních sborů a řízení ve věcech kázeňských. Je třeba konstatovat, že tato poslední záchytná brzda již několikrát impulsem k samotné korekci rozhodování služebních funkcionářů či dokonce impulsem ke změně samotného znění zákona, jako tomu bylo např. v případě dříve platného problematického ustanovení o 150 hodinách výkonu služby přesčas zahrnutých do základního tarifu příslušníků bezpečnostních sborů. Soudy touto svou činností do jisté míry určují mantinely, ve kterých by se služební funkcionář při svém rozhodování měl pohybovat, a to především v případech, kdy je výklad zákona nejednoznačný. Judikatura Nejvyššího správního soudu v oblasti problematiky zákona o služebním poměru je poměrně ustálená a její snahou je mimo jiné podávat značnou měrou pomocnou ruku služebním funkcionářům při řešení nejednoznačných ustanovení zákona o služebním poměru. Záleží pak však již na každém jednotlivém funkcionáři, jak s informací obsaženou v soudních rozhodnutích naloží.

5 Zhodnocení právní úpravy „de lege lata“ a „de lege ferenda“

Současná právní úprava správních disciplinárních deliktů příslušníků bezpečnostních sborů je i přes určité dílčí změny zákona stále oblastí, která způsobuje služebním funkcionářům těžkosti při jejich aplikaci. Oblast kázeňských přestupků a řízení o nich je dle názoru zpracovatele poměrně jasnou a konzistentní. Problematickým aspektem správních disciplinárních deliktů příslušníků bezpečnostních sborů je třeba vnímat projednávání jednání, které má znaky přestupku. Ke zlepšení situace by podle zpracovatele přispělo určité profesní vyprofilování osob, které mají za úkol projednávání přestupků spáchaných příslušníky bezpečnostních sborů, stejně jako je tomu v případě standardního přestupkového řízení vedeného na městských úřadech. Skutečně nejlepším návrhem by pak zpracovatel označil snahy o rozdělení správních disciplinárních deliktů na ty, které souvisejí s výkonem služby a a na ty, které se výkonu služby absolutně netýkají. V případech, kdy by se příslušník dopustil porušení zákona mimo rámec výkonu služby, bylo by možné, aby toto jednání bylo projednáno ve standardním režimu zákona o odpovědnosti za přestupky. Zpracovatel toto vnímá jako možný posun ke spravedlivějšímu přístupu a rovnosti ve společnosti.

Pozitivní již zmiňovanou změnou jsou úpravy zákona v podobě odpadnutí 2 měsíční lhůty k projednání kázeňského přestupku a možnost služebního funkcionáře rozhodujícího o odvolání, rozhodnutí zrušit a vrátit ho prvostupňovému orgánu. Zcela jednoznačně pozitivní změnou je zavedení nové povinnosti pro příslušníky ohledně oznamovací povinnosti vůči orgánu, který projednává jejich přestupek o skutečnosti, že podléhají kázeňské pravomoci. Je jen značná škoda, že předkladatelé návrhu změn, tedy Ministerstvo vnitra a částečně také Policejní prezidium ČR, nebyli ve svých návrzích odvážnější, či snad progresivnější a nepokusili se změnit systém projednávání jednání, které má znaky přestupku ve smyslu výše uvedených změn, které by mohly být opravdovým přínosem. Zcela nepochopitelným je pak opětovné ignorování problematiky nedostatečného vymezení účastníků řízení, kdy je v rámci zákona o služebním poměru při projednávání jednání, které má znaky přestupku, zcela pomínuta problematika poškozených. V porovnání s trendem např. trestního řízení, kde je osobě poškozeného přiznáno více procesních práv než v minulosti, je tento nedostatek značný a mělo by dojít k jeho nápravě, alespoň v podobě zmínky odkazu na úpravu zákona o odpovědnosti za přestupky.

Závěr

Cílem práce bylo reflektovat problematiku správních disciplinárních deliktů příslušníků bezpečnostních sborů a jejich problematické aspekty, upozornit na zákonitosti těchto deliktů v rámci zákona o služebním poměru a zasadit tyto delikty do širšího rámce obecných předpisů upravujících správní řízení a řízení o přestupcích. Zpracovatel by v první řadě rád podotkl, že se potýkal se značnou zdrojovou nedostupností k této problematice. Prakticky jediným autorem, který se této problematice věnuje komplexněji, je JUDr. Petr Tomek, z jehož komentáře k zákonu o služebním poměru bylo převážně vycházeno. Bohužel je tento komentář k současnému znění zákona o služebním poměru v některých pasážích již nepoužitelný, neboť komentované znění zachycuje stav ke dni 1. 7. 2012. Zpracovatel tak musel často těžit z holého znění současné právní úpravy a vlastní interpretace zákona. Zpracovatel práce při postupném vypracování práce také dospěl ke zjištění, že vybrané téma dalekosáhle přesahuje rozsah a možnosti práce, neboť téma je značně obsáhlé, zasahuje do značné oblasti veřejného práva a zcela jistě by si zasloužilo podrobnější zpracování, které by však svým rozsahem dalekosáhle překročilo obvyklý rozsah bakalářských prací.

I přes tyto obtíže může zpracovatel konstatovat, že v obecné rovině podal určitý přehled o problematice správních disciplinárních deliktů příslušníků bezpečnostních sborů, provedl jeho základní dělení na kázeňské přestupky a jednání, které mají znaky přestupku, vypořádal se s obecným základem správního řízení a vztahu zákona o služebním poměru ke správnímu řádu, zákonu o odpovědnosti za přestupky a dalších souvisejících právních předpisů. Zpracovatel práci obohatil o své empirické poznatky, které jsou zcela jistě přínosným zpestřením a osvěžením, jakýmsi praktickým vhledem do vnitřního fungování bezpečnostních sborů, potažmo Policie ČR. Zpracovatel se domnívá, že odborným teoreticko-praxeologickým postihem poskytuje ucelený vhled laické i odborné veřejnosti, kdy práce může poskytnout určitá vodítka k pochopení základní problematiky správního trestání příslušníků bezpečnostních sborů.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. TOMEK, P., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1. 7. 2012 2. aktualizované vydání, Olomouc : ANAG, 2012. 671 s. ISBN-978-80-7263-752-2
2. TOMEK, P., Slovník služebního poměru, Olomouc : ANAG, 2009. 304 s. ISBN 978-80-7263-541-2
3. TOMEK, P., DLUHOŠ J., HEMZA S., Služební poměr vojáků z povolání, Olomouc : Anag, 2003. 295 s. ISBN 80-7263-185-3
4. VAVERA F., HULÍNSKÝ P., MLSNA P., MATES P., CHRÁSTKOVÁ K., ŠKODA J., Zákon o státní službě s poznámkami, Plzeň : Aleš Čeněk s.r.o., 2015. 320 s. ISBN 978-80-7380-518-0
5. HENDRYCH, D. a kol., Správní právo : obecná část 7. vydání, Praha : C. H. Beck, 2009. 837 s. ISBN 978-80-7400-049-2
6. ONDRUŠ R., Správní řád: komentář, Praha : Linde, 2003. 683 s. ISBN 978-80-7201-371-5
7. VEDRAL, J., Správní řád komentář, Praha : BOVA POLYGON, 2006. 1042 s. ISBN 80-7273-134-3
8. PRÁŠKOVÁ, H., Nové přestupkové právo, Praha : Leges, 2017. 448 s. ISBN 978-80-7502-221-9
9. ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, E., Přestupkové řízení 11. vydání, Praha : Linde, 2009. 742 s. ISBN 978-80-7201-765-2
10. JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P., Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich : Zákon o některých přestupcích : Komentář, Praha : C. H. Beck, 2017. 1153 s. ISBN 978-80-7400-666-1
11. JURNÍKOVÁ, J., Správní právo – zvláštní část 6. doplněné vydání, Brno : MU, 2009. 397 s. ISBN 978-80-210-4847-8
12. ČERVENÝ, Z., ŠLAUF, V., Přestupkové právo, Praha : Linde, 2011. 457 s. ISBN 978-80-7201-830-7
13. HORZINKOVÁ, E. NOVOTNÝ V., Správní právo procesní 3. aktualizované a doplněné vydání, Praha : Leges, 2010. 360 s. ISBN 978-80-87212-34-9
14. SKULOVÁ, S., Správní právo procesní, Plzeň : Aleš Čeněk, 2008. 428 s. ISBN 978-80-7380-110-6

15. ČECHMÁNEK, B., HORZINKOVÁ, E., Přestupky a správní trestání, Eurounion : Linde, 1998. 420 s. ISBN 978-80-7317-069-1
16. FLÉGL, V., Přestupky a jiné správní delikty – Texty s předmluvou 1. vydání, Praha : C. H. Beck, 1998. 193 s. ISBN 80-7179-215-2
17. SLÁDEČEK, V., Obecné správní právo 2. vydání, Praha : ASPI – Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987-80-7357-382-9
18. HEJDA, J., Správní právo, České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. 149 s. ISBN 978-80-87472-14-9
19. BANDŽAK, J., Správní právo - obecná část, Praha : Univerzita Jana Amose Komenského, 2011. 288 s. ISBN 978-80-7452-021-1
20. MATES, P., Základy správního práva trestního. 6. vydání, Praha : C. H. Beck, 2015. 204 s. ISBN 978-80-7400-567-1

Legislativní dokumenty

1. ČESKO, Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 31. 10. 2003. ISSN 1211-1244,
2. ČESKO, Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In *Sbírka zákonů České republiky*. 3. 8. 2016. ISSN 1211-1244,
3. ČESKO Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. In *Sbírka zákonů České republiky*. 3. 8. 2016. ISSN 1211-1244,
4. ČESKO, Zákon č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích. In *Sbírka zákonů české republiky*. 28. 6. 2017. ISSN 1211-1244,
5. ČESKO, Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. In *Sbírka zákonů České republiky*. 24. 9. 2004. ISSN 1211-1244,
6. ČESKO, Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In *Sbírka zákonů české republiky*. 12. 10. 1999. ISSN 1211-1244,
7. ČESKO, Zákon č. 234/2016 Sb., o státní službě. In *Sbírka zákonů české republiky*. 6. 11. 2014. ISSN 1211-1244,
8. ČESKO, Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů české republiky*. 9. 8. 2000. ISSN 1211-1244,

9. ČESKO, Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. In *Sbírka zákonů české republiky*. 7. 6. 2006. ISSN 1211-1244,
10. ČESKO, Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů české republiky*. 11. 8. 2008. ISSN 1211-1244,
11. ČESKO, Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní. In *Sbírka zákonů české republiky*. 17. 4. 2002.
12. ČESKO. NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Ads 176/2011-129 ze dne 31. 8. 2012, dostupné z WWW: < www.nssoud.cz>
13. ČESKO. NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 Ads 133/2012-19 ze dne 27. 11. 2013, dostupné z WWW: < www.nssoud.cz>
14. ČESKO. MĚSTSKÝ SOUD V PRAZE, Rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 7 Ca 210/2009-52 ze dne 22. 2. 2013, dostupné z WWW: < www.nssoud.cz>

Ostatní zdroje

1. POLICEJNÍ PREZIDIUM ČR, Závazný pokyn policejního prezidenta č. 75/2013 ze dne 12. 4. 2013, kterým se stanoví rozsah pravomoci služebních funkcionářů jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků Policie ČR (personální pravomoc)
2. DUŠEK, J., Metodika pro tvorbu bakalářských prací VŠERS. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2016. 66 s.

Seznam tabulek a grafů

Obr. č. 1 – organizační schéma policejního prezidia ČR

Obr. č. 2 – organizační schéma Policie ČR

Přílohy

Příloha č. 1 – Závazný pokyn policejního prezidenta č. 75/2013 ze dne 12. 4. 2013, kterým se stanoví rozsah pravomoci služebních funkcionářů jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků Policie ČR (personální pravomoc)

ZÁVAZNÝ POKYN

policejního prezidenta

ze dne 12. dubna 2013,

kterým se stanoví rozsah pravomoci služebních funkcionářů jednat

a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků

Policie České republiky (personální pravomoc)

opr. tisk. chyby SIAŘ PP ČR č. 85/2013

Změna: PPP č. 25/2014

PPP č. 39/2014

PPP č. 107/2014

PPP č. 114/2015

PPP č. 244/2015

PPP č. 193/2016

PPP č. 290/2016

PPP č. 58/2017

PPP č. 297/2017

Podle § 2 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, **s t a n o v í m :**

ČÁST PRVNÍ OBEČNÉ USTANOVENÍ

Čl. 1

Tímto závazným pokynem svěřuje policejní prezident jako ředitel bezpečnostního sboru pravomoc jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru (dále jen „personální pravomoc“) příslušníků Policie České republiky (dále jen „policista“) ostatním služebním funkcionářům, nevyhradil-li si v konkrétním případě jinak.

ČÁST DRUHÁ

OBEČNÁ PERSONÁLNÍ PRAVOMOC SLUŽEBNÍCH FUNKCIONÁŘŮ

Čl. 2

Policejní prezident

Policejní prezident

- a) ustanovuje policistu na služební místo
1. v Policejním prezidiu České republiky (dále jen „policejní prezidium“), s výjimkou policistů uvedených v čl. 3 odst. 1 písm. a), čl. 4 písm. a) a čl. 6 písm. a),
 2. ředitele krajského ředitelství Policie České republiky (dále jen „policie“),
- b) rozhoduje
1. o dalších věcech služebního poměru policistů uvedených v písmenu a), pokud není v tomto závazném pokynu uvedeno jinak,
 2. o zařazení policistů do zálohy činné a o vynětí z této zálohy,
 3. o přijetí občana do služebního poměru⁸¹⁾ a jeho ustanovení na služební místo⁸²⁾ v policejním prezidiu, s výjimkou uvedenou v čl. 3 odst. 1 písm. b) bodu 2, čl. 4 písm. b) bodu 2 a čl. 6 písm. b) bodu 2,
 4. o náhradě škody ve vztahu k náměstkovi policejního prezidenta pro ekonomiku a k řediteli krajského ředitelství policie,
 5. o písemné žádosti policisty o jeho převedení na jiné služební místo podle právního předpisu⁸³⁾ jedná-li se o převedení policisty do personální pravomoci jiného služebního funkcionáře, který stojí mimo útvar policie nebo organizační článek policejního prezidia, v němž je policista zařazen, jestliže služební funkcionář, v jehož personální pravomoci policista je, s převedením nesouhlasí.

Čl. 3

Personální pravomoc prvního náměstka policejního prezidenta a náměstka policejního prezidenta

⁸¹⁾ § 17 zákona č. 361/2003 Sb.

⁸²⁾ § 18 zákona č. 361/2003 Sb.

⁸³⁾ § 25 odst. 4 a § 26 odst. 2 a 3 zákona č. 361/2003 Sb.

(1) První náměstek policejního prezidenta a náměstek policejního prezidenta

a) ustanovuje policistu na služební místo

1. ředitele útvaru policie s celostátní působností, kterého přímo řídí,
2. ve své působnosti, s výjimkou policistů uvedených v čl. 4 písm. a), čl. 6 písm. a) a čl. 7 písm. a),

b) rozhoduje

1. o dalších věcech služebního poměru policisty uvedeného v písmenu a), s výjimkou věcí uvedených v odstavci 2 a čl. 2 písm. b) bodu 2,
2. o přijetí občana do služebního poměru¹⁾ a jeho ustanovení na služební místo²⁾ ve své působnosti, s výjimkou uvedenou v čl. 4 písm. b) bodu 2, čl. 6 písm. b) bodu 2 a čl. 7 písm. b) bodu 2.

(2) Náměstek policejního prezidenta pro ekonomiku rozhoduje o náhradě škody ve vztahu k policistovi zařazenému na služebním místě v policejním prezidiu a ve vztahu k řediteli útvaru policie s celostátní působností.

Čl. 4

Personální pravomoc ředitele kanceláře policejního prezidenta, ředitele pro podporu výkonu služby policejního prezidia, ředitele ředitelství služby pořádkové policie policejního prezidia, ředitele ředitelství služby dopravní policie policejního prezidia, ředitele ředitelství služby pro zbraně a bezpečnostní materiál policejního prezidia a ředitele úřadu služby kriminální policie a vyšetřování policejního prezidia

Ředitel kanceláře policejního prezidenta, ředitel pro podporu výkonu služby policejního prezidia, ředitel ředitelství služby pořádkové policie policejního prezidia, ředitel ředitelství služby dopravní policie policejního prezidia, ředitel ředitelství služby pro zbraně a bezpečnostní materiál policejního prezidia a ředitel úřadu služby kriminální policie a vyšetřování policejního prezidia

a) ustanovuje policistu na služební místo ve své působnosti,

b) rozhoduje

1. o dalších věcech služebního poměru policisty uvedeného v písmenu a), s výjimkou věcí uvedených v čl. 2 písm. b) bodu 2 a čl. 3 odst. 2,
2. o přijetí občana do služebního poměru¹⁾ a jeho ustanovení na služební místo²⁾ ve své působnosti.

Čl. 5
ZRUŠEN

Čl. 6

Personální pravomoc vedoucího odboru vnitřní kontroly policejního prezidia a vedoucího operačního odboru policejního prezidia

Vedoucí odboru vnitřní kontroly policejního prezidia a vedoucí operačního odboru policejního prezidia

- a) ustanovuje policistu na služební místo v jím řízeném organizačním článku policejního prezidia,
- b) rozhoduje
 1. o dalších věcech služebního poměru policisty uvedeného v písmenu a), s výjimkou věcí uvedených v čl. 2 písm. b) bodu 2 a čl. 3 odst. 2,
 2. o přijetí občana do služebního poměru¹⁾ a jeho ustanovení na služební místo²⁾ v jím řízeném organizačním článku policejního prezidia.

Čl. 7

Personální pravomoc ředitele útvaru policie s celostátní působností

Ředitel útvaru policie s celostátní působností

- a) ustanovuje policistu na služební místo v jím řízeném útvaru policie s celostátní působností,
- b) rozhoduje
 1. o dalších věcech služebního poměru policisty uvedeného v písmenu a), s výjimkou věcí uvedených v čl. 2 písm. b) bodu 2,
 2. o přijetí občana do služebního poměru¹⁾ a jeho ustanovení na služební místo²⁾ v jím řízeném útvaru policie s celostátní působností,
 3. rozhoduje o náhradě škody ve vztahu k policistovi zařazenému na služebním místě v jím řízeném útvaru policie s celostátní působností.

Čl. 8

Personální pravomoc ředitele krajského ředitelství policie

Ředitel krajského ředitelství policie

- a) ustanovuje policistu na služební místo
 1. v krajském ředitelství policie, s výjimkou policistů uvedených v čl. 9 odst. 1 písm. a),
 2. ředitele obvodního ředitelství policie,
 3. ředitele městského ředitelství policie,
- b) rozhoduje
 1. o dalších věcech služebního poměru policistů uvedených v písmenu a), s výjimkou věcí uvedených v čl. 2 písm. b) bodu 2, v čl. 9 odst. 1 písm. b) a čl. 9 odst. 2,
 2. o přijetí občana do služebního poměru¹⁾ a jeho ustanovení na služební místo²⁾ v krajském ředitelství policie, obvodním ředitelství policie a městském ředitelství policie,
 3. o skončení služebního poměru policisty⁸⁴⁾ zařazeného na služebním místě v krajském ředitelství policie, obvodním ředitelství policie a městském ředitelství policie,
 4. o náhradě škody ve vztahu k náměstkovi ředitele krajského ředitelství policie pro ekonomiku,
 5. o písemné žádosti o převedení³⁾ policisty zařazeného na služebním místě v krajském ředitelství policie na jiné služební místo a písemné žádosti o převedení policisty zařazeného na služebním místě v obvodním ředitelství policie nebo městském ředitelství policie z tohoto útvaru policie na jiné služební místo mimo tento útvar.

⁸⁴⁾ § 41 zákona č. 361/2003 Sb.

Čl. 9

Personální pravomoc náměstka ředitele krajského ředitelství policie a ekonomického ředitele krajského ředitelství policie

(1) Náměstek ředitele krajského ředitelství policie

- a) ustanovuje policistu na služební místo ve své působnosti,
- b) rozhoduje o dalších věcech služebního poměru policisty uvedeného v písmenu a), s výjimkou věcí uvedených v odstavci 2, čl. 2 písm. b) bodu 2 a v čl. 8 písm. b) bodu 2, 3 a 5.

(2) Náměstek ředitele krajského ředitelství policie pro ekonomiku nebo ekonomický ředitel krajského ředitelství policie rozhoduje o náhradě škody ve vztahu k policistovi zařazenému v krajském ředitelství policie, obvodním ředitelství policie a městském ředitelství policie.

Čl. 10

Personální pravomoc ředitele obvodního ředitelství policie a ředitele městského ředitelství policie

Ředitel obvodního ředitelství policie a ředitel městského ředitelství policie

- a) ustanovuje policistu na služební místo v jím řízeném útvaru,
- b) rozhoduje o dalších věcech služebního poměru policistů uvedených v písmenu a), s výjimkou věcí uvedených v čl. 2 písm. b) bodu 2, v čl. 8 písm. b) bodu 2, 3 a 5 a v čl. 9 odst. 2.

Čl. 11

Rozhodování mimo řízení ve věcech služebního poměru

(1) Pravomoc k rozhodnutí

- a) o vyslání na služební cestu,
- b) o vyslání na studijní pobyt,
- c) o nařízení služební pohotovosti,
- d) o rozvržení doby služby v týdnu,
- e) o nařízení služby přesčas,
- f) o dovolené,
- g) o udělení služebního volna s poskytnutím služebního příjmu

náleží přímému nadřízenému policisty, pokud nadřízený služební funkcionář nerozhodne písemně jinak; to neplatí v případech uvedených v odstavci 2.

(2) Pravomoc k rozhodnutí podle odstavce 1 písm. a) a c) až g) ve vztahu k policistovi vyslanému na studijní pobyt ve vzdělávacím zařízení Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy (dále jen „vzdělávací zařízení“) ke studiu vzdělávacího programu základní odborná příprava náleží řediteli příslušného vzdělávacího zařízení.

ČÁST TŘETÍ KÁZEŇSKÁ PRAVOMOC

Čl. 12

Kázeňské odměny a kázeňské tresty

(1) Rozsahem kázeňské pravomoci služebních funkcionářů se rozumí oprávnění udělovat kázeňské odměny a ukládat kázeňské tresty.

(2) Policejní prezident

a) uděluje kázeňské odměny⁸⁵⁾ všem policistům,

b) ukládá kázeňské tresty⁸⁶⁾ všem policistům.

(3) První náměstek policejního prezidenta a náměstek policejního prezidenta uděluje policistům ve své působnosti kázeňské odměny, s výjimkou udělení služební medaile, a ukládá jim kázeňské tresty, s výjimkou odnětí služební medaile.

(4) Ředitel kanceláře policejního prezidenta, ředitel pro podporu výkonu služby policejního prezidia, ředitel ředitelství služby pořádkové policie policejního prezidia, ředitel ředitelství služby dopravní policie policejního prezidia, ředitel ředitelství služby pro zbraně a bezpečnostní materiál policejního prezidia, ředitel úřadu služby kriminální policie a vyšetřování policejního prezidia a ředitel útvaru policie s celostátní působností uděluje policistům ve své působnosti kázeňské odměny, s výjimkou udělení služební medaile, a ukládá jim kázeňské tresty, s výjimkou odnětí služební medaile.

(5) Vedoucí odboru vnitřní kontroly policejního prezidia a vedoucí operačního odboru policejního prezidia uděluje policistům ve své působnosti kázeňské odměny, s výjimkou udělení služební medaile, a ukládá jim kázeňské tresty, s výjimkou odnětí služební medaile.

⁸⁵⁾ § 49 zákona č. 361/2003 Sb.

⁸⁶⁾ § 51 zákona č. 361/2003 Sb.

(6) Ředitel krajského ředitelství policie uděluje policistům ve své působnosti kázeňské odměny, s výjimkou udělení služební medaile, a ukládá jim kázeňské tresty, s výjimkou odnětí služební medaile.

(7) Náместek ředitele krajského ředitelství policie, ředitel obvodního ředitelství policie, ředitel městského ředitelství policie a vedoucí územního odboru krajského ředitelství policie uděluje policistům ve své působnosti kázeňské odměny, s výjimkou udělení služební medaile, a ukládá jim kázeňské tresty, s výjimkou odnětí služební hodnosti a odnětí služební medaile.

(8) Vedoucí organizačního článku, který je přímo podřízen služebnímu funkcionáři uvedenému v odstavcích 2 až 7, uděluje policistům ve své působnosti kázeňskou odměnu písemná pochvala a ukládá jim kázeňský trest písemné napomenutí, pokud tento služební funkcionář nerozhodne písemně jinak.

(9) Ředitel příslušného vzdělávacího zařízení uděluje policistovi vyslanému na studijní pobyt ve vzdělávacím zařízení ke studiu vzdělávacího programu základní odborná příprava kázeňské odměny, s výjimkou udělení služební medaile, a ukládá mu kázeňské tresty, s výjimkou odnětí služební hodnosti a odnětí služební medaile.

Čl. 13

Služební funkcionář uvedený v čl. 12 odst. 2 až 7 je oprávněn poskytovat odměny podle právního předpisu⁸⁸⁾.

⁸⁷⁾ ZRUŠENA

⁸⁸⁾ § 123 zákona č. 361/2003 Sb.

ČÁST ČTVRTÁ SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

Čl. 14

(1) Pokud není v tomto závazném pokynu uvedeno jinak, v době nepřítomnosti nebo v případě, že není toto služební místo obsazeno a jiný policista není pověřen zastupováním na služebním místě⁸⁹⁾, vykonává personální pravomoc stanovenou tímto závazným pokynem v zastoupení

a) policejního prezidenta

první náměstek policejního prezidenta, s výjimkou věcí, které si policejní prezident písemně vyhradí, a v době nepřítomnosti prvního náměstka policejního prezidenta stanovený náměstek policejního prezidenta^{9a)},

b) prvního náměstka policejního prezidenta

stanovený náměstek policejního prezidenta^{9a)}, s výjimkou věcí, které si první náměstek policejního prezidenta písemně vyhradí,

c) náměstka policejního prezidenta

první náměstek policejního prezidenta a v době nepřítomnosti prvního náměstka policejního prezidenta stanovený náměstek policejního prezidenta^{9a)},

d) ředitele útvaru policie s celostátní působností

stanovený náměstek ředitele⁹⁰⁾, není-li toto služební místo systemizováno, jemu přímo nadřízený policista,

e) ředitele kanceláře policejního prezidenta, ředitele pro podporu výkonu služby policejního prezidia, ředitele ředitelství služby pořádkové policie policejního prezidia, ředitele ředitelství služby dopravní policie policejního prezidia, ředitele ředitelství služby pro zbraně a bezpečnostní materiál policejního prezidia a ředitele úřadu služby kriminální policie a vyšetřování policejního prezidia

jeho zástupce (náměstek), není-li toto služební místo systemizováno, jemu přímo nadřízený policista,

f) vedoucího odboru vnitřní kontroly policejního prezidia a vedoucího operačního odboru policejního prezidia

⁸⁹⁾ § 39 zákona č. 361/2003 Sb.

^{9a)} Rozkaz policejního prezidenta č. 38/2014, kterým se určuje zastupitelnost policejního prezidenta, prvního náměstka policejního prezidenta a náměstků policejního prezidenta v době jejich nepřítomnosti.

⁹⁰⁾ Např. rozkaz ředitele Letecké služby č. 52/2008, kterým se vydává organizační řád Letecké služby Policie České republiky, rozkaz ředitele Kriminalistického ústavu Praha č. 7/2017, kterým se vydává organizační řád Kriminalistického ústavu Praha.

jeho zástupce (náměstek), není-li toto služební místo systemizováno, jemu přímo nadřízený policista,

g) ředitele krajského ředitelství policie

stanovený náměstek ředitele krajského ředitelství policie⁹¹⁾, s výjimkou věcí, které si ředitel krajského ředitelství policie písemně vyhradí,

h) náměstkyně ředitele krajského ředitelství policie nebo ekonomického ředitele krajského ředitelství policie

ředitel krajského ředitelství policie,

i) ředitele obvodního ředitelství policie, ředitele městského ředitelství policie a vedoucího územního odboru krajského ředitelství policie

jeho zástupce (náměstek)⁹²⁾, není-li toto služební místo systemizováno, jemu přímo nadřízený policista,

j) ředitele vzdělávacího zařízení, přímého nadřízeného uvedeného v čl. 11 odst. 1 a vedoucího organizačního článku uvedeného v čl. 12 odst. 8

jeho zástupce (náměstek)¹²⁾, není-li toto služební místo systemizováno, jemu přímo nadřízený policista.

(2) Služební funkcionář uvedený v čl. 2 až 10 vykonává personální pravomoc i u policistů zařazených do záloh, s výjimkou zálohy činné (čl. 2 písm. b) bod 2).

(3) Zastupováním na jiném služebním místě, pro které je stanovena stejná nebo vyšší služební hodnost, pověřuje a toto zastupování ukončuje služební funkcionář uvedený v čl. 2 až 10, pokud je toto jiné služební místo v jeho personální pravomoci.

(4) Ve věcech služebního poměru policisty, který je pověřen zastupováním na jiném služebním místě, jedná a rozhoduje služební funkcionář, v jehož pravomoci je toto jiné služební místo.

(5) Ve věcech služebního poměru bývalého policisty jedná a rozhoduje služební funkcionář, který k tomu byl příslušný poslední den trvání jeho služebního poměru, případně služební funkcionář, který je nástupcem příslušného služebního funkcionáře.

(6) Nelze-li určit, který služební funkcionář je příslušný k rozhodování ve věcech služebního poměru policisty, určí písemně příslušného služebního funkcionáře policejní prezident.

(7) Vedoucí odboru personálního policejního prezidia se zmocňuje k vydání interního aktu řízení se závazností pro celou policii, kterým upraví

⁹¹⁾ Např. rozkaz ředitele Krajského ředitelství policie Středočeského kraje č. 135/2013, kterým se vydává organizační řád Krajského ředitelství policie Středočeského kraje, rozkaz ředitele Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy č. 51/2011, kterým se určuje zastupitelnost ředitele Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy.

⁹²⁾ Např. rozkaz ředitele Obvodního ředitelství policie Praha II č. 69/2017, kterým se určuje zastupitelnost ředitele Obvodního ředitelství policie Praha II.

^{12a)} § 39 zákona č. 361/2003 Sb.

^{12b)} ZRUŠENA

postup při předložení žádosti policisty o převedení na jiné služební místo policejnímu prezidentovi.

Čl. 14a

(1) V případě, že není služební místo policejního prezidenta obsazeno, vykonává personální pravomoc policejního prezidenta stanovenou tímto závazným pokynem první náměstek policejního prezidenta. V době nepřítomnosti prvního náměstka policejního prezidenta vykonává jeho personální pravomoc v zastoupení stanovený náměstek policejního prezidenta^{9a)}, s výjimkou věcí, které si první náměstek policejního prezidenta písemně vyhradí.

(2) Personální pravomoc v době neobsazení služebního místa policejního prezidenta vykonává vůči prvnímu náměstkovi policejního prezidenta náměstek policejního prezidenta v pořadí stanoveném pro zastupování prvního náměstka policejního prezidenta^{12b)}.

Čl. 14b

Vyloučení z projednávání a rozhodování věci

(1) O vyloučení z projednávání a rozhodování věci z důvodu podjatosti rozhoduje přímý nadřízený služební funkcionář služebního funkcionáře.

(2) Bude-li služební funkcionář vyloučen z projednávání a rozhodování věci z důvodu podjatosti, policejní prezident určí, který služební funkcionář bude příslušný ve věci rozhodnout.

ČÁST PÁTÁ ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Čl. 15

Přechodné ustanovení

Řízení ve věcech služebního poměru zahájena před účinností tohoto závazného pokynu dokončí služební funkcionář stanovený tímto závazným pokynem.

Čl. 16
Zrušovací ustanovení

Zrušují se

- a) závazný pokyn policejního prezidenta č. 154/2012, kterým se stanoví rozsah pravomoci služebních funkcionářů jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků Policie České republiky (personální pravomoc),
- b) závazný pokyn policejního prezidenta č. 183/2012, kterým se mění závazný pokyn policejního prezidenta č. 154/2012, kterým se stanoví rozsah pravomoci služebních funkcionářů jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků Policie České republiky (personální pravomoc),
- c) rozkaz policejního prezidenta č. 16/2013, kterým se stanoví odlišná personální pravomoc,
- d) rozkaz policejního prezidenta č. 17/2013, kterým se mění rozkaz policejního prezidenta č. 16/2013, kterým se stanoví odlišná personální pravomoc,
- e) rozkaz policejního prezidenta č. 56/2013, kterým se mění rozkaz policejního prezidenta č. 16/2013, kterým se stanoví odlišná personální pravomoc.

Čl. 17
Účinnost

Tento závazný pokyn nabývá účinnosti dnem 1. května 2013.

Č. j. PPR-803-62/ČJ-2013-990760

Zpracovatel: odbor personální Policejního prezidia České republiky

Policejní prezident

plk. Mgr. Martin ČERVÍČEK v. r.

Možnost poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb.: ano

VYBRANÁ USTANOVENÍ NOVEL

Čl. II

Přechodná ustanovení

(z PPP č. 114/2015)

(1) Řízení ve věcech služebního poměru zahájena před účinností tohoto pokynu dokončí služební funkcionář stanovený tímto pokynem.

(2) Ředitel kanceláře policejního prezidenta vykonává personální pravomoc u bývalého policisty, který byl v poslední den trvání jeho služebního poměru v personální pravomoci vedoucího odboru mezinárodní policejní spolupráce policejního prezidia.

(3) Ředitel pro podporu výkonu služby policejního prezidia vykonává personální pravomoc u bývalého policisty, který byl v poslední den trvání jeho služebního poměru v personální pravomoci vedoucího oddělení koncepce a strategické koordinace policejního prezidia, vedoucího oddělení vzdělávání policejního prezidia a vedoucího odboru informatiky a provozu informačních technologií policejního prezidia.

Čl. II

Přechodná ustanovení

(z PPP č. 244/2015)

Řízení ve věcech kázeňských u policistů vyslaných na denní studium školy Ministerstva vnitra zahájena podle dosavadních interních aktů řízení dokončí služební funkcionář¹⁾ k tomu oprávněný ode dne účinnosti tohoto pokynu.

¹⁾ Čl. 12 závazného pokynu policejního prezidenta č. 75/2013, kterým se stanoví rozsah pravomoci služebních funkcionářů jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků Policie České republiky (personální pravomoci).

Čl. II

Přechodná ustanovení

(z PPP č. 193/2016)

(1) Řízení ve věcech služebního poměru vedená ředitelem Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování a ředitelem Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality služby kriminální policie a vyšetřování zahájena před účinností tohoto pokynu dokončí ředitel Národní centrály proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování.

(2) Ředitel Národní centrály proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování vykonává personálního pravomoc u bývalého policisty, který byl v poslední den trvání svého služebního poměru v personální pravomoci ředitele Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování nebo ředitele Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality služby kriminální policie a vyšetřování.

Čl. II
Přechodné ustanovení
(z PPP č. 290/2016)

Řízení ve věcech kázeňských u policistů vyslaných na studijní pobyt ve vzdělávacím zařízení ke studiu vzdělávacího programu základní odborná příprava zahájená před účinností tohoto pokynu dokončí služební funkcionář¹⁾ k tomu oprávněný do dne účinnosti tohoto pokynu.

¹⁾ Čl. 12 závazného pokynu policejního prezidenta č. 75/2013, kterým se stanoví rozsah pravomoci služebních funkcionářů jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků Policie České republiky (personální pravomoci).